

Af Örgütü'nün adaletsizlikleri affedilemez

s 22

Genç yaşta emekliliğin mucidi kim?

s 7

Devletin hukuku ezenin adaletsizliğidir. Ezilenin aradığı adalet ise sadece anarşizmle mümkündür!

Devlet Adaletsizliktir

s 15

Her beş kişiden biri icralık!

s 27

meydan

1 TL

www.meydangazetesi.org

"İnsan ancak kendi kadar özgür insanların arasında özgürdür"

AYLIK ANARŞİST GAZETE
SAYI:7
OCAK 2013

Adalet Mülkün Temeli Değildir!

s 16

Maden işçileri yaşarken de ölürken de yerin altında.

s 4

"Teferruatlar Anısına" isimli gazeteleriyle teferruatları anıyor, teferruatlar olarak Taksim'den Agos Gazetesi'ne yürüyorlar.

s 12

Set İşçileri Setlerde Yaşamlarını Yitiriyor

Sinema Emekçileri Sendikası Sine-Sen, "Setlerde Ölmek İstemiyoruz" pankartı ile Galatasaray Lisesi önünde bir basın açıklaması yaptı. Açıklamada Tülay Ergeldi ve Zehra Sezgin'in 20 saat sette çalıştıktan sonra geçirdikleri kazada can verdiklerini hatırlattı. Yıllardır, sinema, dizi ve reklam filmlerinde çalışan işçilerin, sigortasız ve uzun saatler çalıştırıldığını belirtildi. Açıklamada "Tüm uyarılarımıza rağmen 24 Aralık 2008'den beri çalışma koşullarında bir değişiklik olmadı. Biz sinema-dizi emekçileri, yaşamlarımızın parçalanmasına, güvencesizliğe mahkûm edilmemize izin vermeyeceğiz." denildi.

Her ayın ilk pazar günü Taksim-Galatasaray Meydanı'nda, iş cinayetlerinde hayatını kaybedenlerin ailelerinin sürdürdüğü "Vicdan ve Adalet Nöbeti'nin" 14'üncüsünde, 1 Mayıs 2012'de Arka Sıradakiler dizisi setinde hayatını kaybeden Selin Erdem'in durumu konu edildi. Selin Erdem'in annesi Hacer Erdem, "Savcının işgüzarlığı yüzünden bu haldeyiz. Bizim derdimiz şoför değil. İşverenlerin yargılanması gerekir. Mühim olan işverenlerin sorumluluğunun ortaya çıkarılması. Olaydan sonra sette çalışanlar bile susturulmuş" sözleriyle durumu anlattı; davalarının sonuna kadar peşinde olduklarını açıkladı. Eyleme Selin Erdem'in ailesinin yanı sıra, Arka Sıradakiler dizisi oyuncuları ve Sine-Sen üyeleri de katıldı.

TEKNOPARK İŞÇİLERİ PATRON ADNAN UZUN'UN KAPISINA DAYANDI

Teknopark İstanbul inşaatında ücretlerini alamadıkları için direnişte olan Teknopark işçileri, taşeron şirket Uzunlar İnşaat patronu Adnan Uzun'un evinin önünde eylem yaptı.

Aylardır ağır çalışma koşullarına rağmen Teknopark İstanbul Projesi inşaatında çalışmayı sürdüren taşeron işçiler, dört aydan fazla bir süredir ücretlerini alamıyorlar. Taşeron işçiler, Teknopark AVM projesinin sahipleri İstanbul Ticaret Odası'nı, Savunma Müsteşarlığı'nı, İstanbul Ticaret Üniversitesi'ni ve projedeki kontrolü alan TÜMAŞ'ı, ayrıca ana yüklenici Uzunlar İnşaat'ı ve çalıştıkları taşeron firma TELCİ YAPI'yı deşifre eden eylemlerin ardından, 11 Ocak günü İTO önünde direniş çadırı kurmuştu.

Direnişçi işçiler, 13 Ocak günü de, taşeron şirket Uzunlar İnşaat'ın sahibi Adnan Uzun'un villasının bulunduğu sitenin önünde bir eylem gerçekleştirdiler. İstanbul Başakşehir'deki sitenin giriş kapısında biraraya gelen işçiler, burada çevik kuvvet polisi ve TOMA'nın oluşturduğu barikatla karşılaştı. "Aylardır Ücretlerimizi Alamıyoruz! İşçi Düşmanı Uzunlar İnşaat Hesap Verecek" , "Uzunlar İnşaat Aylardır Ücretlerimizi Gaspediyor! Ücret Hakkımız, Söke Söke Alırız!" , "Aylardır Ücretlerimizi Alamadık! İşte Teknopark Projeniz! Direne Direne Kazanacağız!" pankartları taşıyan işçiler, villaların girişinde yolu kapatarak, burada bir basın açıklaması gerçekleştirdi. İşçiler adına açıklamayı okuyan Burçin Kuz, haftalardır ödenmeyen hakları için mücadele ettiklerini belirtirken, ana müteahhit Adnan Uzun'un evine, onu rahat bırakmayacaklarını haykırmak için geldiklerini ifade ederek, *"Uzunlar İnşaat'ın sahipleri, başta Adnan Uzun olmak üzere tüm yetkililer, size sesleniyoruz: Sizler zevk-i sefa içinde yaşarken, bizler yazın kavuran sıcağında, ağır çalışma koşulları altında aylarca alınteri döktük. Emeğimizin karşılığını size bırakacağımızı mı sanıyorsunuz?"* dedi. İşçi ücretlerinin, patronlar tarafından sürekli gasp edildiğini belirten Kuz, taşeron şirket Uzunlar İnşaat'ın geçtiğimiz yıl Van'da gerçekleşen deprem sonrası, "Van Deprem Konutları ihalesinde vurgun" haberleriyle de tanındığını ifade etti.

Açıklamanın ardından villanın bulunduğu site önünden cadde üzerindeki otobüs durağına *"Direne Direne Kazanacağız", "Adnan Uzun Kaçma, Saklanamazsın", "Ücret Hakkımız Söke Söke Alırız"* sloganlarıyla yürüyen Teknopark işçileri burada eylemini sonlandırdı.

Akçay Tekstil ve Hey Tekstil İşçileri Direnişlerini Cumartesi Yürüyüşleriyle Sürdürüyor

Fabrikaları kapatılarak maaşları ve tazminatları gasp edilen Hey Tekstil ve Akçay Tekstil işçileri, 12 Ocak Cumartesi günü Taksim'de ortak yürüyüşte bir araya geldi.

Taksim Tramvay Durağı'nda saat 18.30'da Hey Tekstil ve Akçay Tekstil işçileri Taksim Tramvay Durağı'ndan Galatasaray Meydanı'na yürüdü. Yürüyüş sırasında Akçay Tekstil ve Hey Tekstil işçilerinin nasıl işsiz kaldıkları ve haklarının nasıl gasp edildiği anlatıldı. İşçiler, Galatasaray Meydanı'na geldiğinde bir basın açıklaması gerçekleştirdi. İşçiler adına basın açıklamasını Hey Tekstil İşçisi Zeki Gördeğir okudu. Gördeğir açıklamada işçilerin direnişlerinin giderek büyüdüğünü, direnen işçilerin haklarını almayı sürdürdüklerini belirterek "Direnişlerini mahkeme salonlarına hapsetmeyenler, çözümün ne Çankaya'da ne ILO'da olduğunu ancak mücadele ederek kendine ve sınıfına güvenilerek kazanılacağını öğreniyorlar" dedi. Gördeğir açıklamada Teknopark işçilerinin direnişini de selamlayarak, Teknopark işçilerinin İTO önünde direniş çadırı kurduklarını, Hey Tekstil işçilerinin de TOBB önünde direnişe devam ettiklerini hatırlattı.

"Mücadelemiz işten atılan, hakları gasp edilen son işçi kazanıncaya kadar sürecek" diyen Gördeğir, "Direnişimizi birleştirdikçe gücümüzü de birleştiriyoruz. Birlikte mücadele eden işçiler mutlaka kazanacaklar." diyerek, işçilerin örgütlü mücadelelerinin önemine vurgu yaptı.

Direnişçi işçiler sloganlarla ve direnen işçilerle dayanışma içinde olunması çağrısıyla eylemi sonlandırdılar.

Sürreyyapaşa'da Hastane Patronları Geri Adım Attı, Direniş Sürüyor

Süreyyapaşa Hastanesi'nde taşeron işçiler Hamdi Azbay, Serkan Kaşka ve Ethem Aktürk'ün direnişi, hastane patronlarına geri adım attırdı. Dev Sağlık-İş üyesi taşeron işçiler, hastanenin C Blok binası önünde kurdukları çadırda, 200 gündür direnişlerini sürdürüyor.

Geçtiğimiz yılın sonlarında yürürlüğe giren Kamu Hastaneleri Birliği Yasası ile tamamen şirketleşen hastanelerde yönetim de değişti.

Süreyyapaşa Hastanesi'nde de eski patron olan başhekim İrfan Yalçınkaya'nın yerine hastane genel sekreteri(CEO'su) Mehmet Kutlu getirildi.

CEO Süreyyapaşa'ya geldiği andan itibaren, taşeron işçilerinin direnişinden, kurdukları direniş çadırından "rahatsız" olduğunu dile getirdi. Ancak taşeron işçilerinin direnişi CEO Mehmet Kutlu'ya geri adım attırdı.

Direnişin 143. Gününde Süreyyapaşa Hastanesi CEO'su direniş çadırına gelerek işçilerden görüşme talep etti. Yapılan görüşmeler sonrasında CEO'nun taşeron işçilerini işe geri alacağı sözü verdiği, ancak hastanede şu anda boş yer olmadığı gerekçesiyle içlerinden birinin hemen işbaşı yapabileceğini diğer ikisinin de daha sonra işe başlayacağını belirterek geri adım attığı öğrenildi.

Bu durumu kendi aralarında tekrar değerlendiren taşeron işçileri, direnişçi arkadaşlarından Ethem Aktürk'ün işe alınmaya daha fazla ihtiyacı olduğunu düşünerek, öncelikle onun işe başlamasına karar verdi. Ethem Aktürk karar alındıktan sonraki gün, temizlik bölümünde işe başladı. Diğer direnişçi işçilerin de işe geri alınacağı sözünü veren CEO, direnişçi işçilerden de çadırı kaldırmalarını istedi. Ayrıca işe geri dönen Ethem Aktürk'ü sonraki günlerde yanına çağıran Süreyyapaşa CEO'su, Aktürk'ün tazminat davasına dönüşen işe iade davasından da vazgeçmesini istedi.

Yaşananların ardından direnişçi işçiler ise, zaten Süreyyapaşa Hastanesi'nde taşeron şirketin el değiştirmesi sırasında 'iş kanunundan doğan tüm haklarımızı aldık' yazılı belgeleri imzalamadıkları için işten çıkartıldıklarını belirtirken, tazminat davasından da direnişten de vazgeçmeyeceklerini ve hak mücadelelerinin C Blok önündeki direniş çadırında sürdüreceklerini belirtti.

Gazetemizin 6. sayısında 5. sayfadaki "Genel Grev Yaşamı Durdur", 9. sayfadaki "Yerel Seçimlerden Federasyon Seçimlerine mi, Belediye Başkanlığından Valilere mi?, 11. sayfadaki "Mardin'de Boykot Okul Kapattırdı!" başlıklı yazılar eksik çıkmıştır. Okuyucularımızdan özür dileriz.

GAZETE MEYDAN Yerel Süreli Yayın Ocak 2013 **Sayı:** 7 **Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:** Mehmet Nur Denek **Adres:** Alaybey Mah. Gaziler C. No:4 Kat:2 Gaziantep **iletisim@meydangazetesi.org** www.meydangazetesi.org **Baskı:** Özdemir Matbaacılık Davutpaşa C. Güven San. Sit. C Blok No:242 Topkapı/İST **Tel:** *(212)5775492*

Kristal-İş Şişecam Direnişini Anlaşarak Bitirdi

2011 bütçesi 3 milyar doları aşmış ve 2013 yılıyla beraber Bulgaristan, Tataristan, Polatlı ve Eskişehir'deki 800 milyon dolarlık yatırımlarla yeni fabrikalar açan Şişecam, İş Bankası'nın en büyük girişimlerinden biri olma niteliğine sahip.

Şişecam Şirketler Grubu yeni yıla, Topkapı Şişecam fabrikasını kapatarak girdi. Kapatma kararlarının işçilere gönderdiği zarflarla bildiren Şişecam yönetimi, işçilerin işine son vermeden önce tazminat haklarını ödeyeceğini açıkladı. Ancak işçilerinin büyük bir kısmının 20-25 yıldır çalıştığı fabrikanın kapatılması, yüzlerce işçinin ortada kalacağı gerçeğini değiştiremedi.

Şişecam şirketinin Topkapı'daki fabrikasını kapama düşüncesi, şirketin büyüme projesinin bir parçası. Şirket maaşları 2 bin TL'ye varan, tüm sosyal ve tazminat hakları bulunan işçileri çıkartarak, Eskişehir'de yeni açacağı fabrikaya asgari ücretten sözleşmeli olarak almayı planlıyordu. Böylelikle şirket hem yeni fabrika açtığı için devletten teşvik primi alacak hem de yeni işe alacağı işçilerin 5 senelik SGK primlerini teşvik yasası kapsamında devlete ödetecekti. İşçiler ise buna karşı yatay geçiş haklarını kullanarak, Eskişehir'de açılacak fabrikaya aynı maaş ve sosyal haklarla geçmek için 28 Aralık'ta direnişe başladılar.

Şişecam İşçileri Fabrikayı İşgal Etti

İşlerine son verilen cam işçileri, şirketin bu kurnaz planına karşı Topkapı Şişecam fabrikasını işgal ederek, buradaki malların ve makinaların Eskişehir fabrikasına taşınmasını engellediler. Topkapı fabrikasında gece gündüz nöbet tutan işçiler Paşabahçe mağazaları önünde aileleriyle birlikte gerçekleştirdiği eylemlerle de şirketi deşifre ettiler.

13 gün boyunca kar, soğuk demeden fabrikada bekleyen cam işçileri, polislerin ablukasına karşı aileleriyle birlikte direnerek, gerektiğinde fabrika çatılarına çıkarak, fabrikaya boş kamyonların girişini dahi engelleyerek, tüm kararlılıklarıyla mücadele ettiler.

Sendika Patronla Anlaştı, Birçok Talep Karşılanmadı

13 günlük direniş sırasında patronla masaya oturan Kristal-iş Sendikası patronla uzlaşma yollarını aradı. Görüşmeler sonrasında Şişecam şirketiyle anlaşmaya vardığını açıklayan sendika, işçilerin taleplerinin çoğunun karşılandığını açıkladı. Direniş çadırını kendi elleriyle kaldıran işçiler, pankartlarını söktüğü sırada fabrika önünde açıklama yapan Türk-İş'e bağlı Kristal-İş Sendikası Topkapı Şişecam Baş Temsilcisi Sinan Uçar yaptığı açıklamada, Tekel direnişi gibi büyük direnişlerin işçiler tarafından mağduriyetle sonuçlandığını ve kendilerinin Türkiye şartlarında mücadele etmenin zorluklarını bildiğini, bu nedenle de işçilere mağduriyet yaşatmadan patronla anlaşma sağlandığını söyledi.

Kristal-İş'in Şişecam şirketiyle anlaşması üzerine, kendi isteğiyle emekliye ayrılan cam işçilerine teşvik primiyle birlikte tazminatları ödenecek. Topkapı fabrikasında çalışan 50 geçici cam işçisi, Eskişehir fabrikasına nakledilecek. Şişecam'da çalışmaya devam etmek isteyen 194 işçi ise diğer şehirlerdeki fabrikalara nakledilecek ve oradaki fabrikaların ortalama saat başı ücretini alacaklar.

İşçiler tazminat haklarıyla beraber nakledilmiş olsalar da, çalıştıkları Topkapı Şişecam fabrikası, saat başı ücretin en çok olduğu Şişecam fabrikasıydı. Sendikanın patronla anlaşması sonucu kura çekimiyle rastgele dağıtılacak işçiler, gidecekleri yeni fabrikalarda saat başına en fazla 2-3 TL maaşla çalışmak zorunda bırakılacaklar.

Üzüntümüz Öfkemizin Tohumudur!

"Bu mesleğin kaderinde maalesef ölüm var." RTE

2013 yılı madenlerde yine katliamla başladı. Türkiye Taşkömürü Kurumu'na (TTK) ait bir maden ocağında 7 Ocak Pazartesi günü bir işçi katliamı yaşandı. Öğlen saatlerinde 630 metre derinlikte yaşanan metan gazı patlaması sonucu maden işçileri yine toprak altında kalarak yaşamını yitirdi. Zonguldak'ın Kozlu ilçesinde meydana gelen bu katliamda Ahmet Şekerci, Hasan Bozacı, Muharrem Yapıcı, Yüksel Koca, Hüseyin Kürekçi, Satılmış Arslan, Köksal Kadıoğlu ve Muhsin Akyüz yaşamını yitirdi. 8 işçinin ölümünü hükümet kader olarak değerlendirip çok üzgün olduğunu belirtirken muhalefet ise hükümeti eleştirecek bir koz olarak değerlendirip derin üzüntü içerisinde olduğunu belirtti. Ardı ardına süren bu açıklamalar ile 8 işçinin öldüğü bu maden katliamında, hükümetiyle muhalefetiyle devlet şaşırmadı, üzüldü!

Devlet bu ölümlere şaşırmıyor, zaten şaşırması da beklenilemez. Çünkü bu sonucun sebebi kendisi ve sebebi olduğu bu sonuca sahte üzüntüsü ise, bu gerçekliği görünmez kılma politikasıdır. Üzgünlük propagandası yaparak herkesin ölümlere alışmasını istemektedir. Bu alıştırma politikası içerisinde gazete ve televizyonların konumu devlet için önemli bir araçtır. Maden ocaklarında her yıl onlarca, yüzlerce işçi katlediliyor. Her maden katliamıyla beraber, maden sektöründe ölümün olağanlaşması artıyor. Sadece Türkiye'de de değil tüm dünyada maden ocaklarında ölüm olağanlaştırılarak, adeta iş sürecinin bir parçası haline geliyor. Yani bir maden işçisiyseniz işinizin gereği yerin yüzlerce metre altını, kömür çıkarmak için kazarsınız. Bazıları kazdıkları gün başına para alırken, bazıları ise kazdıkları metre başına para alır. Ve bu şekilde çalışmayı sürdürürken yaşamınızı yitirirseniz, bu olağandır. Adeta babadan oğula geçen bu mesleğin tüm incelikleri aktarılırken, ölmek de tüm olağanlığıyla aktarılmaktadır. Maden işçisinin yaşamını sürdürebilmek için metrelerce yerin altından çıkardığı bu kömür ne için çıkıyor?

Yaşadığımız topraklardan çıkan kömürün ortalama yüzde 85'i termik santrallerde, yüzde 12'si sanayide kullanılırken, sadece yüzde 3'ü evlerin ısınması için kullanılıyor. Termik santrallerin ürettiği elektriğin kullanımında ise en yüksek oran üretim sektörlerinde ve tüketim merkezlerinde bulunmaktadır. Kapitalizmin lüks araçlarının kullanımıyla, ev içi elektrik kullanımı da azımsanamayacak kadar çoktur. Maden işçisinin çıkartacağı kömür, kapitalizmin işleyişi için bu kadar önemli olduğundan, kapitalizm içerisindeki rantı da çok yüksektir. Gün ya da metre başına aldığı parayla yaşamını zar zor geçindiren maden işçisinin emeğinden, birçok patron büyük paralar kazanmaktadır. 2012 senesinde sektörde beklenilen yatırımların toplamı 4.224.000.000 TL idi. Bu kadar büyük paraların döndüğü bu sektörde maden işçisinin değeri milyarda bir iken, yaşamını yitirmiş her işçinin ölümü yükseltilerek, toplum için feda olmuş bir kahramana dönüştürülür. Hiç umursamadıkları maden işçilerinin ölümünü kutsayarak, kazanmak için yarattıkları sınırsız üretim ve sınırsız tüketim sisteminin saçmalığını anlamamızı engellemek isterler.

Maden işçisi, bu saçmalıklar sisteminin, kapitalizmin, bu sınırsız üretim ve tüketim taleplerini karşılamaktayken, gün be gün girdiği toprağın altında, yaşamını yavaş yavaş yitirmektedir. Ezenler sahte üzüntüleriyle bu ölümleri olağanlaştırmak isterken, yaşamını yitiren her yakınımızda hissedeceğimiz üzüntümüzün öfkeye dönüşmesinden korkuyorlar. Hükümetiyle muhalefetiyle devletin, patronları ve şirketleriyle kapitalizmin tüm telaşı bundandır. Alıştırılmak istendiğimiz bu ölümler, alışamayacak kadar yakınımızda, yani tam içimizde, bu yüzden üzgünüz. Ama şu bilinmeli ki ezilenlerin üzüntüsü öfkenin tohumudur, bu tohumlar yüreklerimizde yeşeriyor.

Yukarıdaki bildiri son yaşanan maden işçisi ölümlerinin ardından Devrimci Anarşist Faaliyet tarafından dağıtılmıştır.

MADEN İŞÇİSİ OLMAK İÇİN NE İSTERSİN?

"Kaza meydana geliyor, Çalışma Bakanı olarak omuzumdaki yükten dolayı o gün yerin altına giriyorum

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Faruk Çelik, Nisan, 2012

Halil Çelik
halilcelik@meydangazetesi.org

Yaşanan bir maden kazasının ardından daha, çalışma bakanı hala yerin dibine giremedi.

Ekmek parası için yerin metrelerce altında, dipsiz kuyularda çalışmak zorunda bırakılanların ölüm haberi geldi yine yeni yılın ilk haftasında Zonguldak madenlerinden. Kozlu maden işletmelerinde yaşanan patlamada yine işçiler öldü; bu defa sekiz madenci "kaderlerinin kurbanı" oldu. Artık normalleştirilen bu ölümlere devlet erkanı yine "çok üzülürken", o erkanın başbakanı yaşanan vahim olaya "kader" diyerek, geride kalan madencileri de ölüme mahkum etti. Zaten daha önce de bakanının ölen madencilerin ardından "Acı çekmediler, güzel öldüler" dediği bir devletin başbakanının, madencileri ölüme mahkum etmemesi olanaksızdı.

Yaşanan katliamın yankıları son bulmamışken, madencilerin Türk bayraklarına sarılı tabutlarıyla yapılan cenaze törenlerini günlerce televizyonlarda izledik, gazetelerde okuduk. Ölümlerinin ardından birer kahraman ilan edilen "maden şehitleri"nin cenazeleri ulusal çapta bir yas havası estirdi, ölümler "bütün bir milletin acısı" haline geldi.

Ancak Zonguldak'ta yaşananlar, bayrağa sarılmış tabutlarla düzenlenen cenazeler, bizlere hiç de yabancı değildi. Bayrağa sarılmış tabutlarla dolu cenaze görüntüleri, cenazelerin ardından yakılan ağıtlar hep aynıydı; Şubat 2010'da Balıkesir'de 13, Aralık 2009'da Bursa'da 19 ve daha birçok sayısız madencinin ardından olduğu gibi…

Madenciler: Milli Kahramanlar

Ekmek parası için dipsiz karanlıklara inenlerin yanlarına alamadıkları bir şey vardır; yaşamları. Her defasında yaşamlarını yeryüzünde bırakarak yerin yüzlerce metre altına inenler, ölmeyi göze almak için neye inanırlar? Zonguldak'taki maden işçilerinin bayrağa sarılı tabutlarını koklayanları bu ölüme ikna eden şey, nedir? Yaşamak için ölmeyi göze alan bu insanların "kader"i hep aynı olur; ölümün kader olduğuna inandırılanların tek dayanağı "öldüklerinde birer kahraman" olacakları gerçeğidir.

Karanlık madenlerde yaş, renk, sınır, millet yoktur; o karanlıktakilerin tek isteği yeniden yaşayabilmektir. Herkesin bir olduğu o madenin karanlığı her yerde aynıdır; Türkiye'de, Çin'de, Şili'de, Bolivya'da, Güney Afrika'da, Yeni Zelanda'da… Çin'de ölen 203 madenci de, Yeni Zelanda'da ölen 29 madenci de, Güney Afrika'da polisin tarayarak katlettiği 34 madenci de, Zonguldak'ta ölen 8 madenci de… Ve her ölümün ardından atılan "milli birlik" naraları aynıdır. Ölenler artık birer kahramandır, "milletin bağrına basacağı evlatları"dır. "Milli kahramanlar" ilan edilen madenciler, yaşanan ölümlerin gerçekliğini gizleyemeyecektir. Bu ölümleri kahramanlaştırarak kanıksatmak, ölümlere duyulan öf-

keyi bastıramayacaktır.

2010 yılında Şili'de yaşanan maden patlamasında 33 işçinin 69 gün boyunca yerin 700 metre altında mahsur kalması ve sonrasında yaşananlar, hala unutulmadı. Madencilerin yeryüzüne çıkarılacağı gün gelip çattığında ise yaşananlar şöyleydi: Şili bayrağı rengine boyalı kapsülle 700 metre derinlikten yeryüzüne taşınan madencileri bekleyen devlet başkanı ve bakanlar, "özgürlüğüne yeniden kavuşan" madencilerin kurtulduklarında attığı "Şili çok yaşa" çığlıklarıyla, "millet olarak birliğin gücünü" yeraltında geçen 69 günün ardından yeniden ilan etti. 33 insanı onlarca gün boyunca yerin dibinde bırakan devlet, yaptığını madencileri kahramanlaştırarak gizledi. Ve bu kahramanlık öyküsü madencilerin ağzından şu sözlerle döküldü, "Hepimiz çalışmaya devam edeceğiz. Madenci yüreği işte böyle bir şey."

Maden Şehitleri, Neyin Şehidi?

Dünyanın birçok yerinde sayısız madenci bugüne kadar yaşanan patlamalarla, zehirlenmelerle, göçüklerle katledilmiş; ölenlerin ardından yaşananlarsa hep aynı olmuştur; yaşananlara dair hep derin üzüntüler duyulmuş, ölenlerin ardından hep geçici süreli yaslar tutulmuştur. Yaşanan her maden katliamının ardından yükselen "ulus olarak derin yas içindeyiz, şu kadar madencimiz şehit oldu, onlar kahramandılar" söylemleri, yaşanan katliamları unutturamayacak kadar sahtedir. O madenlerde yitecek canları sonradan ilahlaştırıp kahraman yapanlar, kendi katliamlarını gizleyemeyeceklerdir.

Aldıkları (hatta bazen de alamadıkları) yüzlerce lira karşılığında dipsiz kuyulara inenleri kahramanlık kimliğiyle uyutanlar her yerde aynıdır. İş gücünün ucuz olduğu tüm coğrafyalarda madencilere dayatılan iki gerçek vardır; aç kalmak ya da o madenlere inmek ve gerektiğinde ölmek. Yakın zamanda ölen 8 maden işçisinin ardından "üzüntülere gark olan bir millet"in ve bayraklara sarılı cenazelerin de başka bir ifadesi yoktur. Aldıkları parayla yaşayamayacaklarını bilerek yeraltına inmeye razı olanların, ölürlerse gururla arkalarında bırakacakları birer sıfatları vardır: Maden şehitleri.

Ölüme İkna Olmanın Bir Yolu Daha Var

İnsanların "milli hissiyatlarla" ölüme ikna edilemediği yerlerde ise, madencileri dipsiz karanlıklarda ölüme yollamanın başka bir yolu vardır: Daha fazla para. Şili'de saati 1 dolara çalışmak zorunda olan madencilerin durumu, ekonomik olarak "daha gelişmiş olan coğrafyalarda" farklıdır; örneğin Kanada'da madenciler saatte 25-35 dolar arasında para kazanabilmektedir. Çünkü yaşam koşularının "iyi olduğu" bir yerde, insanları ölmek için yerin metrelerce altına yollamak neredeyse imkânsızdır. Bunu yapmanın tek yolu kesenin ağzını açmak, madencilere ölüme ikna olunacak kadar para vermektir.

Ondandır ki örneğin Avusturalya'da çalışan bir madenci ayda yaklaşık 30 bin lira kazanır ve bir hayli iyi para bırakan mesleğinden yakınmaz. Onun, diğer madenciler gibi yerin metrelerce altına inerken hissettiği bir ölüm korkusu yoktur; çünkü ona yerin dibinde ölebilme ihtimali, verilen yüksek maaşlarla unutturulmuştur. O öldüğünde kahraman maden şehidi olmayacaktır. Ancak yaşamı boyunca daha çok paralar kazanma ve istediğini tüketme lüksüne sahip olmasına sebep olmuş bu ölüm mesleğini yapmış olmaktan da hiçbir pişmanlık duymayacaktır.

Devletin, maden ölümlerine söyledikleri her yerde aynıdır. Güney Afrika'da 34 madencinin polis tarafından katledildiği Marikana Katliamı'nda madencileri Apartheid rejiminden kalan "ortak amaç doktrini" ile suçlayan devlet, bu coğrafyada da 700 lira maaşı beğenmeyen ve "elim bir kaza sonucu" ölen madencilerin ardında da onları suçlu bulmuş, madencilerin "hep daha fazlasını isteyerek bulunamayacak nimetleri reddettiğini" söylemişti. Bugün 8 madencinin 1.5 ton kömür altında ölüme mahkum edildiği Kozlu maden işletmelerinde bundan tam 21 yıl önce de bir maden faciası yaşanmıştı ve 263 madenci yaşamını yitirmişti. Devlet o gün de, tıpkı bugün olduğu gibi, çok üzülmüş, "kader" olan bu ölümlerin ardından "takdir-i ilahi" diyerek yapılacak bir şey olmadığını söylemişti. Ancak unutulan bir şey vardı ki, o da bu ölümlerin ne önceden ne de şimdi kader diyerek yok sayılamayacağı gerçeğiydi.

Zonguldak Büyük Madenci Grevi

Onları yerin yüzlerce metre altında günışığına hasret bırakanlara, ölmeye mecbur bırakıp buna kader diyenlere karşı bundan 22 yıl önce, yine Zonguldak'ta birlikte haykırdı binlerce maden işçisi. 30 Kasım'da 48 bin işçiyle başlayan grevin ardından, sayılar 100 binlere ulaştığında, ölüm onlar için artık kader olmaktan çıktı, artık kader bozuluyordu. Onları bir araya getiren ne yaşayacakları "kader ortaklıkları olan şehitlik" idi ne de "uğruna şehit olunacak bir ulus" idi. Onları bir araya getiren aynı vatanın evladı olmak değil, aynı toprağın altına giriyor olma gerçeğiydi. Güney Afrika'daki, Şili'deki kardeşleri gibi…

Bu toprakların gördüğü en büyük direnişlerden olan Zonguldak Büyük Madenci Grevi yalnızca onlar için bir kırılma olmadı, farklı şehirlerden birçok işçinin gösterdiği dayanışmalarla büyüdü grev; genel grev oldu, 100 binleri buldu… '92 yılının 4 Ocak'ında Zonguldak'tan Ankara yollarına çıkan madenciler birlikte yürüdükleri yollarda birlikte haykırdılar; gün onlarındı. Arkadaşlarıyla, aileleriyle, yaşamları için yürüdüler. Ne barikatlar durdurabildi onları ne gözaltılar… Devlet savaşı bahane edip "ulusal güvenlik" açısından tüm grevleri yasaklasa da onlar devam ettiler, sendika patronları onları yarı yolda bıraksa da onlar bu toprakların gördüğü en büyük mücadelelerden birini verdiler. Yeraltına inerken yaşamlarını yeryüzünde bırakanlar, kazmalarının ucuna takılmış ölümlerini söküp atmak için bir araya geldiler.

Onlar bu yolda yalnız değildi. Hem bu coğrafyanın hem de dünyanın farklı yerlerinden birçok kardeşleriyle birlikteydiler. Çünkü onların sınırı da milleti de yoktu. Güneşin batmadığı ülkeden, İngiltere'den, liman işçileri duydu Zonguldaklı madencilerin sesini. Güney Afrika'daki madenciler, dünyanın diğer ucundan omuz verdiler bu direnişe. Bıraktılar işlerini, yaşam için başlayan bu grevle dayanışmak için yüklemediler gemilere kömürleri, yollamadılar. Çünkü onlar sınırsızdı ve milletsizdi.

Nerede olurlarsa olsunlar hepsine biçilen rol aynıydı; ya oynayacaklardı ya da oyundan atılacaklardı. Onlarsa, kendilerine dayatılan bu oyunu oynamamayı hep birlikte seçtiler. Şimdilerde ise yalnızca ölüme mahkum edilen madencilerin değil, tüm işçilerin yapması gereken de aynı şeydir. Yıllardır süregeldiği gibi kader diye dayatılan açlığa, yoksulluğa, ölüme karşı, oynamak zorunda bırakıldıkları rolleri reddederek yaşamları için hep birlikte direnmek.

Küresel Kapitalistler'in Değişen "Suriye Gerçekliği"

Türkiye'ye Patriot Chevron'a ve Exxon'a Petrol

Suriye'nin izolasyonu sürerken Chevron ve Exxon gibi küresel enerji şirketleri de bu bölgedeki pazarlıklarını ve anlaşmalarını arttırdı.

Suriye Devlet Başkanı Beşar Esad, Kasım ayından bu yana ilk kez halka sesleniş konuşması yaptı. Uzun bir süre sonra gerçekleşen bu konuşmayla Esad, yanlılarına birlik olma çağrısı yaparken muhalifleri unutmadı. Muhalifleri vatan haini teröristler olmakla suçlayıp "kuklalarla değil, efendileriyle masaya otururuz" dedi. Bu tarz bir suçlamayla Esad'ın kime mesaj vermek istediği aslında açık. Tüm süreç boyunca Özgür Suriye Ordusu ve Ulusal Koalisyona açık destek veren devletlere...

Esad konuşmasında, Suriye'de bir Arap Baharı'nın asla yaşanmayacağına vurgu yapıp bu durumun "patlayacak bir sabun köpüğü" olduğunu belirtti. Bu konuşmadan, Esad'ın yönetimi bırakacağını ilan edeceğini bekleyen kimse yoktu. Ancak yine de, yönetimsel bazı değişikliklerin yapılacağı beklentisi uluslararası medyanın gündemindeydi. Esad beş aşamalı bir plan açıkladı konuşmasında; yabancı ülkeler silahlı muhalefeti desteklemeyi bırakacak, sınırdan teröristlerin geçişi engellenecek sonrasında muhalefetle diyalog kurulacak, yeni hükümet kurulup af ilan edilecek.

Esad'ın planına ilk tepki, konunun muhataplarından geldi. Suriye Ulusal Konseyi Başkanı George Sabra, Esad'ın görevi bırakmadıkça hiçbir girişimin kabul edilemeyeceğini belirtti. TC Dışişleri Bakanı Davutoğlu değerlendirmesini, 5. Büyükelçiler Konferansı'nda yaparak TC'nin tutumunu tüm dünyanın desteklediğini göstermek istedi. Esad'ın içi boş reform vaatlerinin çok geç ve yetersiz olduğunu vurguladı. Benzer değerlendirmeler AB ve ABD yetkilileri tarafından da yapıldı. ABD Dışişleri Bakanlığı Esad'ın artık "gerçeklik"ten tamamen koptuğu açıklamasını yaptı.

Bu "gerçeklik" meselesi, ABD medyasında 2013 yılının ilk gündemlerinden biriydi. ABD'de, Ortadoğu ve özellikle Suriye politikasında hükümetin ve benzer bir şekilde diğer Batılı devletlerin ne kadar gerçekçi olduğu tartışıldı. Geçen iki yıl boyunca Esad'ın hala iktidarda olma durumu, bu devletleri ve Esad'ı sevmeyen Arap devletlerini de bu "uluslararası gerçek"likten koparmış görünüyor. Israrlı bir şekilde kendi plan programlarının Suriye'nin şekillendirilmesinde ana kaynak olmasını isteyenler, bu coğrafyadaki bazı açmazları görmezden geliyor. Bu görmezden gelişin altında ise nasıl bir korku yatıyor bilinmez.

Batılıların "uluslararası gerçeklik"ten kayışı, Esad'ın çok başarılı bir dış politika izlemesi, iç politikada desteğini pekiştirebilmesi ya da başarılı manevra kabiliyeti ile açıklanamaz. Bunun asıl nedeni, olası Esad sonrası bir dönemin geleceğinin de bu Batılı devletler için parlak olmama durumu .

Esad rejiminin, silahlı muhaliflerle çatışmaya başladığı ilk günden bu yana muzdaripliğini en sık dile getirdiği mesele El-Kaide ile ilintili gruplardı. Liva El-İslam, Katibat El-Ensar, Ehrar El-Şam ve bir sosyal paylaşım sitesinde yayınladıkları video ile geçtiğimiz aylarda gündeme oturan El-Nusra Cephesi çatışmaların başından beri silahlı muhalefetin en kararlı kesimleriydi. Yakın bir zamanda stratejik açıdan önemli bir hava sahasını El-Nusra Cephesi ele geçirmişti. Durumu Esad rejimi açısından vurgulamak adına, bu son örnek önem taşıyor. Bu radikal grupların en önemli özelliği, militanlarının Çin ve Endonezya gibi uzak ülkelerden de gelen insanlardan oluşuyor olmasıydı.

Batılı devletlerin, Esad sonrası bir Suriye'ye ilişkin en büyük çekincesi de bu yönde. Mevzu bahis gruplarla ilintili bir iktidarın, Esad rejiminde var olduğu söylenen kimyasal silahlara sahip olma durumu Batılı devletlerin en büyük korkularından biri. Bu açıdan bakıldığında, Batılıların Suriye'ye ilişkin stratejilerinin aynı kalması bu "uluslararası gerçeklik"in dışına düşme nedeni gibi görünüyor.

Şu ana kadar en somut öneri olarak Suriye'ye sunulan tek plan, BM ve Arap Birliği Özel Temsilcisi Lahdar İbrahimi'ye ait. İbrahimi de Esad'ın son konuşmasındaki beş aşamalı planı eleştirmişti. Ancak diğer yandan İbrahimi'nin planının başkanlık statüsüne ve güvenlik hizmetlerine ilişkin bir ibare barındırmaması, bu planın "gerçek"liğini de sorgulatıyor. Plan Suriye'de farklı iktidar odaklarının birbiriyle rahat bir şekilde savaşması için hazırlanmış adeta.

Yönetsel iktidar açısından zayıf bir Suriye, şimdilik küresel kapitalistler için en karlı plan olarak görünüyor. İsrail'in Golan'ın çevresine savunma hattı kurması, TC'nin Patriotları ile beraber değerlendirilmeli. Maraş'a gelen Alman askerleri, Halep'e 120 km mesafede iki adet Patriot füze kompleksi kuran Amerikan askerleri, Şubat başında tamamen bitmesi planlanan Patriot Hava Savunma Sistemleri... Suriye'yi özgürleştirmek isteyenler, şimdi Suriye'yi izole edip, yarattıkları karmaşa ortamının getireceği duruma göre planlarını belirlemek istiyorlar.

Bahsi geçen uluslararası "gerçeklikten kopuş", bölge üzerinde hareket halinde bulunan küresel kapitalistler için çok geçerli gözükmüyor. Chevron ve Exxon gibi küresel enerji şirketleri, bu bölgedeki hareketliliklerini tarihlerinde olmadıkları kadar hızlandırmış durumda. Küresel kapitalizmin bu gerçeklik dayatmasından en çok bölge halklarının mağdur olacağı ise bu durumun en "gerçek" sonucu olacak.

İşte 29 Yaşında Emekli Olmayı Başaran Genç!

Furkan Çelik
fcelik@meydangazetesi.org

Evet, sonunda bu da oldu. Macit isimli bir genç bulduğu yöntemle 29 yaşında emekli olabilecek. Hem de öyle senelerce çalışmadan, hayatının sonuna kadar emekli maaşı alabilecek. Herkesin anlayamadığı bu yöntemi açıklayan Macit "sabrettim, kapısında uyudum, gerekirse ezdim geçtim ve sonunda başardım" diyor. Peki bu Macit nasıl oldu da 29 yaşında emekli olmayı garantiledi? Emekliler geçtiğimiz ay açıklanan intibak yasasıyla kendilerine 1 TL ile 330 TL arasında gelecek olan zamları dört gözle beklerken, Macit'in başarısını duyunca şaşkınlıklarını gizleyemediler.

Bir işçinin emekli olabilmesi için yaklaşık 9000 gün çalışması ve 60 yaşını doldurması gerekirken Macit, sadece 2 sene çalışarak emekli olabilecek. Üstelik Macit'in emekli maaşı da tam tamına 8 bin TL olacak.

Beyoğlu doğumlu Macit erken yaşta emekli olabilmek için ilk olarak "Genç Siviller" adlı topluluk içinde yer almış ve yalakalık koşturmacasına başlamış. Daha sonra 2011 seçimleri öncesinde kapı kapı dolaşarak, gerekirse başkanlarının paspası olarak, İstanbul'dan 16. sırada milletvekili adayı olabilmiş ve son anda gümrükteki 122 bin oyun gelmesiyle barajı kıl payı geçerek milletvekili olmuştur. Milletvekili olduktan sonra maaşı 11 bin 250 TL olan Macit, 2 sene sonra ise emekli maaşı ile birlikte toplam 19 bin 300 TL maaş alacak. Evet, bizim Macit, meclise 27 yaşında giren, en genç milletvekili olan Muhammet Bilal Macit'tir. AKP milletvekilliğini 16. sırada, son anda kapmıştır. Kendisini başarılarından dolayı tebrik eder, emekli Mustafa amcamıza, Nebahat teyzemize aybaşına kadar sabır dileriz.

Değişen Devletin Değişmeyen Yönü

> "Söz konusu adaletsizlikse TC'de kuvvetler birliği politikası işliyor, hem de cumhuriyetin erken dönemlerinden beri.

2012'nin son günlerinde Tayyip Erdoğan'ın başkanlık sistemi hevesini biraz daha perçinleyen çıkışı, bu sefer sadece siyasi arenada değil; devletin farklı organlarında yoğunlukla tartışıldı. Tartışmalar gündeme "kuvvetler ayrılığı" tartışması olarak yansırken, konunun öznesi yargı kurumları da düşüncelerini paylaşmaktan geri kalmadı.

Konya'da katıldığı bir törende "İşte bu kuvvetler ayrılığı denen olay var ya, o geliyor, sizin önünüze engel olarak dikiliyor." sözü, kuvvetler ayrılığını küçümseyen, yürütmenin önünde engel olarak gören bir anlayış olarak sadece barolarca değil, aynı zamanda AKP muhalifi kesimlerce eleştirildi.

Kuvvetler Birliği ve Başkanlık Sistemi

Erdoğan'ın "başkanlık sistemi" tartışmalarını gündeme attığından bu yana, bu sistemi destekleyici beyanları ve uygulamalarıyla beraber değerlendirildiğinde, bu açıklama bir tutarsızlık barındırmıyor. Başkanlık sisteminde kuvvetler ayrılığı ilkesinin, parlamenter sistemdekinden daha belirgin olması durumu da, Anayasa Komisyonu'na sunulan "başkanlık sistemi önerisi" içinde yeni-Türk usulü başkanın özelliklerinde kayboluyor (Son karar yetkisini başkana veren, meclisi feshetme yetkisini elinde barındıran bu sistem, yeni Mısır'da halkı sokaklara dökmeye yetmişti. Bu tepkilerden başkan Mursi de, Müslüman Kardeşler de payını almıştı).

Abdullah Gül'ün "kuvvetler ayrılığı demokrasinin temelidir" açıklamasıyla, yine Gül-Erdoğan zıtlaşması izleyeceğiz derken; önce artık Erdoğan'ın sözlerini "başbakan aslında öyle demek istemedi, onun demek istediği…" diye başbakanlarını kurtarmaya yönelik açıklamalarına alıştığımız bakanlar ve vekiller, sonra da Erdoğan'ın kendisi kuvvetler ayrılığını olumlayan açıklamalarda bulundular.

Erdoğan kuvvetler ayrılığıyla ne ifade etmek istediğini, daha sonraki beyanlarında biraz daha açık söyledi. Bu durum medyada, Erdoğan kuvvetler ayrılığının ne olduğunu bilmiyor diye yorumlandı. Kimi zaman da bunun yeni bir kuvvetler ayrılığı tanımı olduğu dile getirildi. Sonraki beyanlarında Erdoğan, bürokratik oligarşinin yürütmenin önünde büyük engel olduğunu vurguladı. Yani yürütmenin, "milletin menfaatlerine" uygun her uygulamasının önüne yasama ya da yargı temelli engellerin çıktığını ifade etti.

Devleti Kim Yönetecek?

Tüm bu süreçte, hükümetin ne yapmak istediğini AKP Genel Başkan Yardımcısı Ömer Çelik basit bir şekilde ifade etti aslında: "Bizde her ihtilalin ardından bir kuvveti diğer kuvvetin egemenliğine sokma durumu vardır. Anayasa ile ilgili tartıştığımız konular aslında temel hak ve hürriyetler, Anayasa'nın birtakım çağdaş ilkelerle donanması değildir. Türkiye'de her Anayasa sistem içerisindeki kuvvet dengesini demokratik standartlarına ve kuvvetler ayrılığı prensibini aykırı olarak bozmuştur. Bazen yürütme lehine bozmuştur, bazen yargı lehine bozmuştur. Aslında Anayasa tartışması bir hukuk tartışması değildir. Anayasa tartışması, bir devlet içerisindeki egemenlik yapısının nasıl yeniden dizayn edileceği tartışmasıdır."

Devlet içindeki konumunu giderek güçlendirmeye çalışan yürütme konumundaki AKP'nin yeni siyasi-hukuki düzenlemeleriyle, TC Devleti'nin omuriliği konumundaki bürokrasi çatışmasını bu karşıt iki gücün karşı karşıya geldiği ilk günden bu yana izliyoruz. Devlet içindeki iktidar odaklarının rollerini değiştirmesi, sadece yaşadığımız coğrafyada hüküm sürmekte olan devletle alakalı değil. Bu değişim, uluslararası siyasetin, küresel kapitalizmle iç içe geçtiği (ya da küresel kapitalizmin bu iç içe geçmeyi zorladığı) her yerde kendini göstermektedir.

Tartışmalarda, "milletin menfaati nin" önünde en büyük engel olarak ifade edilen, bürokratik oligarşi diye nitelenen yasama ve yargı güçlerinin iktidar olduğu durumda da; yürütmenin temsilcisi AKP'nin iktidarını pekiştireceği siyasi yapılanmalarının iktidarında da iradesiz kılınacak halk olacaktır.

Devlet içerisindeki bu egemenlik yarışında, hükümet ısrarlı politikalarıyla diğer kuvvetleri birer birer saf dışı bırakıyor. Tayyip Erdoğan başkanlığında oluşacak yeni sistemin "menfaati"nin halkın olmayacağı açık. Ancak AKP muhaliflerinin yaptığı gibi "bağımsız yargıyı", bu yarışta sahiplenmek de halkın çıkarına değildir.

Tüm kuvvetleri kendine bağlayacak bir AKP'nin güçlü konumuyla, yakın zamanda uluslararası siyasette fark edilir olacağı toplumsal muhalefetin konuştukları arasında. Yasama, yürütme ve yargıyı kontrol ederek, hızlı dış politika/savaş manevrasına sahip bir TC, Ortadoğu'da küresel kapitalizmin daha çok arzu ettiği güç odağı olur.

Bu tartışmalar yaşanırken, cezaevlerindeki onbinlerce tutsak yasama, yürütme, yargının uyumlu işbirliğiyle mahpus tutuluyor. Kuvvetler ayrılığının nasıl olması gerektiği, devletin yeni egemenlik yapısında hangi kuvvetin baskın olacağı tartışmalarının ötesinde; söz konusu adaletsizlikse TC'de kuvvetler birliği politikası işliyor, hem de cumhuriyetin erken dönemlerinden beri.

Kuvvetler Ayrılığı

Kuvvetler ayrılığı sistemi, yasama, yürütme ve yargı olarak tanımlanan kuvvetlerin değişik yollardan göreve gelen ve aralarında "fren ve denge mekanizması" bulunan farklı organlara verilmesidir. Diğer bir ifadeyle, devletin, yasama, yürütme ve yargı işlevinin birbirine karşı bağımsız organlara tarafından görülmesidir. Devlet gücünün bölünmesi gerektiği ve bu bölünmeler arasında nasıl bir denge işletileceği mevzu birçok düşünür tarafından ele alınmıştır. Ancak kuvvetler ayrılığı ilkesine temel şeklini veren Montesquieu olmuştur. Yargı gücü, yasama ve yürütme gücünden ayrı değilse özgürlüğün var olmayacağını söyleyen Montesquieu' nun fikirleri, Fransız Devrimi'nden sonra anayasal hareketlerin esin kaynağını oluşturmuştur.

Roboski'den Vicdani Ret

Roboski'de yaşanan katliamda yaşamını yitiren Celal Encü'nün ağabeyi İsa Encü vicdani reddini açıkladı

Geçtiğimiz yıl TSK'nın uçaklarının 34 kişinin ölümüyle sonuçlanan saldırısının sorumluları henüz ortaya çıkartılmadığı ve yargılanmaya başlanmadığı için, katledilenlerin aileleri ve bölge halkı tepkilerini çeşitli biçimlerde ortaya koymaya çalışıyor. Coğrafyanın dört bir yanından insanlar çoğu çocuk 34 kişinin katledilişini anmak amacıyla 26 Aralık'ta Roboski'de bir araya geldiler. Aileler üzerlerinde "Yatıp kalkıp Roboski diyeceğiz" yazılı tişörtleri ve ellerinde katledilen yakınlarının fotoğraflarıyla katliamın unutulmayacağını, unutturulamayacağını bir kez daha söylediler.

Katliamda kardeşini kaybeden İsa Encü anmada yaptığı açıklamada: "Roboski, kendi halkımıza karşı silah almayı kabul etmediğimiz için, halkımıza karşı düşmanlık hukukunun sonucu doğan, planlı, hesaplı yapılmış devlet katliamıdır." diyerek düşüncelerini dile getirdi ve vicdani reddini açıkladı. Açıklamada Barış İçin Vicdani Ret Platformu üyeleri de yer aldı.

İsa Encü'nün vicdani ret açıklaması şöyle:

"Siz bizi en son sivil katliamdan tanısanız da, devletin bize uyguladığı sadece en son zulümdü. TC Devleti'nin kurulduğu dönemden günümüze, halkların inkarı ve yok sayılması hatta yok edilmesi üzerine kurduğu bir düzen var. Bu düzen esasına dayalı herkesin başına bela olan koruculuk sistemini, köy yasasında bir değişiklik yaparak yürütmeye koymuştur.

Televizyonlarda belki size sürekli gönüllü koruculuk ve yararları üzerine binlerce yalanlar aktarılıyordur. Ben ise size kendi halkına karşı silahı reddedip koruculuğu kabul etmediğinizde hangi zülüm politikalarıyla karşı karşıya kalındığını kendi hikâyemizle anlatmak istiyorum.

Bizim şu an yaşadığımız yer Roboskî'ye bağlı şantiye mahallesidir. Sene 1993 biz ve şu an şantiye mahallesinde zorunlu ikamet ettirilen halkımız, Zeviya köyünde yaşamımızı *sürdürüyorduk. Biz Siz PKK gerillalarına yardım ediyorsunuz, ya korucu olacaksınız ya bu köyü terk edeceksiniz diye sürekli asker tarafından tehdit ediliyorduk. Hatta bu yüzden o yıllarda babamı tutuklayarak hapishaneye attılar ve görmediği işkence kalmadı.* Köy meydanında insanlarımız toplanarak her türlü hakaret ediliyor, dayak atılıyordu.

Tüm bunlar yeterli görülmeyerek, babamın anlattığına göre 150 havan topuyla köyümüzü bombaladılar. Bu işkencelere dayanamayıp Zaho'ya (Irak Kürdistan Bölgesel Yönetimi) kaçanlar hariç, bütün köyümüzü zorla bugün Roboskî'de bulunan Ortasu jandarma sınır taburu bölgesinde bir yer gösterilerek neredeyse açık cezaevi uygulamasına maruz bırakılarak çadırlarda yaşamaya mahkûm edildik.

Çadırlarda oluşturulan hapishaneden çıkmamızın tek yolu onların verdiği sayı olan her aileden birer kişi olmak üzere 40 bedel yani 40 korucu karşılığında serbest kalabileceğimizi söylediler. Yoksa tüm giriş çıkışları kapayarak hiçbir yere gidemeyeceğimizi söylediler. Çaresizlik içerisinde ailelerim*iz kendi halkımıza karşı silahlanmayı kabul etmek zorunda kaldılar.*

En son yaşadığımız Roboskî katliamına kadar kendi halkımıza karşı silah almayı kabul etmediğimiz için halkımıza karşı düşmanlık hukukunun sonucu doğan, planlı-hesaplı yapılmış devlet katliamıdır. Bu katliam için TBMM'nin oluşturduğu komisyon, korkakça olsa bile genelkurmayın emri verebilmiş olacağını ifade ediyor. Biz çok iyi biliyoruz ki bu katliamın ucu hükümete kadar dayanıyor ve bu komisyon ise TC devletini aklamaya çalışıyor.

Ben o gün sınırda yaşanan katliamdan, cenazesi olarak kardeşim Celal'in sadece başını getirebildim anneme. Size şunu söylemeye utanıyorum, öyle bir katliamdı ki o gün yapılan, şehitlerin arasında ve kaç kez yanından geçmeme rağmen kardeşim Celal'i, o dünya güzeli *kardeşimi tanıyamadım.*

TC devleti, halkımıza karşın kuruluşundan itibaren, neredeyse yüz senedir düşman görüp, her türlü katliamı, sürgünü, asimilasyonu, aşağılamayı bize reva görüp, böylesi yürüttüğü düşman hukuku varken, tüm kamuoyuna soruyorum hangi hukuka dayanarak beni askere çağırabiliyor.

Bu katliamcı devletin, ne asker olarak, ne de korucu olarak, ister savaş zamanı olsun, ister barış zamanı olsun silahını almayacağımı buradan tüm kamuoyuna duyurarak vicdani reddimi açıklıyorum."

HÊRSA KOMKUJÎYÊ BERDEWAM DİKE

(Katliama öfke sürüyor)

Üç Kürt Kadın Suikastle Katledildi

Sakine Cansız, Fidan Doğan, Leyla Şaylemez'in Fransa'nın başkenti Paris'te vahşice katledilmesi üzerine İstanbul'da birçok kadın örgütü bir araya geldi. Anarşist Kadınlar da bu katliamı lanetlemek adına kara mor bayraklarıyla katledilen Kürt kadınları için yürüyüşe katıldı. Demokratik Özgür Kadın Hareketi'nin çağrısıyla Galatasaray Meydanı'nda bir araya gelen kadınlar, Fransız Konsolosluğu'na yürüdü. Kadınlar "Katlederek bitiremezsiniz", "Katil Devlet hesap verecek", "Jin, Jiyan, Azadî", "Katiller bulununcaya kadar alanlardayız" sloganlarıyla, ellerinde katledilen kadınların fotoğraflarıyla birlikte yürüyerek konsolosluğun önüne siyah çelenk bıraktılar. "Kadın özgürlük mücadelesini katlederek bitiremezsiniz" yazılı pankartın açıldığı yürüyüşün ardından basın açıklaması gerçekleştirildi. DÖKH adına açıklama yapan Duygu Koçak, Sakine Cansız, Fidan Doğan ve Leyla Şaylemez'in katledilmesini Kürt özgürlük ve kadın özgürlük mücadelesinin yanı sıra, barış girişimlerine yönelik bir saldırı olarak değerlendirdi. BDP İstanbul Milletvekili Sebahat Tuncel de yaptığı konuşmada, öfkelerinin çok büyük olduğunu belirterek, "Onların mücadelesi sadece Kürt kadın hareketinin değil, dünya ve Türkiye kadınlarının da mücadelesidir. Şimdi mücadelemizi daha güçlü devam ettireceğiz ve biz kadınlar bu saldırının hesabını soracağız" dedi.

Katliamı lanetleyen Paris'teki eyleme on binlerce kişi katıldı, dayanışma gösterdi

Üç Kürt kadının katledildiği infazın ardından Paris, bugüne kadarki en büyük Kürt gösterisine tanıklık etti. Onbinlerce kişinin katıldığı eylem aynı zamanda, Kürtlerle dayanışmanın da en güçlü örneklerinden biri oldu. Eyleme 50 dolayında kadın örgütü katılarak destek verdi. Fransız Komünist Partisi eyleme tam kadro katıldı ve güçlü mesajlar verdi. Fransa Komünist Parti (PCF) uluslararası ilişkiler sorumlusu Jacques Fath, partisi adına yaptığı coşkulu konuşmasında "Yenilen bir halk olmaz" dedi. Yeşillerden Montreuil Belediye Başkanı, Avrupa Parlamenteri Marie-Christine Vergiat, Kürdistan-Korsika Derneği yöneticisi Dominique Torre, Sosyalist Parti'den Creil Belediyesi gençlikten sor umlu başkan vekili Meral Jajan, senatör Michel Billout, Barış Hareketi temsilcisi ve daha birçok isim yürüyüşte hazır bulundu. Türkiyeli farklı sosyalist yapılar da eyleme katılarak Kürtlerin acısını paylaştı ve "halklararası dayanışma" mesajı verdi.

Paris'te infazın faillerinin bir an önce bulunması ve hesap sorul-

masının istendiği eylem Kürt siyasi camiası açısından da en geniş katılımlı eylemlerden biri oldu. BDP Eş Genel Başkanları Gültan Kışanak ve Selahattin Demirtaş, DTK Eşbaşkanı Aysel Tuğluk, milletvekili ve Leyla Zana, Kongra Gel Başkanı Remzi Kartal, KCK Yürütme Konseyi üyesi Zübeyir Aydar, KNK Başkanı Tahir Kemalizade, Ezidi ve Alevi örgütleri yöneticileri, İslami hareket, Kürdistan Komünist Partisi de eylemin katılımcıları arasındaydı.

Aysel Tuğluk yaptığı konuşmada "Bu arkadaşlarımız, özgürlüğe yürüyüşün özgür kadın olmanın halkının mücadelesini yürütme inadıydı, isyandı, direnişti, mücadeleydi bu arkadaşlarımız" dedi.

Sakine Cansız, Fidan Doğan, Leyla Şaylemez için Kürtler meydanlara çıktı

İSVEÇ/ Üç Kürt kadın siyasetçinin Paris'te katledilmesi İsveç'in Göteborg ve Stockholm şehirlerinde düzenlenen gösterilerle protesto edildi. İsveç'in değişik illerinde yaşayan Kürtler Paris'te katledilen üç kadın politikacının katledilmesini Türkiye Büyükelçilikleri önünde protesto ettiler.

İTALYA/ İtalya'nın Pisa şehrinde düzenlenen bir yürüyüşle katliam protesto edildi. Pisa Belediyesi önünde ki yürüyüşe 400'ü aşkın kişi katıldı. Yürüyüş sonunda Paris katliamıyla ilgili KCK tarafından yapılan açıklama okundu.

AVUSTURYA/ Katliam Avusturya'nın Innsburg şehrinde protesto edildi. Eylemde Kürtçe, Türkçe ve Almanca açıklamalar yapıldı, bildiriler dağıtıldı.

AVUSTRALYA/ Katliam Melbourne kentinde düzenlenen bir gösteriyle protesto edildi. Victoria

Kürdistanlılar Derneği ve Avusturalya Kürt Federasyonu tarafından organize edilen oturma eylemi şehir merkezindeki Federasyon Meydanı'nda gerçekleştirildi. Melbourne'da yaşayan Kürtler Melbourne Fransız konsolosluğuna giderek katliamın sorumlularının biran önce bulunması için resmi taleplerini ilettiler.

KANADA/ Kanada'nın Toronto kentinde yaşayan Kürt kadınları ise yaptıkları bir açıklama ile katliamı kınadı. Toronto Özgür Kürt Kadın Komitesi tarafından yapılan açıklamada, katliamın Kürt kadın özgürlük mücadelesine karşı yapılmış bir katliam olduğu belirtilerek nefretle kınandı.

"Yıllardır akan kanın, akıtılan gözyaşının ve acının dinmesi, artık savaşın sonlanması taraflarca hem gerekli hem de zorunlu ise bu ancak TC'nin tüm sosyal, ekonomik ve siyasi baskısını Kürt halkının üzerinden çekmesiyle mümkündür.

MÜZAKEREYE SUİKAST

Geçtiğimiz haftalarda Başbakan Erdoğan'dan ve BDP kanadından "İmralı görüşmeleri" diye tabir edilen müzakere sürecinin sürmekte olduğuna ilişkin açıklamalar geldi. Devlet yeni başlamayan zaten bir süredir sürmekten olan bir müzakere sürecindeyiz diyerek, MİT müsteşarı Hakan Fidan'ın bu görüşmeleri başlattığı ve Öcalan ile İmralı'da 2 kez görüştüğünü belirtti. Bu süreç hükümetin "terör sorununun " çözümü olarak ta gördüğü Kürt sorununun çözümünde bir kez daha tek muhatabın Abdullah Öcalan olduğu konusundaki tavrının bir göstergesiydi. BDP "demokratik açılım" adıyla dillenen sürecin en başından beri tüm diyaloglarında ısrarla belirttiği "Kürt sorununda muhatap İmralı'dır" sözünün bugün gerçekleşiyor olmasından ötürü "hükümet üzerine düşeni yapmıştır" açıklamasıyla görüşmelerin sonraki aşamasına işaret etti. Hem hükümet kanadında hem de BDP kanadında görüşmelerin ilerleyen seyri önemli.

14 yıldır kapatılmış olup da halen Kürt halkının tek muhatap olarak işaret ettiği ve Kürt özgürlük mücadelesinin bütününde etkisinin halen kaybolmadığı bir isim Abdullah Öcalan. Devlette zaten bu gerçekten kaçamazdı ve kaçamadı da. Bugün gelinen nokta devlet nezdinde bir müzakere olarak düşünülebilir. Ancak BDP kanadında ve Kürt özgürlük mücadelesinin bütününde hükümetin başlattığı bu müzakerenin oluşturacağı koşullar son derece önemli. Kürt halkının yıllardır onurlu bir barışın koşulları noktasında dillendirdiği taleplerin sağlanması ve bu konuda somut adımların atılması konusundaki ısrarı oldukça net. Bu net olan talepler karşılanmadıkça müzakere gerçekliğini bulamaz.

Daha dün bir bugün iki deme den Fransa'nın Paris şehrinde katledilen üç Kürt kadının ölüm haberi müzakere dışı bir gündem yarattı. Öyle ki katledilen bu kadınlar Kürt özgürlük mücadelesi için hem mücadeledeki konumları, hem de müzakeredeki pozisyonları açısından son derece önemli kadınlardı. Yani bu sıradan bir cinayet değil. Belli ki böylesi bir süreçte siyasi anlamda karışıklık yaratmak isteyen biri ya da birileri var. **Hükümet, beklenildiği gibi yaşanılan bu katliamı PKK'ye indirgemek isteyerek "iç infaz" şeklinde yorumladı. BDP kanadından "derin devlet", "dış güçler" açıklamaları gelirken, PKK ise katledilen yoldaşlarını "şehit" ilan ederek iç infaz iddialarını çürüttü. Zaten PKK "İmralı görüşmeleri" sürecini izlemeyi ve müzakerenin sürmesi gerektiğini vurguluyordu. Yaşanılan bu katliam ancak yine devletin kendi içerisindeki "müzakere sürecini" hazmedemeyen kanadından gelmesi olasılığını taşıyor.**

Yıllardır Kürt halkının onurlu bir barış koşullarının gerçekleşebilmesi hazmedilemeyerek halk türlü propagandalarla, inkar ve imha politikalarının içerisinde eritiliyordu. Bu inkar ve imha aynı zamanda hareketin de bütününe yönelikti. KCK operasyonları ve tutuklanmalar son sürecin en önemli yıpratma politikasıydı. Siyasetçiler, gazeteciler, sendikacılar, akademisyenler, öğrenciler olmak üzere 3558 Kürt tutuklandı, cezaevlerine kapatıldı. Kürt siyasetçilerine yönelik karalama kampanyaları, BDP milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılmasına ilişkin meclis tezgahları birer birer oluşturuldu. Yani son süreçte Kürt özgürlük mücadelesinin bütününe ilişkin topyekün bir saldırı sürmekteydi.

TC bir değil bin hesap peşinde

TC'nin aynı zamanda bir Ortadoğu stratejisi var. Bölge de kendisini belirginleştirme derdinde. Hükümetin bölgedeki küresel hesapları son süreçte TC'yi Iraklı Kürtlere, Iraklı Kürtleri de TC'ye zorunlu kılmış gözüküyor. Irak merkezi hükümeti ile köprüleri atmış durumda. TC, Irak, Suriye, İran ekseninde sünni politikaları sahiplenen bir ülke olarak algılanıyor. Irak'taki gerginlik doğrudan TC'yi ilgilendirmiyor gibi görünse de, TC, Irak Merkezi Hükümeti ile Iraklı Kürtler arasındaki çekişmenin merkezinde. Yani bugün Irak'lı Kürtlerle el sıkışan bir hükümetin kendi ülke sınırları içerisindeki Kürtlerle olan ilişkisi önemli bir sorun olarak karşısına çıkıyor. Bu sorunu çözmek zorunda olan TC bölgedeki karmaşık denklemlerde kendini güçlendirmek istiyor. Senelerdir inkar ettiği ve önemsiz "üç beş serseri" gibi göstermeye çalıştığı PKK'nin ise önemli bir güç olduğunun farkında.

Ve ayrıca müzakere süreciyle birlikte artık fazlaca önemsemediği Avrupa Birliği kriterleri gibi Demokratik devlet görüntüsü yaratmada Kürt sorunu gibi önemli bir engeli aşmak istiyor.

TC, İmaralı görüşmelerinden hem Ortadoğu politikalarındaki strateji ve hem de batılılaşma politikalarındaki kabulü açışından medet umuyor. **Müzakerelerin diğer tarafında Kürt hareketi ise senelerdir verdikleri özgürlük mücadelesinin taleplerinin karşılanmasını istiyor. Ve bu taleplerin karşılanması sürecinde Kürt halkının onurunun incilmemesinin gerektiğinin çok önemli olduğunu defelarca söylediler.** Ayrıca şunun da farkındalar, bu müzakereler sonucunda taleplerinin karşılanması sadece TC'yi değil tüm dünya devletlerini bağlayıcı olacaktır.

Ancak Kürt hareketinin taleplerinin ve hassasiyetlerinin önemsenmemesi halinde silah bırakmanın teslim olmak anlamına geleceği aşikardır. **Yıllardır akan kanın, akıtılan gözyaşının ve acının dinmesi, artık savaşın sonlanması taraflarca hem gerekli hem de zorunlu ise bu ancak TC'nin tüm sosyal ekonomik ve siyasi baskısını Kürt halkının üzerinden çekmesiyle mümkündür.**

Rupen Sevag'tan, Sevag Şahin'e Ne Devlet Değişti Ne Adaleti

Sevag, kara gözlü demek. Adı Sevag'tı, annesinin "kara gözlüsü"ydü. Adını aldığı Ermeni şair Rupen Sevag Çilingiryan ile aynı sonu paylaştı; o da 24 Nisan'da katledilenlerden oldu...

Sevag Balıkçı, bu topraklarda yaşayan Ermenilerden yalnızca biriydi. Ancak o da 1915'te katledilen 300.000 Ermeni ile aynı sonu paylaştı. Sevag'ın hikâyesi de tıpkı onlar gibi 24 Nisan'da sonlandı.

Sevag İstanbul'da yaşarken, askerliğini yapmak üzere Batman'ın Kozluk ilçesine gitti. Gümüşörgü Karakolu'nda askerliğini yaparken, beraber askerlik yaptığı Kıvanç Ağaoğlu'nun silahından çıkan kurşunla öldürüldü. Terhisine 23 gün kala, Sevag'ın ailesine, onun ölüm haberi gitti. Sevag'ın ölümüne de, diğer yüzlerce askerin şüpheli ölümüne dendiği gibi, kaza dendi, şakalaşma sonucu oldu dendi. Ama Sevag'ın 24 Nisan Ermeni Soykırımı'nın 96. yıldönümünde öldürülmesi ne bir tesadüftü ne de bir kazaydı. Bu ölüm, Sevag'ın ailesinin deyimiyle "organize" bir işti, tıpkı Hrant Dink suikasti gibi.

Sevag'ın annesi Ani ve babası Garabet Balıkçı ile bayramları olan Noel günü, evlerinde görüştük. Bayram için gelen telefonları susmuyordu; ama onlar için Sevag gittiğinden bu yana ne bayram vardı ne de huzur... Bu cinayetin sonuçlanamayan davasının onuncu duruşması yaklaşırken; biz de Sevag'ın annesi ve babası ile hem Sevag'ı hem bu davayı hem de bu cinayetin "nedenleri"ni konuştuk.

Merve Arkun: Merhaba. Yıllardır bu topraklarda yaşadınız, yaşıyorsunuz; belki de çoğu zaman Ermeni olmanızdan ötürü birçok sorunla karşılaştınız. Peki oğlunuz Sevag'ın öldürülmesinden sonra, "keşke burada olmasaydık" dediniz mi?

Garabet Balıkçı: Ben Konya Ereğli'denim, eşim İstanbullu. Herkes gibi biz de insandık. Ama bazı kesimler bu insanlığı kabul etmedi. Demek ki bir Ermeni olmak, Hristiyan olmak Türkiye Cumhuriyeti'nde hataymış. Azınlık değil, Ermeni olmak. Hiçbir zaman başka yerde olmayı düşünmedim. Çünkü benim köküm bu topraklarda.

Ani Balıkçı: Ama bu olaydan sonra keşke gitseydik ya da onu yollasaydık dedik.

M.A: Sevag nasıl bir çocuktu? Biraz bahseder misiniz?

A.B: O hiç aklımızdan çıkmıyor ki. Bugün bayram ama bizim ne bayramımız ne de yılbaşımız var. Sevag'ın doğumu sorunlu olmuştu, o 7 aylıkken doğmuştu. Ama iyi bir tedaviyle sağlıklı, iyi bir çocuk oldu. Ama ben hep korkardım, bir araz kalacak diye. Kalmış bir araz, insan olmak. Herkesi sevmek, kimseden şüphelenmemek. Çok iyi bir çocuktu, kimseyi kırmazdı, üzmezdi. Sanatkâr ruhluydu. Kendi gibi sanatkâr olan, 24 Nisan'da gidenlerin yanına gitti.

M.A: Sevag'ın ölüm haberini nasıl aldınız?

A.B: Ben internetten öğrendim olayı. Er Sevag Şahin şakalaşma neticesi kimliği belli olmayan arkadaşı tarafından kaza ile vurularak otopsi yapılmak üzere hastaneye sevk edildi diye okudum. Önce biz gerçekten kaza sandık,o ara hep kazalar oluyordu ya. Meğersem değilmiş, adı öyleymiş. Gitti oğlan diye bağrıştık burada, kızım geldi, komşular geldi... Sonra askerler geldi, kaza dediler. "Bir gavur daha temizlendi diye düşünüyorsunuz herhalde" dedim bir tanesine, albay mıydı neydi, rütbe de bilmem. Yok hanımefendi öyle düşünmeyin dediler ama... Sevag'ı vuran çocuğun facebookunu açtık, yukarıdan aşağıya hep hilal dolu. Başka fraksiyonların neticesinde olmuş, belli. O kayıtlı değilim diyor ama değilse de sempatizanı. Bize daha önce, orada problemler yaşadığını hiç anlatmamıştı. Sadece sözlüsüne söylemiş, burada ülkücüler var diye. Bir de "Ermenilerle savaş çıkarsa, ilk seni vururuz" diye tehdit ettiklerini söylemiş. Biz de bunları sözlüsünün gazetelere verdiği demeçlerde öğrendik, bilmiyorduk.

G.B: 24 Nisan 2011 Paskalya Bayramı'nda bir Ermeni öldürülecekti, o da Sevag'a denk geldi. Çünkü beş sene evvel biri ölmüştü, Hrant Dink, beş sene sonra da Sevag öldü. Biz tesadüf olduğuna inanmıyoruz. Böyle bir ölüm olmaz, böyle bir kaza da olmaz.

M.A: İki yıldır süren ama halen sonuçlanamamış bir dava var ve dava süreci boyunca ortaya çıkan birçok yeni ifade, delil var. Dava sürecinden kısaca bahsedebilir misiniz?

A.B: Yapılan her tatbikatta, alınan her ifadede, yalan beyan ifadeler ortaya çıkıyor zaten. İlk ifade değişiyor, ikinci ifade tamamen bambaşka oluyor... Tatbikatta her şey belli, silahı tutuşu belli... Biz önce hakikaten kaza sandık, iyi niyetimizle gittik oraya. Ama değil. Bize bir tatbikat yaptılar, hepsi ayan beyan belli. Ama bu kadar delilin üstüne nasıl karar verilir bilemem. Adalet çok iyi işliyor ya Türkiye'de... Bilmiyorum. Sadece şunu söyledim hâkime; "Vereceğiniz karar bizim öteki olmadığımızı belli edecek" dedim.

M.A: Bu olaydan sonra, devletin size yaklaşımı nasıl oldu?

A.B: Şehit sayılacak mı, sayılmayacak mı çok tartışıldı Sevag öldükten sonra. Sevag'ın adı, "kaza sonucu yaşamını yitiren diğer şehitler" kategorisinde şimdi.

G.B: Hristiyanları şehit olarak kabul etmiyorlar, yani bir köpek ölüsü gibi... Köpek bile daha değerli hatta. Bahçeli öyle dedi mesela, kabul etmiyormuş Sevag'ın şehit sayılmasını. Şimdi ne gelen var, ne giden. Devlet kendi işleriyle meşgul, o yüzden başka işlere bakamaz gibi görünüyor.

M.A: Sevag'ın ölümüne de diğer yüzlerce şüpheli asker ölümü gibi kaza dediler, şakalaşırken oldu dediler. Aslında devlet böyle gizlemeye, görünmez kılmaya çalıştı bu cinayeti.

G.B: Yani şimdi şakalaşma olabilir ama her şaka da kaza mı oluyor? Bugüne kadar, bakın gazetenizde de yazmışsınız, 934 kişi askerde öldürülmüş. Bu kadar kişi, kendi kendini mi öldürdü? Bu çocuklar bu kadar mı cahil, bu kadar mı hayattan bezmiş?

A.B: Ya da orada nasıl bezdiriliyorlar da böyle yapıyorlar? Hepsi sağlıklı gidiyor askere, biz cenazelerini alıyoruz. Sevag'ın da giysileri muamma, giysileri bir geliyor bir gelmiyor. Beyaz bir atlet getirdiler, atlet giymez. Atletin üstünde kan

Առաջվա պէս
Ուր էս՝ չկաս,
Չէ որ կայիր...

Ախ, թէ մէկն
Մի օր գայիր
Ու ժպտայիր~

Առաջվա պէս,
Առաջվա պէս
Հապատայիր

lekeleri, üç tane delik. Böyle şey mi olur? Şimdi duruşmada kıyafetler tekrar istendi. Düşünebiliyor musunuz, her duruşmada o tetiği çeken eller yanımızda, nefesini duyuyorum. Hrant'ın katili bayrakla çıktı, bizimki de tutuksuz. Adı Kıvanç. Biz de neredeyse kıvanç duyacağız Türk devleti adına. Öyle diyorum, öyle görünüyor. Kıvançla kıvanç duyacağız.

G.B: Şimdi tutuksuz yargılanıyor, adalet öyleymiş…

M.A: Onuncu duruşma olacak 25 Ocak'ta. Bu defa, bu dava sonuçlanır diye düşünüyor musunuz? Böyle bir beklentiniz var mı?

A.B: Bir beklentimiz yok. Daha sonuçlanmasın da zaten. Bak, bir alt birlikten yeni bir askerin daha ifadesi okunacak önümüzdeki duruşmada. O an orada değilmiş ama, sonraki duyumlarını anlattı. Astsubayın onları toplayıp "biri gitti, onu kurtaralım" demesini anlattı.

G.B: Görünen köy kılavuz istemez. Ortalarında tel örgü var, biri bir tarafta biri diğer tarafta. Bize Sevag'ı vuranın fotoğraflarından bir albüm yolladılar, elinde hep silah var. Bir senaryo işte, bir tiyatro sahnesi gibi… Yönetmen kim acaba?

A.B: Hakim soruyor neden tüfek doluydu diye. O diyor ki "Telsizden Kürtçe konuşmalar duydum o yüzden". Ama madem sen tüfeğini doldurmuşsun, tehlikeye karşı tetikte bekliyorsun, o zaman neden o anda başka bir askerle şakalaşıyorsun? Şakalaşma sonucu öldü diyorlar ya bir de. Bütün askerler diyor ki hepimizin tetiği kapalıydı, bir onunki açık.

M.A: Peki siz bu davadan nasıl bir sonuç bekliyorsunuz? Mahkemeden çıkacak karar sizce ne kadar adaletli olabilir?

A.B: Karşı tarafın avukatı her duruşmada bize başsağlığı diliyor. Bir duruşmada yine böyle oldu, ben de dedim ki benim başım sağ ama o çocuk toprağın altında. Sinirlendim, çantamı fırlattım. Öyle olunca hakim bana kızdı, "Üniforma giyen her iki çocuk da bizim çocuğumuzdur" dedi. Hiç beklemiyordum, şaşırdım…

G.B: Bilerek cinayet işleyen birini ben nasıl kabul ederim? Nasıl çocuğum sayarım? Bir kere burada karşıdaki taraf öfkelendirilmeye çalışılıyor. Diyor ki, beni evladınız sayın. Sen kimsin ki ben seni evladım sayacağım? Sen o kirli ellerinle, Sevag'ı öldürüyorsun, bir can alıyorsun… Böyle evlat olamaz. Ben kimseye güvenmiyorum ki zaten. Dava bitsin ondan sonra konuşacağız. 3 yıldan 9 yıla kadar ceza istiyorlar.999 sene de olsa yetmez bize. Ortada böyle bir cinayet var çünkü. Bunu yaşayan bilir.

A.B: Ben her zaman şunu düşünürüm, tersi olsaydı ne olurdu acaba? Ama tersi olsaydı zaten Sevag şu anda içerdeydi, imkânı yoktu böyle olmasının. Hatta belki içerde de haklamışlardı bile. Bilseydim böyle olacağını, derdim ki ona kendini koru. Ama ne diyecektim, Türk'ün yanında durma mı diyecektim? Ne yapayım ben şimdi, artık hepinizi kötü mü göreyim? Yok öyle bir şey. Buna kaza diyemezler, çünkü Sevag ve 24 Nisan. Daha ötesi yok. Hadi Hrant'a çok konuştu deniliyor ama Sevag kim? Ya da Samatya'da öldürülen kadının suçu neydi?

G.B: Ben oğlumu kaybettim, o yok artık. Hiç olmazsa bundan sonrakilere olmasın böyle. Bırak Ermeni'si, Kürt'ü, Müslüman'ı ne olursa olsun insan olarak böyle bir şey olmasın istiyoruz. Onlar da birer ana evladı. Böyle bir şey kaza olamaz. Bu cinayet. Bir Ermeni ölecekti, öldürüldü. Çünkü ırkçı bir insanın yapacağı tek şey budur. Bazı insanlar, ellerindeki ayrım listesini yırtsınlar artık. İnsanlar insan olarak yaşayabilsinler, başka hiçbir şey değil.

Ermeni şair Rupen Sevag Çilingiryan, 24 Nisan 1915 tutuklamalarının bir parçası olarak, 22 Haziran 1915'te tutuklandı. Çilingiryan 26 Ağustos'ta Ayaş'a götürülmek için çıkarıldığı yolda, dört arkadaşıyla birlikte işkence edilerek öldürüldü. Önemli Ermeni sanatçılardan olan Rupen Sevag Çilingiryan'ın ölümünden "sonradan haberdar olan" Talat Paşa, 31 Ağustos'ta Çankırı'ya bir telgraf çekerek katillerin derhal bulunmasını emretti. Bu telgraftan sonra, 31 Ocak 1916'da 19 kişi hakkında soruşturma açıldı; cinayetle suçlanan dokuz kişiden sekizi tutuklandı. Ancak cinayeti işleyen Kürt Alo çetesinden ise kimse yakalanmadı. Dosya devam edip, yargılama süreleri uzatılırken 13 Mayıs 1916'da Talat Paşa bu kez cinayet suçundan hapiste bulunanların serbest bırakılmasını emretti. Bunun ardından soruşturma dosyaları Dahiliye Nezareti koridorlarında, vilayetler arası yazışmalarda kaybedildi... 1915'te Rupen Sevag'ın katillerini saklayan devlet şimdi de Hrant Dink suikastinin faillerini, Sevag Şahin Balıkçı'nın katillerini saklıyor. 1915'ten bu yana ne devlet değişti ne de onun adaleti, "O gün bugündür devlet aynı devlet".

Eskisi Gibi
Neredesin, yoksun.
Hani vardın.
Ah bir kere,
Bir gün gelseydin
Ve tebessüm etseydin
Eskisi gibi,
Eskisi gibi.
Hatırlasaydın.

19 Ocak'ta 6. Yılında Onlar Hala
TEFERRUATLAR

Her yıl 19 Ocak günü Hrant Dink'in yazarı olduğu Agos Gazetesi önüne yapılan yürüyüşe ve anma eylemine pek çok değişik yapıdan ve düşünceden insan katılıyor. Ellerinde tutukları pankart ya da dövizlerle attıkları sloganlarla kendilerini ifade etmeye çalışıyorlar. Bu gruplardan biri de Teferruatlar. Her yıl siyah üzerine beyaz harflerle, elle yazdıkları TEFFERRUATLAR pankartıyla yürüyüşe katılan grup, hem yürüyüş boyunca hem de Agos Gazetesi önünde yapılan eylem sırasında, Türkçe ve Ermenice olarak hazırladıkları "Teferruatlar Anısına" isimli gazetelerini dağıtıyor.

Meydan Gazetesi olarak 19 Ocak öncesi bu grupla bir görüşme gerçekleştirmek istedik ve tahmin edileceği üzere onları bu yılki Teferruatlar Anısına'nın hazırlıkları ile uğraşırlarken bulduk.

Meydan: Merhaba, öncelikli olarak, neden kendinizi Teferruatlar olarak tanımladığınızdan bahseder misiniz?

Teferruatlar: Agos Gazetesi yazarı Hrant Dink'in 19 Ocak günü Ogün Samast'a devlet tarafından verilen silahtan çıkan kurşunla öldürülmesi üzerinden 6 yıl geçti. O günden bugüne, devletin bu katliamdaki rolü gizlenmeye çalışılsa da aslında bu cinayetin yalnızca Hrant'ın bedenine yönelik değil, 1915 yılında bir soykırıma uğrayan Ermeniler başta olmak üzere tüm etnik azınlıklara yönelik olduğu, devletin ve onun adaletinin yetkililerince ifade edildi. Yani neredeyse yüz yıl önce söylenmiş "mevzu bahis vatan ise gerisi teferruattır" sözü hala güncelliğini koruyordu.

İşte biz de kendimizi tefferrat olarak niteliyoruz ve "Polis ya da jandarma kurşunuyla öldürülen, karakoldan sağ çıkamayan, panzerlerinizin altında ezilen, gözaltında kaybedilen, diri diri kuyulara atılan, sürgünlerde ölüme terkedilen, vatan mevzu bahis olunca teferruat sayılanlar" olarak her 19 Ocak günü Agos Gazetesi önünde yapılan eyleme "Teferruatlar" olarak katılıyoruz. Yalnızca Hrant değil, bu ülkede pek çok kişi gibi bizler de teferruatız ve buna vurgu yapmak üzere, her yıl, Hrant'ın katledilişinin yıldönümü olan 19 Ocak günü "TEFERRUATLAR" pankartımızla Hrant'ın yanında oluyoruz.

Şişli'deki gazete binası önüne doğru "Bütün devletler katildir" "Katil devlet hesap verecek!", "Faşizme inat kardeşimsin Hrant!", "Türk, Kürt, Ermeni yaşasın halkların kardeşliği!", "Devlet yaparsa katliam yapar", "1915 Katliam, Dersim Katliam, Maraş Katliam Roboski Katliam", "Ceylan Önkol Teferruat, Şerzan Kurt Teferruat, Uğur Kaymaz Teferruat, Aydın Erdem Teferruat, Solin bebek Teferruat, Hrant Dink Teferruat, Hepimiz Hrant'ız Hepimiz Teferruatız" sloganları eşliğinde yürüyoruz.

Meydan: Hazırladığınız Teferruatlar Anısına gazetesi ne amaçla düşünüldü, nasıl hazırlıyorsunuz? Geçen sayıdan itibaren Ermenice yazılar da bulunuyor gazetenizde. Bunu nasıl sağlıyorsunuz?

Teferruatlar: Elbette tüm yıl boyunca bu mesele ile ilgili birçok yayında birçok görüş çıkıyor. Bizim yapmak istediğimiz bu teferruat sayılma durumunun Hrant Dink ile ya da 19 Ocak günü ile sınırlı olmadığını hatırlatmak. Asıl olarak bir yıl boyunca devletin güvenlik güçlerince ya da faili belli olmasa da devlet tarafından işlendiği çok açık olan katliamlara yer veriyoruz. Bir gazeteci de oluyor, askerliğini yapan bir er de, bir üniversite öğrencisi de, kocası tarafından öldürülen bir kadın ya da komşuları tarafından bıçaklanan bir trans da oluyor. Bir yandan da devletin yıllar önce işlediği katliamlar ile ilgili yeni gelişmeler olduğunda bunu yazıyoruz, ama diğer yandan da tüm demokratikleşme iddialarına rağmen örneğin Roboski'de 34 kişinin öldürülmesi olayı da giriyor satırlarımıza.

"Teferruatlar Anısına" gazetesini hem Türkçe hem de Ermenice olarak hazırlıyoruz. Ermenice'ye çeviriyi Nor Zartonk'taki dostlarımız sağlıyor. Gazetemizle, hem Hrant'ın öldürülmesinde devletin rolü üzerine yazılar yazıyoruz, hem de son bir yıl içinde devletin tefferruat sayıp öldürdüğü isimlerin kısa öykülerine yer verip onları hatırlıyoruz/hatırlatıyoruz.

Meydan: Ne tür tepkiler alıyorsunuz?

Teferruatlar: 6 yıldır yalnızca her yılın 19 Ocak günü çıkardığımız "Teferruatlar Anısına" isimli gazetemizi yürüyüşe başladığımız Taksim'den Şişli'ye dek, yol boyunca dağıtıyor ve oldukça olumlu tepkiler alıyoruz. Örneğin, geçen yıl manşete taşıdığımız "O gün bugündür, devlet aynı devlet" sözü, yürüyüş sırasında birçok kişi tarafından yüksek sesle tekrarlandı.

Başka bir örnek vermek gerekirse, önceki yılki sayımızda, devletin tüm bu katliamlardaki rolünü ve tetikçileri sahiplenmedeki aymazlığını vurgulamak için "Ogün Samast bir yıl sonra serbest, 10 yıl sonra adalet bakanı" biçiminde ironik bir manşet kullanmıştık. Türkiye'deki adalet sistemi ne yazık ki bizi yanıltmadı ve Ogün Samast'ı çocuk mahkemesinde yargılayıp işlediği cinayetin örgütlü bir suç olmadığına karar vererek bu suçlamadan tahliyesine karar verdi. Her ne kadar "adam öldürmek" suçlamasıyla tutukluluğu devam ettiği için serbest bırakılmadıysa da, öngörümüz kısmen de olsa gerçek oldu. Neden o da bir Mehmet Ağar gibi yıllar sonra bakan olamasın ki?

Meydan: Teferruatlar Anısına gazetesine nasıl ulaşılabiliyor?

Teferruatlar: Daha önce debelirttiğim gibi, biz kendi olanaklarımızla hazırlayıp bastırıyoruz gazetemizi ve 19 Ocak günü o yürüyüşe katılan ya da anma eylemine katılanlara dağıtıyoruz. Sonrasında bu gazeteye ya da bize ulaşmak isteyen olursa hepimizteferruatiz@gmail.com adresinden bizimle iletişime geçebilirler.

Devlet için teferruat olanlara ADALET yok!

12 Eylül 2010 tarihinde yapılan halk oylamasında kabul edilen 26 maddelik anayasa değişiklikleri arasında yer alan "vatandaş ile devlet arasındaki anlaşmazlıkları çözümlemeyi amaçlayan" ombudsmanlık sistemi, daha başlarken devletin ne menem bir şey olduğunu gözler önüne serdi. Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'in hedef gösterilmesine neden olan TCK'nın "Türklüğü aşağılama" başlıklı 301. maddesinden suçlu bulunmasına ilişkin kararda imzası bulunan 18 Yargıtay hâkiminden biri olan Mehmet Nihat Ömeroğlu, Kamu Başdenetçisi (Ombudsman) seçildi.

Bu, bir yandan öldürten ama diğer yandan da hakkını arıyormuş gibi gösteren kirli bir tezgâhtan başka bir şey değil elbette. Bu atamaya yönelik eleştiriler ise "komik" gerekçelerle sulandırıldı: Meğerse o hakimin, o hakim olduğunu bilmiyorlarmış!

Oysa, kimin kim olduğu çok net ortada. 1915 Soykırımının sorumluları ve bizzat uygulayıcısı olanların yıllar sonra meclis sıralarına dek yükselmiş olması, elbette ki bir tesadüf değil. "Vatan mevzubahis olunca gerisi teferruattır" sözü yalnızca bir vecize değil, belki bu devletin temelini oluşturan bir düstur. Hatta tüm kanun ve kuralların ve hatta anayasaların üzerinde bir ferman. Bu topraklarda yaşamanın bir bedeli var Türk soyundan olmayanlar için. Ya kendi özbenliklerini, özkültürlerini, özinançlarını inkar edecekler ve Türkleşecekler ya da bu toprakları terk edecekler.

Aksi halde devlet kimi zaman açık kimi zaman da gizli yol ve yöntemlerle ya birey birey ya da topluca "bu meselenin hallonulması" için gereğini yapacaktır. Çünkü "vatan toprağı kendi kaderine terkedilemez".

Devlet için ve bir anlamda da devlet olarak katliam yapan isimler arasında hemen aklımıza güpegündüz 7 devrimciyi öldüren Haluk Kırcı, Bahçelievler Katliamını gerçekleştiren Abdullah Çatlı, bin operasyon yaparak yüzlerce kişiyi gözaltında kaybeden, binlerce kişinin ölümüne neden olan Mehmet Ağar, gazeteci Abdi İpekçi'yi öldüren Mehmet Ali Ağca geliyor.

Ama her defasında, bir şekilde devlet, bu tür katliamları ne tam ne de resmi olarak sahiplenir, ne de tam olarak sorumluların açığa çıkarılmasına katkı sunar. İkili bir yol izler. Hrant Dink'in öldürülmesi olayında da böylesi bir süreç işlemiştir. Silahı kullanan Ogün Samast, "fail" olarak yakalanmış ama kendisini yakalayan polislerle verdiği o meşhur poz öylesine belleklere kazınmıştır ki, bir "katil"den çok bir "vatan kahramanı" olarak sunulmuştur.

Aynı dönemde Necdet Menzir'in "olayın arkasında siyasi bir yan yok, tamamen milliyetçi hassasiyetlere mensup biri tarafından işlenmiş" türünden açıklamalar, sonrasında farklı farklı ortaya çıkacak "hassasiyetler" konusunda bir milat teşkil etmektedir. O hassas insanlar en son, bir Kürt düğününü basacak kadar ileri gidebilmişlerse, bu, bizzat devletin himayesinde gelişen ve şekillenen bir durumdur elbette.

Devlet, türlü yalanlarla katliamlarını gizleyedursun, çok açıktır ki, Atatürk'ün manevi kızı Sabiha Gökçen'in annesinin Ermeni olduğu haberini gazetesinde yayınlayan Hrant Dink'in öldürülmesi, tamamen planlanmış, böylece hem Sabiha Gökçen'in intikamı alınmış, hem Türklüğe hakaret etmenin cezasının boyutları gösterilerek ırkçı-milliyetçi ruhlar okşanmış, hem de farklı görüşler dillendirmeye başlayanlara da bir gözdağı vermek amaçlanmıştır.

Ve 1915 Soykırımı'nın sorumluları ve bizzat uygulayıcısı olanların dahi yıllar sonra mecliste olması, asıl katliamcının devletin kendisi olduğunun en somut göstergesidir. 1938 Dersim olaylarının sorumluları arasında, ilginçtir, gene Sabiha Gökçen'in ismini görüyoruz. Sabiha Gökçen bu kez kullandığı uçakla Dersim Alevileri'nin üzerine bombalar ve zehirli gazlar yağdırmakta, bu yaptığına karşılık olarak da ismi bir havaalanına verilmiştir.

Bugün de Ogün Samast, yaşı küçük kabul edilerek az bir cezaya çarptırılarak "adaletin sağlandığı" düşüncesi yayılmaya çalışılıyor. Bu haliyle dosyanın kapanması planlanıyor. Görev yaptığı dönemde binlerce faili meçhul ölümün birinci dereceden sorumlusu olan Mehmet Ağar, tüm bu yaptıklarına rağmen kendi yatacağı cezaevini seçebiliyorsa, aslında Hrant Dink'i 301. maddeden hedef gösteren ve öldürülmesine neden olan bir hâkimin "vatandaş ile devlet arasındaki anlaşmazlıkları çözümlemeyi amaçlayan" bir göreve, ombudsmanlığa getirilmesi de gayet olağandır.

Şaşkınlığımız, bu hakimin nasıl ombudsman olduğuna değil, bu hakimin görev yaptığı saraylarda adalet arayanlaradır.

Yargıtay: Örgüt bir varmış bir yokmuş

"Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, Hrant Dink cinayeti davasında, İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi'nin kararının, "sanıkların atılı suçları örgütün faaliyeti çerçevesinde işlediği'' gerekçesiyle bozulmasını istedi.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, Hrant Dink cinayeti davasında İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 19 sanık hakkında verdiği kararla ilgili tebliğnamesini hazırladı.

Başsavcılık tebliğnamesinde, şu tespitler yapıldı:"Sanıkların kişisel özellikleri, geçmişleri, hedef gözetilen kişilerin etnik ve dini özellikleri ve ülkemizde yaşayan insan profili göz önüne alındığında, olayın henüz ilk aşamasındaki etkin soruşturma eksikliği sebebiyle sanıkların birliği bozmayı hedeflemelerindeki amaçlarının tespiti mümkün olamamış ise de böyle bir amacın varlığını ilk başta tespit edememek, TCK'nın 302/1. maddesindeki kasıtla hareket ettiklerinin tespit ve değerlendirmesine ve hukuki nitelendirme yapmaya engel değildir. Son eylemin sıradan bir adam öldürme eylemi olmadığı, dosyadaki eylemlerin, devletin birlik ve bütünlüğünü bozmak, otoriteyi zaafa uğratmak, kamu düzenini bozup ülkede kaos, kargaşa ve güvensizlik ortamı oluşturmak, huzursuzluk ortamına zemin hazırlamak, ülkemizi uluslararası arenada sıkıntıya sokmak şeklinde amaçlarının olduğu açıktır. Dosya kapsamından anlaşıldığı üzere, sanıklar tarafından gerçekleştirilen 19 Ocak 2007 tarihinde sırf başka din ve milliyetten olması nedeniyle Hrant Dink'in öldürülmesi, sistemli, planlı ve organize olarak bir örgüt faaliyeti kapsamında, devletin birliğini bozmaya yönelik eylemler olarak değerlendirilmelidir."

Meydan Gazetesi yazarı Berk Yeter'in "İslam'ın Özü Adalet" kitabının yazarı Muhammed Nur Denek'le yaptığı söyleşi

Halife Ömer'in "Adalet mülkün temelidir" sözünden "Tevhid Toplumu"na

Berk Yeter: Merhaba. Gerek kitaplarında gerek makalelerinde tarihsel ve güncel örnekler aracılığıyla devlet-kapitalizm ve eşitlik-adalet karşılaştırması yapıyor ve bunların uzlaşmazlığından bahsediyorsun. Bu perspektif dahilinde, sosyal adalet ve mülkiyet ilişkisini nasıl değerlendiriyorsun?

Muhammed Nur Denek: Mülkiyetin kökeninin adaletsizlikler üzerine inşa olduğu gerçeğinden yola çıkacak olursak, bu denklemin imkânsızlığı gün gibi ortaya çıkacaktır. Sosyal adaletin inşa olabilmesinin yegâne yolu, özel mülkiyetin tamamen ortadan kalkmasıdır. Bu iki unsurun bir arada var olabilmesi, zalimin adil olabileceği yanılgısıyla bire bir aynıdır. Bu ancak çok büyük bir zihinsel tahribatın ortaya çıkardığı sarsıntı olarak açıklanabilir. Yani insanlığın geldiği noktada bunun olabilirliği sanısını yaşmasından bahsediyorum. Aklın kabullenemeyeceği net bir hakikatten bahsediyoruz nitekim. Özel mülkiyetin meşru olduğu bir toplumda sosyal adaletten söz etmek imkânsızdır.

B.Y: Peki, başat aktörlerden olan "devlet"in bu ilişkideki rolünü nasıl tanımlıyorsun?

M.N.D: Zaten tarihsel süreçte devletlerin ortaya çıkışlarının ana unsurunun, mülkiyetin korunması olduğu gerçeği bilinmektedir. Devlet, toplumlarda en büyük kurumsal yapı olarak kendini var etmektedir. Toplumlarda yaşanan her türlü adaletsizliğin kaynağı devletlerdir. Devletin ya da daha küçük de olsa bir takım kurumların varlıkları, o kurum dâhilinde olan kişiler arasındaki güç sahiplerinin kaçınılmaz sığınağı olmaktadır. Bu şu anlama geliyor; toplumlar içerisinde bir takım statüler elde etmiş olan kişiler bu konumlarını koruyabilmek için, bir takım mekanizmalara ihtiyaç duyar ve bu mekanizmaları oluşturur. Devlet dediğimiz canavarın baş aktörleri aslında toplumlardaki statü sahipleridir. Bu kan emici zalimlerin diğer insanlar üzerinde oluşturduğu baskıyı teminat altına alma aracı da diyebiliriz devlet için. Devletler oldukça sosyal adalet asla gerçekleşemez, devletin varoluş sebebi zaten adaletsizliklerin ayakta kalabilmesi ve statü sahiplerinin zulüm ve haksızlıkla elde ettikleri (ki başka bir yolla üstünlük elde etmek imkânsızdır) konumlarının korunmasıyla ilintilidir.

B.Y: Halife Ömer'in, "Adalet, mülkün temelidir." sözü, bugün TC mahkemelerinin duvarlarında yer alıyor. Adaleti mülkte(devlette ve devlete ait olanda, yani mülkleştirilmiş olanda) arayan bu sözle beraber, günümüz İslam anlayışının hâla gerçek adalete işaret ettiğini söylemek mümkün müdür?

M.N.D: Maalesef sözler, söz sahibinin amacına hizmet edemiyor bazen. Sadece bu sorunda bahsettiğin Ömer'in sözü değil, buna benzer yüzlerce tarihsel vecize günümüzde güç sahiplerinin çıkarına yorumlanmaktadır. Oysa ki bu sözler, söylendikleri çağın mazlumlarının ışığı olmuş ve tarihte zalimin zulmüne karşı gerçekleşen isyanlara kaynaklık etmiştir. Neredeyse tüm peygamberlerin sözleri (ve o sözlerin ortaya çıkardığı modelin "din") özünden oldukça uzaklaşmış ve mazlumun ekmeğine kan doğrayan iktidarların çıkarına yorumlanmıştır. Günümüzdeki anlaşılan biçimiyle tüm dinler (Yahudilik, Hıristiyanlık, İslamiyet) aslında peygamberlerin mücadele ettikleri şirk dinini temsil etmektedir. Peygamberlerin yaşadıkları dönemde isyan ettikleri toplumsal algı ne idiyse günümüzde bu dinlerin ortaya koydukları algı da aynıdır. O günde şirk dinleri zalimin yanındaydı, bugün de bu dinler zalimlerin yanı başında. Ezilene değil ezene taraf olan her din, batılıdır. Hak din yani peygamberlerin tarif ettiği Tevhid dini her zaman, zulme uğrayanın yanında olmuş, zalimin karşısına dikilmiş ve hesap sormuştur. Günümüzde peygamberlerin yandaşı olma iddiasında olan kişilerin de yapması gereken budur.

Bahsettiğin söze gelecek olursak; "adalet mülkün temelidir" sözüyle işaret edilen şey aslına bakılırsa tam olarak şudur: mülk Allah'ındır(her"şey"indir, kimse sahiplenemez) asla bireyselleşemez ve bunun tek yolu mutlak adalettir ve adalet ancak mülk herkesin olursa ayakta kalabilir. Nasıl da ters düz edilmiş yüce Tevhid dini görüyorsunuz değil mi?

B.Y: Kitaplarında adaletsizliklerin olmadığı toplumu "tevhid toplumu" olarak açıklıyorsun. Tevhid toplumunu biraz anlatabilir misin?

M.N.D: Tevhid ,vahdete, yani bir olmaya işaret eder. Peygamberler bahsettikleri toplumsal felsefeyi bu sözle anlatmışlardır. Günümüz dilinde bunun daha anlaşabilir olması için şöyle açıklanabilir: Varoluş tek bir kaynaktan beslenir; varoluş özünde birdir, tektir. Allah kelimesiyle işaret edilen şey de bu birliğin karşılığıdır. Hiçbir şey yoktan var olamaz ve hiçbir var, yok olamaz gerçeğini dikkate aldığımızda zaten mutlak bir tek "var"dan bahsedebiliyoruz; ancak tabii ki bu işin felsefi boyutu, kısaca değinmeyi gerekli gördüm.

Toplumsal anlamda tevhide gelince; tevhidi toplumla anlatılmak istenen şey, bu birlik anlayışının toplumda inşa olmasıdır. Tevhidin yaşanabilmesi için, insan toplulukları içerisinde statü farklarının tamamen ortadan kalkmış olması gerekir. Bu statüler mülk ve iktidarla elde edilmesi mümkün olan durumlardır. Toplumlarda adaletin sağlanması ancak tüm olanakların hiçbir statü farkı oluşmaksızın, eşitçe paylaşılması ile mümkündür.

Muhammed peygamber bu durumu cennet tasviriyle ifade etmiş ve ayrıntılı biçimde Kuran'ı Kerim'de açıklamıştır: "Orada hiç kimse aç kalmaz, susuz kalmaz güneşin ısısıyla yanmaz" orada kimse kimsenin üzerinde otorite oluşturmaz, herkes mutludur orada, çünkü orada yasa yoktur, kanun yoktur, devlet yoktur, otorite yoktur, herkes özgürce dilediğini yapar...

B.Y: Tasavvurunu yaptığın toplum, anarşizmin tariflediği topluma oldukça benziyor. Bu konu hakkında ne düşünüyorsun?

M.N.D: Evet, benziyor. Hatta aynı felsefe denebilir. Kelimeler ve isimlere takılmamak gerek, nitekim onların içini insanlar dolduruyor ve o tanımı insanlar koyuyor. Tarihin bir döneminde Musa peygamberin Tevhid felsefesi Yahudilik olarak isimlendirilmiş, bir dönemde İsa peygamberin Tevhid felsefesine Hıristiyanlık denmiş, bir başka dönemde ise aynı felsefenin temsilcisi olan Muhammed peygamber bunu İslamiyet olarak açıklamış. Bugün de buna anarşizm ya da başka bir tanımlama yapılabilir, aslolan Tevhid felsefesidir ve bu felsefe bugün en çok anarşizmle isimlenmeyi hak ediyor gibi görünmekte.

B.Y: Son olarak eklemek istediğin bir şey var mı?

M.N.D: Söylenecek çok şey var aslında, nitekim tarih aşağılık iktidarların yalanlarıyla dolu, bu yalanları ifşa etmek ve gerçekleri anlayabilmek için söylenecek çok şey var. Günümüzde de bu yalanlar ağzı salyalı sözde dindarlar tarafından söylenmeye devam etmekte. Gerçek mutlaka anlaşılacak ve galip gelecektir ve o gerçek ancak adalettir. Söylenecek çok şey var ancak ben son olarak söylenecek şeylerden daha önemli olan düşünmeyi, tüm dayatılardan arınarak düşünmeyi tavsiye ediyorum.

Hukuk Adaletsizliktir, Adil Bir Dünya İçin Anarşizm

Hüseyin Civan
hcivan@meydangazetesi.org

Hukuk ve adalet kavramlarının bu kadar iç içe geçtiği bir zamanda, artık birbirlerinin yerine kullanılan bu kavramlar, belki çoğumuzda bu ikisinin aynı olduğunun hissini yaratıyor. İki kavramın birbirlerini ikame edecek şekilde kullanılıyor olması, devletin her saldırısının adaletli olacağı yanılsamasını yaratıyor. Bu yanılsama tabi ki, saldırılarını meşrulaştıran devlet açısından kullanışlı bir durum.

İsmi, adalet sarayı örneğin mahkemelerin. Hakkın gözetildiği, yerine getirildiği yer anlamında kullanılıyor. Sarayın önünde büyükçe bir Themis heykeli; adalet tanrısı Eski Yunan'da. İri puntolu bir yazı hâkimin arkasında, "Adalet mülkün temelidir."

Oysa hukuk, bireyin toplumda devletle kurduğu ilişkileri ya da bireyin diğer bireylerle devlet üzerinden kurduğu ilişkileri (modern bir devlette, devlet üzerinden kurulmayan bir ilişki olanaksızdır ya) usulüne uyduran bir bilimdir. Bu usul "ortak iyilik", "ortak menfaat" gibi normlara göre düzenlenir.

Devlet, bireylere yaptırım hakkının meşruiyetini bu normlar aracılığıyla sağlar. Bireyin devlet üzerinden kurduğu her ilişki, bu normlara uydurulur. Uygun olmazsa, yaptırım uygulanır. Bu yaptırımlar, hukukidir. Adaletli değil. Hukuk ve adaletin birbirinden farklı şeyler olduğunun belirginleştiği durumlar, devletin hukuki meşruiyetine dayanıp bireylere tahakküm uyguladığı anlardır. Bu iki kavram arasındaki ayrımın belirginleştiği, 15 sene önce yaşanan bir örnek herkesin aklındadır. Biri 20, diğerleri 17 yaşında dört genç, Gaziantep'te bir gece yarısı baklavacı dükkânına girer. Kasadaki paraya dokunmadan, canları baklava çekti diye bir tepsi baklava alıp kaçarlar. Sonrasında yakalanan gençlerden biri 9, diğerleri 6 yıla mahkum edilir.

Bu kavram karmaşasının kökenini, devletin iktidarını, vatandaşlara keyfi uygulamalarda bulunmaması için hukuki normlara bağlayan "hukuk devleti"nde ve doğal hakların yasal ve evrensel bir nitelikte korunmaya alındığı "evrensel beyanname" ile açıklamak daha doğru olur.

Bireylerin birey olma faaliyetlerini "güvence" altına alarak, tekrar tanımlanmasına olanak veren hukuk devletleri; bu açıdan toplumsal ilişki ağında "adalet" diye nitelenen kavrama da yön verebilme hakkını tekeline almıştır. Bu açıdan adalet kavramı, bireyin özgür olabilme, eşit olabilme, yaşama hakkını kullanabilme haklarıyla bu kurumlarca tekrar tanımlanır. Ancak bireyin vazgeçilemez haklarından biri vardır ki, belki de bu hukukun ve buna dayalı devletin nedeni konumundadır; mülkiyet hakkı.

Kişinin yaşama, özgürlük hakkı kadar önem verilerek güvence altına alınmıştır mülkiyet hakkı. Bireyin bir mülkü sahiplenmesi, bu hukukun dayandığı temel direklerdendir. Locke'tan Montesquieu'ya hukuk-devlet arası ilişki mülkiyetle kurulmuştur. Bu hak, bireyin doğal hakkı olarak tanımlanır. Mülkiyetin varlık kaynağı sorgulanmadan hukukun mülkiyeti güvence altına alması, dönemin sosyo-ekonomik değişimlerinin öznesi olan sınıfıyla tutarlılık göstermektedir Mülk sahibi sınıfların kendi durumlarını garanti altına almasından başka bir şey değildir modern hukuk. Klasik anlamıyla Roma'da nasıl bir işlevi varsa hukukun, aynı ayrıcalıkları belli bir zümreye tanımasıyla varoluş nedenini gerçekleştirmiş olur. Mülk sahibi sınıflar bu hukuk aracılığıyla, diğer sınıfları ikna ederler. Mülkiyet hakkını "herkes"e vererek sözde toplumsal bir hakkı güvene altına alırlar. Yani "işi" hukukuna uydururlar.

Böyle bir hukukun evrenselleştiği bir zamanda, 19. yüzyılda, mülkiyet hakkını sorgulayan Pierre-Joseph Proudhon, hukuk ve adaletin ne kadar ayrı iki kavram olduğunu vurguluyordu. İnsanların büyük bir çoğunluğunun mülkiyet hakkını kullanamayacak olma durumunun yaratacağı adaletsizliği vurguluyordu. Tüm doğal hakların, herkesin aynı anda kullandığında birbirini engellemeyecek olmasının, mülkiyet hakkıyla ortadan kalktığını söylüyordu. Mülkiyet hakkının var olma nedeni, zenginin bu hakkını fakirin mülkiyet dürtüsüne karşı savunmaktı. Mülk sahiplerini güvence altına alan bu akit, devletin de hukuki kaynağıydı. Mülkiyet insanların birbirlerine karşı giriştikleri bir ilişki biçimiydi ve birinin bu hakkı kullanması, diğerinin kullanamamasından kaynaklanıyordu. Kaynağı adaletsizlik olan bir hak benimsenmiş ve hukuki bir norm olmuştu.

Proudhon'un hukuk ve adaletin ayrı olduğunu haykıran sesine, 250 yıl sonra, şimdilerde daha çok kulak vermeliyiz. Devletin kendi hukukuna dayanıp yarattığı adaletsizlikler günden güne artıyor. Zindanlarını adaletsizlikleriyle dolduran devlet, hukukun meşruluğunda öldürüyor ezilenleri. Ve tüm bunlara ses çıkaran herkes, suçlu ilan ediliyor devletin hukuku önünde. Efendilerin "hakları" oluyor güvence altına aldıkları, mülksüzler madenlerde, inşaatlarda, şantiyelerde, tersanelerde ölürken. Anarşist bir yoldaşın 1800'lerde hırsızlık diye ilan ettiği mülkiyet, hukuk ve adalet arasındaki ayrımı belirginleştiren net bir yargı olurken; o günlerden ödünç alınan anarşist gelenek, bu adaletsizliğe karşı Themis'in kılıcı oluyor.

Mülkiyet Adaletsizliğin

Adaleti yaratacak değerler, iktidar ilişkilerinin olmadığı, bu iktidar ilişkilerini runmadığı, mülkiyetin insanlar arası bir ilişki biçimi olarak kendini dayatmad İşte bu yüzden, mülkiyet adaletsizliğin temelidir.

Her yeni senede, ilgili kurumlar bir önceki seneye ilişkin raporlarını yayınlar. Bu raporlar, bir önceki senenin değerlendirmesidir de. Örneğin, Ekonomi Bakanlığı 2012'nin verileri ışığında, TC'deki ekonominin ne kadar iyi gittiği yalanını atar. Gelecek senelere ilişkin toplumsal refah öngörülerinde bulunur. Eğitim Bakanı çıkar, kaç çocuğun sisteme entegre edildiğinin bilgisini verir, bu durumun devletin geleceği açısından önemini vurgular.

2013'ün ilk ayı itibarıyla, Adalet Bakanlığı da her zaman olduğu gibi istemeye istemeye verilerini açıklamaktan kaçamadı. Çünkü bakanlık için talihsiz bir durum vardır; onlar adaletsizliğin verilerini açıklamak zorunda kalır. 2012 verilerine göre cezaevlerinde toplamda 135 binden fazla tutuklu ve hükümlü var. Verileri yükselen Adalet Bakanlığı, bu durumun olumlu propagandasını tabi ki yapamıyor. Tıpkı cezaevlerindeki 2824 öğrencinin, 72 gazetecinin, 3558 KCK tutuklusunun hangi adaletin bir sonucu olarak orada olduklarını anlatamadıkları gibi.

Aynı adaletsizliği geciktirmeyip tez elden veren devlet görevlilerinin uygulamalarına ilişkin veriler, işkence sonucu ölümler, yargısız infazlar, faili meçhuller başlıkları altında sıralanıyor. 1990'dan bu yana yaşanan sadece faili meçhullerin sayısı iki bini geçiyor.

Güvenlik kurumlarıyla, kolluk kuvvetleriyle adaletin bekçisi olarak nitelenen devletin "doğrudan adalet" uygulamalarını deneyimleyemeyenler için dolaylı uygulamalar da mümkün. Doğalgaza, elektriğe, suya 2012 senesi boyunca zam üstüne yapılan zamların, nüfusun yaklaşık 15 milyonunun ekonomik durumunun yoksulluk sınırının altında olduğu düşünüldüğünde nasıl "adil" uygulamalar olduğu ortada. Bankalara borçlu 43,5 milyon kişiden, 2,2 milyonu hukuki takiple birlikte, devletin "doğrudan adaleti"ne maruz kalıyor.

Zenginlere özel vergi afları, özelleştirmeler, taşeron şirketleri koruyan yasalar, küresel şirketler için çıkmış güvenlik yasalarıyla devletin kime adalet sağladığı açık. Sadece 2012 yılı itibarıyla, kayıt altında yaklaşık 900 işçi ölümü yaşanmıştır. Yaşanan her işçi ölümü devletin"adaletinin" nasıl işlediğini defalarca gösterdi; patronlar devlet tarafından her zaman korundu. 2012 yılında milyonlarca ezileni evlerinden atanlar, "kentsel dönüşüm" kanunlarına dayandırdılar kendilerini. Uygulamaya geçirilen her adaletsizlik hukukuna uyduruldu. Yıkılan 10 milyon konutta oturanlarsa tahliye edildi, evsiz bırakıldı.

Yukarıdaki verilerin hepsi nasıl bir adaletsizliğin içinde yaşadığımızın, yaşamaya alıştığımızın göstergesinden başka bir şey değildir. Bu adaletsiz sosyal, ekonomik koşullar altında yaşamak zorunda bırakılanlar; bu koşullardan kaynaklı uyumsuzluklar yaşadıklarında da tüm adaletsizlikleri görüp ses çıkardıklarında da devletin

dan adalet
maruz kalıyorlar.

Aslında devlet za
adaletsizliğin kurum
masından başka bir
ğildir. Devlet; çoğ
yani toplumun bü
kısmının; sosyal
si, ekonomik ik
rı elinde bulu
azınlıkların
gibi yaşa
Misal;
ücret
e l e k
suyu,
ğalgazı
yı, kre
borçlarını,
nizi, içmenizi,
nuza çocuğunu
manızı aldığınız

Temelidir

**...ın devlet ve onun hukukuyla ko-
...lığı bir toplumda aranır ancak.**

doğru-
sizliğine

aten bu
msallaş-
şey de-
unluğun
yük bir
, siya-
ktidarla-
unduran
istediği
masıdır.
asgari
alırken
ktriği,
do-
, kira-
di kartı
yeme-
çoluğu-
za bak-
maaşla

karşılamak zorunda bırakılmanız ya da işsizken, ortada bunları karşılayacak bir şey bulamıyorken mülk sahiplerinin refah içinde yaşaması ve bu durumun güvence altına alınmasıdır devlet. İnsanlar arası bu iktidarlı ilişkinin kurumsallaşması devletken, bunun pratikteki en büyük yansımalarından biri mülkiyettir.

Mülkiyet bir sahiplenme sorunudur. Toplumda birilerinin somut ve soyut tüm toplumsal değerlere sahip olması ve diğerlerine bu adaletsizliği dayatmalarıdır. Bu sahiplenme durumu, iktidarla sağlanır. Yani Ağaoğlu'nun arabalarının, villalarının, saatlerinin, oğlunun spor tekne tutkusunun, kızının lüks araba merakının koruyucusudur devlet. Bu kişilere ait mülkün korunmasının anlaşmasının adı hukuktur. Bu hukukla korunur Sabancıların, Koçların, Ülkerlerin, Boynerlerin paraları, pulları. Bu hukukla görünmez kılınır mülk üzerinden yapılan anlaşmalar. Bu anlaşmalar toplumda sosyal, siyasi, ekonomik iktidarı bulunan kişilerin kendi arasındaki anlaşmalarıdır. Halktan sadece bu anlaşmalara biat etmesi beklenir. Toplumda bireyler arası uyumu sağladığı söylenen bu hukukun kurumları olan mahkemeler, hakimler, savcılar, askerler, polisler aslında mülk üzerinden yapılmış gizli anlaşmaların koruyucusudurlar. Bu hukukla, toplumdaki temel adaletsizliği korurlar. Birilerinin zenginliğini, diğerlerinin bütün bu yaşanan adaletsizliklere boyun eğme durumlarını korurlar. Bu yüzdendir ki sözde adalet sağladıkları mahkemelerinin duvarlarında gözümüze sokarmışçasına "Adalet mülkün temelidir" yazar. Ancak ne adaletin temeli mülktür ne de adaleti sağlayan devletin hukukudur.

Adaleti yaratacak değerler, iktidar ilişkilerinin olmadığı, bu iktidar ilişkilerinin devlet ve onun hukukuyla korunmadığı, mülkiyetin insanlar arası bir ilişki biçimi olarak kendini dayatmadığı bir toplumda aranır ancak. İşte bu yüzden, mülkiyet adaletsizliğin temelidir.

Bir Devlet Kaç Yaşama Bedel?

Mercan Doğan
mdogan@meydangazetesi.org

Geçen yıl bu zamanlarda duymuştuk, hatırlarsınız. Erzurum Emniyet Müdürlüğü'nce düzenlenen 'Huzur' toplantısı, Dumlupınar İlköğretim Okulu Müdürü Mustafa Aydın'ın konuşmasıyla gündeme oturmuştu. "Genetik test yapılsın, vatana millete zararlı çocuk doğar doğmaz öldürülsün." diyen müdürün fikri kimi kesimlerin gözlerini parlatsa da; ulu orta söylemek stratejik olarak doğru bulunmadığından müdür açığa alınmış, Erzurum 1'inci Sulh Ceza Mahkemesi'nde "sosyal sınıf farklılığı nedeniyle halkın bir kısmını alenen aşağılamak" suçundan 6 aydan 1 yıla kadar hapis istemiyle dava açılmıştı. *

Adalet Bakanı Sadullah Ergin'in sonradan verdiği bilgilere göre, yine geçen yıl bu zamanlar itibariyle toplam 2824 öğrenci cezaevlerindeydi.

Devletin başka bir üst düzeyinin tabiriyle "suyun akıp yatağını bulması" gibi; devlet de potansiyel teröristlerin önünü kesmenin yolunu bulmuştu. Sağlığın, ancak yaygın hastalıklarla iyileştirilebileceği kadar akıl almaz bir önerme olan suçluların ancak cezaevlerinde ehlilleştirilebileceği yalanı, zaten yüzyıllardır toplumların beynine kazındığından, bu potansiyel teröristlerin kapatılması, suç işlemeye meyilli kimi çevreler dışında tepki çekmiyordu. İnfazlar durdu mu? Elbette hayır. Lakin bu kadar çok insanı katletmek, her devlet gibi tarihi katliamlardan ibaret olan TC'nin uluslararası imajını gölgeleyeceğinden, kapatmak daha temiz bir çözümdü, daha çok tercih edildi. Toplumun diğer kesimlerinden kapatılan yüzbinlerce kişi gibi bu 2824 öğrenci de kapatıldı, cezaevleri yetmez oldu. Suçlar yaratıldı, suçlular tespit edilip kapatıldı.

Mesela devletin ve kapitalizmin sürdürülebilirliğini sağlayan kurumlara molotof atan, kapatıldı. Sonuçta ikisi de iliğimizi kemiğimizi sömürmek değil, refah içinde yaşamamız için var(!) ve buna karşı çıkmak, tahammül edememek tabi ki cezalandırılmalıdır.

Yıllarca eğitim adı altında sistemin bilgisi beynine nakşedilen 20li yaşlardaki öğrencinin yaratıcılığı sönümlendirilir, üstüne ekonomik koşullar da eklenince makarna denildiğinde aklına en fazla domates sosu gelir. Bilginin kapatıldığı üniversiteye girmek için sınav süzgecinden geçmiş olan öğrenci, makarnalığı içselleştirdiğinden, yanında domates taşımasının terör örgütü üyeliğine delil sayılabileceğini öngöremediği için cezalandırılmalıdır.

Hakkari Emniyet Müdürlüğünün internet sitesinde bile, düzülen methiyelerin ardından "...doğa harikası bu çiçek, Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu'nca koruma altına alınmıştır." sözleriyle tanıtılan ters lale, bir öğrencinin üzerinden fotoğrafının çıkması üzerine, örgüt üyeliği suçlamasına delil sayıldığından öğrenci cezalandırılmalıdır. Çünkü bu çiçek terör sembolüdür aynı zamanda.

8 Mart'ta, 1 Mayıs'ta, Newrozda, 16 Mart'ta ve daha birçok günde slogan atan, ideolojik halay çeken ya da horona duran, puşi takan, marş ve şarkılarda sözünü bilmese bile ağzını kıpırdatan ve hatta bazı fotoğraflarda ağzının açık olduğu tespit edilen, yanında limon, süt, sirke, domates, yumurta, yoğurt taşıyan öğrenci cezalandırılmalıdır. Bunu, bakkala markete gitmemek için evdekilere koz olarak kullanan da, "Neden gitmedin, arkadaşların o marketi mi bombalayacaktı?" denilerek cezalandırılmalıdır.

18 Aralık 2012 tarihinde -ana akım medyanın diliyle- Başbakan'ın gelmesi bahanesiyle ODTÜ'yü savaş alanına çevirenler ve bunlarla dayanışma gösterenler elbette cezalandırılmalıdır. Geçen yıl aynı ay Roboski katliamı gerçekleştirilirken devletin kullandığı teknolojinin ürünü olan Göktürk-2'nin hayırlara vesile olmasına karşı çıkmak, oldukça büyük bir suçtur.

Cezalandırılması gerekenler saymakla bitmeyecek sanırım. Neyse, sonuç itibariyle Başbakan ODTÜ'ye 8 TOMA, 200 zırhlı araç ve 3600 polisle girdi. Ben İÜ'ye girişte çantamdaki biber gazını vermedim diye ÖGB "Bayansın diye böyle artistlik yapıyorsun değil mi? Ah sen erkek olacaktın..." dedi, devamını anlatmayayım.

Gereği düşünüldü.

Hakim Bey, bir saniye! 8 TOMA, 200 zırhlı araç ve 3600 polis kaç tane 10 liralık biber gazı eder?

O değil de, Hakim Bey bir saniye daha! Bir devlet kaç özgür yaşama bedel?

Yaz kızım, gereği düşünüldü. Cevabı sayılamayacak kadar çok olan sorular sorduğundan tutukluluk halinin devamına...

(*Bu arada, tutuksuz yargılanan kökten imhacı müdür, geçtiğimiz Haziran ayında ilk duruşmada beraat ederek bizleri şaşırmaktan kurtardı.)

MUJERES LİBRES
Kadınların Devrimi

"** 1936'da İspanya'da anarşist devrimin kök saldığı topraklarda tarihte derin izler bırakacak olan bir kadın hareketi yeşeriyordu: "Mujeres Libres"

Belen Yıldırım
beleny@meydangazetesi.org

Özgürlüğün tarifsiz hissi İspanya'yı devrim, devrimi anarşizm olarak görenlerin tarihinde saklıdır. 1930'larda İspanya'da anarşist bir devrim gerçekleşiyordu. İspanya'nın sokaklarında, caddelerinde, meydanlarında çocuk, kadın, erkek, genç, yaşlı hep bir ağızdan aynı şarkı söyleniyordu; herkes için özgürlük… Toplumsal devrim İspanya'nın topraklarını sarmalamış, mücadele beraberlik ruhunu pekiştirmişti. Herkes için özgürlük istiyorlardı çünkü anarşist devrimin kök saldığı bu topraklarda tarihte derin izler bırakacak olan bir kadın hareketi yeşeriyordu: "Mujeres Libres"

"Birlik olmaksızın, yaşam olmaz"

İspanya'da her yaştan, her kesimden kadın kendi kurtuluşlarını kendi hayalleriyle, akıllarıyla ve bedenleriyle kazanabileceklerinin farkındaydı. Onlar evlerinde yama dikenler, hastanelerde bakıcılık yapanlar, fabrikalarda işçiler, öğretmenler, fahişeler ve düşmüşlerdi. Düşünme, yaratma ve eyleme geçmek için hazırlanmış bekleyerek, kendi gerçeklikleriyle yan yana gelmişlerdi. Toplumsal devrimin hayatlarını değiştireceğine inanıyorlardı. Onlara göre özgürlük, temel olarak toplumsal bir üründü. Bireysellik ve yaratıcılığın tam ifadesi ancak topluluk içinde ve onun sayesinde gerçekleştirilebilirdi. Pilar Grangel'in (Mujeres Libres'te de aktif olan bir öğretmen) bireysellik ve topluluk arasındaki ilişkiyi betimlerken yazdığı gibi, *"Ben ve benim doğrum; ben ve benim inancım. Ve ben senin için, ancak kendim olmaktan asla vazgeçmeyerek ki böylece sen de her zaman kendin olabilesin. Senin varlığın olmadan ben var olmadığım için, ama benim varlığım seninki için vazgeçilmez olduğu için."*

Onlar, hayatta kalmak için toplumsal yaşamın, karşıtlar arasındaki saldırgan bir çatışmayla değil, karşılıklı yardımlaşmayla düzenlendiği Kropotkinci anlayışa sık sık göndermeler yaptılar: "Birlik olmaksızın, yaşam olamaz." Çok kısa sürede sayıları binleri buldu, örgütlendiler. Ekonomik sınıf hiyerarşilerinden, politik ve cinsel ayrıcalıklardan arınmış, adaletli bir toplumda, herkesin mümkün olanı gerçekleştirmekte özgür olacağına inanıyorlardı.

Ancak anarşist de olsa özgürlük koşullarında dahi kadın erkek arasındaki farklılıklar göz ardı edilebilirdi. Özellikle cinsiyete dayalı işbölümüyle biçimlenmiş bir toplumda, kadınlar için ciddi sıkıntıların ortaya çıkması kaçınılmazdı. İspanya'da da benzer sorunlar açığa çıktı. Anarşistler toplumsal örgütlenmenin ana ilkesinin politik olmaktan ziyade ekonomik olduğunda ısrar ettiler ve çoğunlukla ekonomik ilişkileri fikirlerinin merkezine yerleştirdiler. Ve ekonomik olarak tasarlanan bu odaklanma, cinsiyete dayalı işbölümüyle biçimlendirilmiş bir toplumda, kadınlar için ciddi sorunlar doğurdu. Kadınlar işe nasıl dâhil edileceklerdi? Özgür toplum, cinsiyete dayalı işbölümüne meydan okuyacak ve onun üstesinden gelebilecek miydi? Veya işbölümünü olduğu gibi bırakacak ve kadınlar için bir çeşit "farklı ancak eşit" statü gerçekleştirmeye mi uğraşacaktı?

İspanya'da 1910'dan itibaren CNT (Ulusal Emek Konfederasyonu) içerisindeki anarko sendikalistler, toplumun tabanına sendikaları koydular. Sendikalar, her sendikanın bir delege aracılığıyla ilişkilenen federasyonlar yoluyla, yerel ve endüstriyel olarak, koordine edileceklerdi. Ancak, bu anlayış (çocuklar, işsizler, yaşlılar, engelliler ve çalışmayan anneler dâhil olmak üzere) işçi olmayanların toplumsal kararlara katılımı için çok az fırsat yaratıyordu.

Anarko sendikalistlerin dışında, "Patronlar olduğu için işçiler vardır. İşçicilik kapitalizmle, sendikalizm de ücretlerle birlikte ortadan kaybolacaktır." diyerek, İspanya'da uzun bir geçmişe sahip olan başka bir gelenek, "Municipio Libre" (Özgür Komün) hareketi sürüyordu. "Geçici anlamda dahi sendikalist çözümün uygun olmadığı, özellikle de tarımsal köylerde, toprağın ve tüm üretim araçlarının toplumsallaştırılması, üreticilerin ellerine verilmesi temelinde bütün İspanya'da özgür komünleri ilan ettiğimiz andan itibaren devrimin peşine düşme hakkımı saklı tutuyorum." Bu sözler, sendikaların kapitalizmin ürünleri olduklarını, dönüştürülmüş bir ekonomide örgütlenme ve koordinasyonun temelleri olacaklarını varsaymanın anlamlı olmadığını düşünen iki anarşist kadına, Soledad Gustavo ve Federica Montseny'e aittir. İspanya'da kent sanayisi içerisinde ve kırsal alanda yaşam süren kadınlar anarşizm ve kadının konumu konusunda farklı görüşler ortaya atmışlardı.

"Hem kalplerde hem fabrikalarda sömürülüyoruz"

İspanya'da kadınların konumunun belirlenmesi noktasında iki görüş oldukça belirgindi. Biri CNT'nin sahiplendiği görüş olan, kadının üretici konumunda yer alarak erkekle eşit düzeyde ücretli emek gücüne dâhil olması. Diğeri ise Proudhon'cu görüş olan kadının evdeki rolüyle topluma katkı sunan üretici konumunda yer alması. Kadın böylece aktifleşecek, erkekle eşitlenecek ve özgürleşecekti. Bu iki görüş dışında kadının evde aktifleşmesinin ve CNT gibi sendikalara örgütlemenin kendi başına yeterli olmayacağına inananlar da vardı. Onlar için, kadınların ezilmesinin kaynakları işyerindeki sömürüden daha geniş ve daha derindi. Kadınların ezilmesinin ekonomik olduğu kadar kültürel olduğunu, kadınların ve onların aşağılanmasının otoriter ve hiyerarşik mekanizmalar aile, kilise gibi ahlakçı kurumlar aracılığıyla geliştirildiğini öne sürüyorlardı.

1930'lar boyunca süren, kadının konumuna ilişkin bu görüşler, Mujeres Libres'in kurulmasında etkili oldu. Hareket, İspanya anarşist devriminde bağımsız bir kadın hareketi olarak kendisini örgütlemiş ve cephe savaşlarında yer almıştır. Cinsel özgürlük, hareketin mücadele alanlarından biriydi. Aynı zamanda evlilik, doğum kontrolü ve aile planlaması alanında yürütülen ciddi bir mücadeleden bahsedebiliriz. Kadınların "hem kalplerde hem de fabrikalarda sömürülmesi"ne karşı koyan Mujeres Libres, hızla büyüyerek çok kısa bir zamanda otuz binlere yaklaşan kadın sayısına ulaştı. Toplumsal cinsiyet rolle-

Mujeres Libres'in aktif bir destekçisi olan Lola Iturbe "Anarşist Komünizm Kadınları Özgürleştirecektir" adlı makalesinde, özel mülkiyetin ortadan kaldırılmasının özgür aşka ve kadınların kurtuluşuna yol açacağı inancını ortaya koyuyordu: *"Ancak anarşist komünizm kadınların kurtuluşuna bir çözüm getirebilir. Özel mülkiyetin ortadan kaldırılmasıyla, bu ikiyüzlü ahlak bir kenara atılacaktır, ve bizler özgür olacağız ... Zevklerimizin sonsuz özgürlüğüyle, tutkulu ve cinsel bir yaşamın çeşitli biçimlerine saygılı olan özgür aşkı yaşayacağız."*

rinden ve erkek egemen davranış biçimlerinden tamamen kopamamış pek çok anarko sendikalist, sendikalarda yani iş yerlerinde ve ev yaşantılarında kadın erkek arasındaki eşitsizlik kalıplarını yeniden üretiyorlardı.

Mujeres Libres buna karşı çıktı. Mujeres Libres'in bir üyesi, yaşadığı deneyimden şöyle söz ediyordu:

"Mujeres Libres düşüncesine katılmıyordum. Mücadelenin hem erkekleri hem de kadınları etkilediğini düşünüyordum. Birlikte daha iyi bir toplum için savaşıyoruz. Neden ayrı bir örgütlenme olsun ki? Bir gün, Juventudes'den (genç erkeklerden oluşan bir örgütlenme) bir grupla beraberken, Mujeres Libres'in Juventudes merkezindeki ofislerinde düzenlediği bir toplantıya iştirak ettik. Genç erkekler kadın konuşmacılarla dalga geçmeye başladılar, bu beni başından itibaren sinirlendirdi. Kadının konuşması bittiğinde, erkekler peşi sıra sorular sormaya başladılar ve zaten hiçbir şey yapamayacaklarını düşündükleri kadınların ayrı örgütlenmesinin de anlamsız olduğunu söylediler. Tartışma coşkuluydu ancak yorumlarının tonu beni tiksindirmişti, birden Mujeres Libres'i savunmaya başlamıştım."

Sadece "kadın" oldukları için...

Mujeres Libres, dünyadaki birçok kadın hareketine ilham kaynağı olmuştur. Kadınlar ne sadece işçidirler, ne sadece köylü, ne sadece eş, ne sadece anne, ne de sadece anarşist. Kadınlar biçimlendirilmiş bu toplumsal roller dışında, öncelikle kadındırlar. Sadece kadın oldukları için ezilmekte olduklarını fark etiklerinde ise kendi kurtuluşlarını kendilerinin sağlayabileceklerini anlamışlardır. Onlar İspanya'da içsel devrimin, yani kendi devrimlerinin, peşinden yürümüşlerdir. Böylelikle İspanya'da yaşanmış anarşist devrim, aynı zamanda kadınların kurtuluşuna varacak yeni bir hareketin başlangıcı, kadının özgürleşmesine adanmış bir mücadelenin hafızalarımıza kazınan adı olmuştur; Mujeres Libres.

Emma Goldman, İspanyol anarşistlerine, kadına bakışları noktasında kısmi eleştirilerde bulunmuştur; *"Buyrun bakalım, siz bireyin en geniş özgürlüğüne tamı tamına inanan bir anarşist olarak hâlâ kadını bir yemek pişirici ve geniş ailenin bakıcısı olarak göklere çıkarmakta ısrar ediyorsunuz. Bunun iddialarınızla uyuşmazlığını anlamıyor musunuz? Ama erkek gelenekleri ve yasakları çok derinde yatıyor. Korkarım onlar anarşizm kurulduktan sonra da uzun süre devam edecektir."*

Hindistan'da Kadınlar Sokaklara Çağırıyor

Hindistan'da bindiği otobüste 6 kişi tarafından tecavüze uğrayıp hayatını kaybeden Jyoti Singh Pandey'in ardından, öfke dinmiyor.

Canan Soylu
s.canan@meydangazetesi.org

Hindistan'da bindiği otobüste 6 kişi tarafından tecavüze uğrayıp hayatını kaybeden Jyoti Singh Pandey'in ardından, öfke dinmiyor. Aralık ayında uğradığı toplu tecavüz sonucu 10 gün boyunca yaşam mücadelesi veren, ancak kurtarılamayan kadının ölümünden sonra kadınların protestoları artarak sürüyor. Genç kadının tecavüzcülerinin yargılanması için özel bir mahkeme kurulurken; tutuklanan 6 kişinin yargılanmasına başlandı. Tecavüzcülere idamdan, hadıma kadar birçok ceza isteniyor. Yüksek Mahkeme avukatlarından birinin idama ilişkin söyledikleriyse dikkat çekiyor: *"Olaya baktığınız zaman, yasaya göre ciddi olarak istisnai bir durum olarak değerlendirilebilir ve bu nedenle idam cezası uygulanabilir. Ancak ben, ölüm cezasının bir toplumda şiddet kültürünü güçlendirdiğine inanıyorum. İdam cezası, bir insanın öldürülmesi, devlet tarafından uygulanan bir şiddet ve intikam biçimidir."* Bunun yanında Hindistanlı kadınlar da verilecek hiçbir cezanın, daha yaşananlarda da görüldüğü gibi adaleti asla sağlayamayacağını düşünüyor.

Tecavüz sonucu hayatını kaybeden "Hindistan'ın Kızı"nın sıkça konuşulur olması; Hindistan'da yaşanan, kadınları ve kız çocuklarını hedef alan tecavüz, taciz ve kaçırılmaları yeniden gündeme getirdi. Hindistan'da kız bebek olduğu anlaşılan hamilelikler sonlandırılıyorken, her yıl on binlerce kız çocuk kaçırılarak fuhuşa, zorla evliliğe ve ev içi köleliğe mecbur bırakılıyor. Çoğu zaman bu yaşananlar da ekonomik yolsuzluklara, polis teşkilatının suç örgütü haline gelmiş olmasına ve toplumsal adaletsizliklere bağlanıyor.

"Yeni Delhi'de komşusunun tecavüzüne uğrayan 10 aylık bebek, tecavüz edilip Kalküta sokaklarına terkedilen 18 aylık bebek, Pradeş'te polis karakolunda tecavüz edilip öldürülen 14 yaşındaki kız, Hovra'da bir erkeğin kendi karısının toplu tecavüze hedef etmesi..."

Bunlar unutulan kadınların hikayeleri olmuşken, Delhi'de yaşananlarla kadınlar hikayelerini değiştirmeye başladı. 21 dakikada bir tecavüzün yaşandığı toprakların kadınları, her vakanın ardından adalet için uzun ve zorlu bir mücadeleye girişmiş, çoğunda umduklarını bulamamışlar. Üst kasttaki erkeklerin "dokunulmazlar sınıfından bir kadına tecavüz edemeyeceği" gerekçesiyle mahkemeler tecavüzü yok sayıyorken kadınlar mahkemelerden adaleti bulamıyorlar ve artık sokaklara çıkıyorlar. Kadınları yasalarıyla "erkeklerden alt sınıfta görerek yok sayan" devlete, tecavüzleriyle katleden erkeklere karşı sokaklara çıkan Hindistanlı kadınlar, yaşam için haykırıyorlar ve yaşam için sokaklardalar.

*Toplu tecavüz sonucu hayatını kaybeden 23 yaşındaki Jyoti Singh Pandey, "Hindistan'ın Kızı" sıfatıyla hem Hindistan'da hem de uluslararası manada gündeme gelerek, Hindistan'daki şiddet mağduru kadınların simgesi haline gelmiştir.

Bilgi Teknolojileri Çağında, Sistemde Çatlaklar;

Hackerlar ve Hacktivizm

“Suçum merakımın bir parçası. Ben bir hacker'ım. Bize tek tek engel olabilirsiniz ama hepimizi durduramazsınız.

(Hacker Manifestosundan)

2013'e girilen ilk saatlerde, ODTÜ'lü öğrencilere destek vermek amacıyla YÖK'ü hackleyen Redhack, bazı üniversitelerle ilgili yürütülen yolsuzluk soruşturmalarına ait belgeleri yayımladı. Öğrencilerin harç paraları karşılığında, bankaların rektörlere lüks araba aldığına ilişkin verilerin de içinde bulunduğu 60 bin belgeyi Redhack ele geçirdi. Bu olaydan sonra, birkaç üniversite böyle bir usulsüz durumun olmadığını vurgulayan açıklamalarda bulundu. Yaşanan adaletsizliklere karşı sanal üzerinden eylemlerini gerçekleştiren hackerlar, iletişim teknolojilerinin kapitalizm için önem kazandığı günümüzde modern çağın Robin Hoodları oluyorlar.

Hackerlık ya da Hack kavramının geçmişi 1960'lara kadar dayanmaktadır. Tam kelime anlamı; bilgisayar sistemlerine girip çökerten demektir. İlk hackerlar elektrikli oyuncak trenlerin devrelerini değiştirip yeni şeyler ekleyerek trenlerin daha hızlı gitmesini sağlayan bir avuç insandı. Günümüzde ise işler artık trenlerle yürümüyor. Küresel dünyada değişen dengelerle beraber trenler rafa kaldırılıyor, hackerlar artık büyük ölçekli şirketleri, bankaları, hatta daha da ileriye gidip devletlerin kaleleri olan istihbarat örgütleri dahi hackleyebiliyorlar.

Son dönemde popülerleşen konumlarıyla, yaşanan adaletsizliklere karşı verdikleri yaratıcı cevaplarıyla hackerlar birçok insanı mutlu ediyor. Peki devletlerin terörist, sanal haydut ya da siber suçlu diye nitelediği hackerlar, kendi tecrübelerinin sınırlarını zorlayan birkaç çocuk mu?

Büyük şirketlerin, büyük devletlerin, bu devletlerin kurumlarının canını yaptıklarıyla sıkmalarından bütün bunların çok da çocuksu işler olmadığı açık. Örneğin 23 yaşındaki Robert Morris... Morris kendi kendini kopyalayabilen bir virüsün mucidi. Bu virüsle, ABD'nin Soğuk Savaş yıllarında geliştirdiği bir savunma projesi olan ARPANET'i çökertip 6000 bilgisayarı kullanılamaz hale getirmişti. Bu olay hackerlık kavramının toplumsal anlamda tanınmasına yol açtı. Morris kadar ünlü bir başka hacker, Kevin Mitnick. İlk bilgisayar korsanı olan Mitnick, birçok küresel şirketi hackleyip milyonlarca dolarlık zarara uğratmıştı. Mitnick defalarca kez yakalanmış ve ceza almıştı. Mitnick kadar CIA ve FBI'ın peşinden koştuğu bir başka isimse Kevin Poulsen. Poulsen, iki arkadaşıyla birlikte bir radyo programının telefon hatlarını hackleyip, radyo programının hediye olarak vereceği Porsche marka arabayı “kazanmış”. Bunun sonucunda yakalanıp ceza alınca, bu sefer de onu yakalayan kurumlara kafasını takmış; CIA ve FBI'ı hackleyen Poulsen, 17 ay kaçabildikten sonra yakalanmıştı.

Batı Almanya'da, Chaos Computer Club isimli bir hacker grubu, ABD menşeili küresel bir şirketin bilgisayarlarına girip gizli bilgilerini SSCB'ye satmaya çalışınca, hack meselesinin etkisi ve içeriği bir hayli değişmeye başladı. Bahsi geçen olayla beraber, devletler de hack meselesini gündemlerine aldı. Hack işinin kontrol edilmesi zor bir olay olması ve arkasında iz bırakmadan sadece bir bilgisayarla tüm gizli bilgilerin ele geçiriliyor oluşu, devletleri ve şirketleri bir hayli tedirgin etmişti.

Tüm bu yaşananlardan sonra, devletler ve büyük kapitalist şirketler artık kendi hackerlarını yaratmaya başladı. Bu hackerların görevi, sistemin zayıf noktalarını tespit etmek ve bu sistemleri güçlendirmek. Tabi ki bu tarz hackerlar aynı zamanda, diğer devletler ve diğer şirketlerin zaaflarını bulup müdahale etmek için de kullanılıyor. Devletler ve şirketler arası rekabet, bilgi teknolojilerinin gelişmesiyle sanal bir savaş halini alıyor.

Son dönemdeki eylemleriyle popüler olan hackerların (Anonymous ve Redhack gibi) muhalif karakteri ön plana çıkıyor gibi görünse de, tüm hackerlar muhalif demek anlamına gelmiyor bu durum. Farklı ideolojik kaygılarla hack eylemleri gerçekleştiren birçok hacker mevcut. Ancak muhalif hackerların bu kadar popüler olmasının arkasında başka bir durum yatıyor.

Yaşadıkları adaletsizliklere somut anlamıyla cevap veremeyen bireyler; adaletsiz durumları sorgulatan sanal eylemlerle karşılaştıkları anda, bu eylemlerin destekleyicisi konumda buluyorlar kendilerini. Belki de bu, somut anlamıyla kendini ifade edememenin getirdiği bir durum. Redhack'in YÖK'ü hackledikten sonra açıkladığı belgeler insanların büyük bir kısmında, “iyi yapmışlar” hissi yarattı. Bu hissiyatın bir benzerine de ABD'deki insanlar, Anonymous'un eylemleriyle kapıldılar. ABD'de yaşanan kriz sonrası gerçekleşen %99 etkinliklerini organize edenlerden biri de Anonymous grubuydu. Peki, sanal ortamda toplumsal rahatsızlıklara “adalet koyabilme” çabasına girişmiş bu topluluklar gerçekten de toplumsal adaletsizliklere çözüm olabilir mi?

Toplumsal adaletsizlikler karşısında kendini somut anlamda ifade ettiğinde, türlü baskı ve şiddetle karşılaşan bireyler, bu gibi adaletsizliklere karşı kendini ifade etmede toplumsal bir sorumluluk almaktan artık kaçıyorlar. Bu yıldırma politikası, devlet tarafından vatandaşlara sistematik olarak en küçük yaşlardan itibaren uygulanıyor. İşte böyle bireylerin oluşturduğu bir toplumda, toplumsal adaletsizliklere karşı bir şeyler yapmanın sorumluluğunu alan kahramanlara ihtiyaç duyuluyor. Yakın zamanda bu kadar popüler hale gelen hackerların durumu da belki bununla alakalı.

Hackerlar, bu kahramanlık boşluğunu dolduruyorlar. Toplumsal adaletsizliklere karşı cesaretle yaptıkları, teknolojinin kapitalizm için bu kadar gerekli olduğu bir zamanda sistem içi çatlaklar yaratıyor olabilir. Bu noktada, bu niyetle girişilmiş her çaba olumlu bir girişim olabilir. Ancak özellikle medyada yaratılan kahraman hackerlar algısı, arkasında toplumsal adaletsizlikler karşısında herkesin yerine bir şey yapan kahramanlar algısı oluşturuyor. Bu tarz kahramanların olduğu yerde, toplumsal adaletsizliklere karşı somut mücadele sanal anlamıyla kendini buluyor. Ancak unutulmamalıdır ki, yaşanan adaletsizliklere karşı mücadele sadece sanal olduğunda bu adaletsizlikleri ortadan kaldırmak mümkün olamayacaktır.

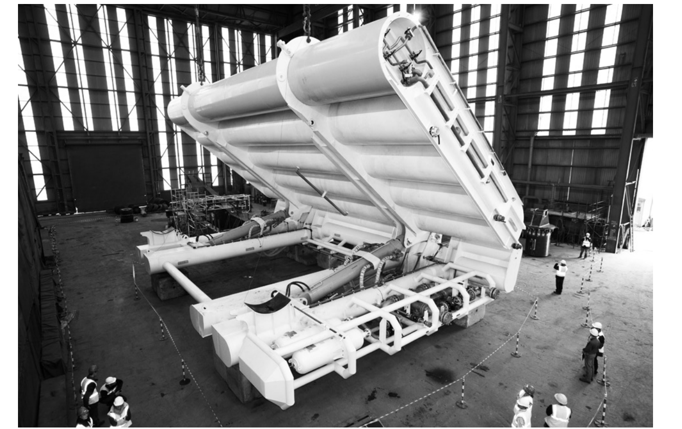
Yumurta mı Tavuktan Çıkar Yoksa Şirket mi Yumurtadan?

Yapılan yeni düzenlemeyle, artık yumurta satışının yapılabilmesi için yumurtaların soğutucu dolapta bekletilme şartı getiriliyor. Düzenlemeyle birlikte pazar ve bakkallarda yumurtalar açıkta beklediği için yumurta satışlarının yasaklanması söz konusu. Yumurta satışı yapabilmek için soğutucu dolap alması gereken bakkal ve pazarcılar, bu şartlar altında tanesi 30-40 kuruş olan yumurtanın fiyatının 1 TL'ye kadar yükseleceğini söylüyorlar.

Peki, yapılan değişiklik kimlere fayda sağlıyor?

Bu yeni düzenlemenin standartlarını kendi bünyesinde bulunduran şirketler, yapılan değişikliklerden gayet memnun. Çünkü yumurta tüketiminin yüzde 50'lik bir kısmı pazarlardan yapılıyor. Düzenlemeyle pazarlardaki yumurta satışının büyük ölçüde önüne geçileceği ortada. Yumurta satışının yapılması için uygun tek alanlar süpermarketler olacak. Büyük yumurta şirketlerinin barkotlayarak paketler halinde sattıkları yumurtalar tek seçenek olacak. Yapılan düzenlemenin sağlık ve hijyen standartları için yapıldığı bahanesini ileri süren şirketler, on binlerce tavuğu daracık kafeslerde zorla yumurtlatarak ve acımasız yöntemler kullanarak yumurtaları paketleyip süpermarketlerde hijyenik kılıfıyla satıyorlar. Bu yeni düzenlemeyle raflardaki yumurtaların içinden çıkacak şirketçiklerin, büyük patroncuklarına çok para kazandıracağı ortada.

Derelerden Sonra Sıra Okyanuslarda

Rüzgar enerjisi, güneş enerjisi derken “alternatif” enerjiler arasında dalga enerjisi de son zamanlarda tartışılmaya başlandı. Dalga enerjisinin tam anlamıyla kullanılması halinde kapitalizmin bitmez tükenmez enerji ihtiyacının üçte birinin sözde karşılanacak olması, hem devletleri hem de küresel kapitalist şirketleri bu konuya ilişkin harekete geçirdi.

Dalga enerjisi adı altında zararsız gibi gösterilen bu yöntem su altı yaşamının ekolojik dengesini bozarken, sualtı akıntılarının yön ünü ve hızını da değiştirerek küresel iklim değişiklerine neden olacak.

İrlanda'nın Dublin kentinde düzenlenen Okyanus Enerjileri Konferansı'nda ilk denemelerden olan “Oyster” adlı hidroelektrik dalga enerji jeneratörü projesi konuşularak, bu alanda üretilecek enerjinin, dünya enerji üretimine sağlayacağı katkı anlatıldı. Oyster'i geliştiren Aquamarine Power şirketi dalga gücü kullanılacak tesisten elde edeceği enerjiyi, 2015'te piyasaya sürmeyi hedefliyor.

Bu projeye Sigma Capital, Oceanflow Energy, ABB gibi küresel şirketlerin yanı sıra İngiltere ve İskoçya devletleri de destek veriyor.

Nijerya'da kobay olarak kullanıp katlettiği çocuklar üzerinden kazandığı paralarla "Gençlere Sağlık" projeleri sunan ikiyüzlü

KATİL İLAÇ ŞİRKETİ Pfizer

Alp Temiz
alp@meydangazetesi.org

Her büyük şirket gibi Pfizer da sorumluluklarının farkında. Çünkü büyük kârlar elde edebilmenin yolu, bazı sivil toplum kuruluşlarını fonlayarak hayırseverlik reklamları vermekten geçer.

Pfizer, dünyanın en geniş ilişki ağına sahip ilaç şirketi. Viagra, Celebrex, Norvasc, Lipitor gibi çok bilinen ilaçları piyasaya süren şirket, neden olduğu katliamlarla da hiç gündemden uzak kalmadı. Gizlice kobay olarak kullanıp katlettiği çocuklar üzerinden kazandığı paraların bir kısmı ile Gençlere Sağlık projeleri yürüterek şirket imajını da koruyor.

Pfizer'ın başarısının sırrı sadece sivil toplum kuruluşlarını (STK) fonlamakla kalmıyor, rüşvet ve lobicilik çalışmaları ile de devlet kurumlarıyla uzlaşarak skandallarını örtbas ediyor.

İlaç Devi Pfizer

Pfizer'ı ilaç devi yapan şey aslında ilaçlarının ününden geliyor. Bu ilaçların ünü ise reklam kampanyalarından; yani yalan ifadelerden, sahte doktorlardan ve ilaçların abartılan sözde etkilerinden ileri geliyor.

Lipitor, Pfizer'ın kalp rahatsızlığı olan hastaların kullanması için piyasaya sürdüğü kolesterol ilacı. Lipitor'un eski reklam yüzü Dr. Robert Jarvik. İsmin önündeki "doktor" ünvanı, Robert Jarvik'in ifadelerini muteber kılmaya yetiyor. Ancak kendisi bir hekim değil, mühendis. Yapay kalp cihazının mucidi. Hasarlı kalbin yerini alan makinenin mucidi olarak kolesterol hakkında atıp tutması ise oldukça manidar.

Bir başka Lipitor reklamları kahramanı ise "John E.". John, Lipitor reklamlarında oynuyor çünkü ağır bir kalp krizi geçirmesine rağmen hayatta kaldı. Bu hikaye izleyenleri Lipitor'un mucizevi etkisine ikna etse de gerçek durum ima edilenden farklı. John; kalp krizi geçirmeden önce yüksek kolesterolü olmasına karşın Lipitor dahil, hiç kolesterol düşürücü ilaç kullanmamış. Bu Pfizer reklamında da, tıpkı Robert Jarvik'in doktorluğu gibi, John'u kalp krizinde ölümden kurtaran şey de muamma.

Rüşvetçi Pfizer

Pfizer'ın ilaç endüstrisinde savundukları kanunlaştırmaya, karşı çıktıklarını yasaklatmaya hazır, iyi yerlerde, güçlü lobicilere nüfuzu vardı.

Senato Sekreterliği'ne göre 1997 yılından bu yana Pfizer ve Pharmacia şirketleri lobicilik işlemleri için toplamda 33.400.000 dolar harcamıştı. Pfizer, lobicilik işlemlerinde kullanacağı kişilere yatırımlarını uzun soluklu planlayan, rüşvetçilikte de uzman bir şirket. Öyle ki 2010 ABD seçimleri öncesinde hem Demokrat adaylara, hem de Cumhuriyetçilere 1er milyon dolar seçim çalışmaları için destekte bulunmuştu. 2001-2006 yılları arasında Pfizer'ın CEO'su olan Henry McKinnell ise sıkı bir Bush destekçisiydi. 2004 başkanlık seçimlerinde Bush'a 200.000 dolar destekte bulunmuştu.

Nijerya Skandalları

1996 yılında Nijerya'nın kuzeyindeki Kano Eyaletinde daha önce benzeri görülmemiş büyüklükte bir menenjit salgını meydana geldi. Toplamda 10.000'den fazla çocuğun yaşamını yitirdiği salgında Pfizer'ın doktorları 200 kadar çocuğu tedavi etmek bahanesiyle gözlem altına aldı. Bu çocukların 100'üne o zamanlar ABD'de en iyi menenjit ilacı olarak bilinen Ceftriaxone, diğer 100'üne de yeni ürettiği ancak henüz yararlılığı kanıtlanmadığından piyasaya sürülmemiş Trovafloxacin, yani ilaç ismiyle Trovan vermişti. Ceftriaxone kullanan çocukların 6'sı deneyde yaşamını yitirirken Trovan kullanan çocukların "sadece" 5'i ölmüştü. Bu %1'lik başarı da Pfizer'ın ilacının diğer ilaç şirketininkinden daha iyi olduğunu kanıtlamaya yetti.

Trovan 1998 yılında piyasaya sürüldüğünde Pfizer'ın en çok satan ilaçları arasında yerini aldı ve şirketin kazancını bir önceki yıla göre %15 kadar yükseltti. İlk yılda 160.000.000 dolar kazandıran Trovan'ın Haziran 1999'da US-FDA yani ABD Gıda ve İlaç Dairesi tarafından kullanımının kısıtlanması önerildi. Trovan kullanımından dolayı gerçekleşen akut karaciğer yetmezliğinden ölümler peşi sıra gelince ilaç tamamen yasaklandı.

Trovan'ın piyasadan kaldırılmasından 11 yıl sonra, 9 Aralık 2010 tarihinde Guardian gazetesinin Wikileaks belgelerine dayanan haberi, Trovan dosyasını yeniden gündeme taşıdı. Wikileaks belgelerine göre Pfizer'ın, Nijerya'da menenjitli çocukların denek olarak kullanıldığı bir araştırmada çocukların ölmesi sonucu açılan federal davayı düşürebilmek amacıyla, davadan mesul başsavcı hakkında yolsuzluk raporları çıkarması için uzman dedektifler tutmuştu.

Pfizer hemen bu meselenin hem Nijerya Federal Hükümeti hem de Kano Eyaleti ile 2009'da yapılan karşılıklı anlaşmayla çözüldüğünü söyleyerek olayı örtbas etmeye çalıştı. Ancak belgelerde Pfizer'ın Nijerya'daki genel müdürü Enrico Liggeri ile ABD'nin Abuja Büyükelçiliği'ndeki yetkilileri arasında gerçekleşen toplantı kayıtlarını ortaya çıkardı. Pfizer, Başsavcı Michael Aondooakaa'yı davayı düşürmezse, uzmanları tarafından oluşturduğu sözde rüşvet halkasını duyuracağı yönünde tehdit etti. Aondooakaa davadan vazgeçmeyince Şubat ve Mart aylarında sözde rüşvet iddiaları yayınlandı.

Öte yandan Pfizer, eski bir darbeci yarbay ve devlet başkanı olan, dönem Nijerya'sında akil kişi sayılan Yakubu Gowon ile sıkı temastaydı. 9 Nisan 2009'da Gowon, Pfizer için hem federal hükümetle hem de Kano valisi Mallam Ibrahim Shekaray ile görüşerek, Nijerya tarafının dava masraflarını karşılamak üzere Pfizer'ın 75.000.000 dolar ödemesi, bunun karşılığında davaların düşürülmesi yönünde tarafları uzlaştırdı. Başbakan Yar Adam ile de görüşülerek Pfizer'a açılan 2 davayı da geri çektirtti.

Ancak daha sonra skandalın yolsuzluk dışında yeni bir boyutu daha ortaya çıktı. Pfizer, Avrupa'da yalnızca yetişkinlere verilen bu ilacı çocuklara da vermişti. Daha da kötüsü, Pfizer'ın deneysel bir tedavi uyguladığını hasta çocukların ailelerinden gizlediği açığa çıktı. Pfizer'ın Nijerya temsilcisi Enrico Liggeri ise "Médecins sans Frontiéres" (Sınır Tanımayan Doktorlar)'ın Trovan adlı antibiyotiği çocuklar üzerinde denediğini ve Nijerya hükümetinin hiçbir itirazının olmadığını açıklayarak bir kez daha skandalları örtbas etmeye çalıştı.

Pfizer'ın iş ortağı TOG

Kasım ayında 21.yy'da Teslimiyet Teorileri ve Pratikleri dizisinin Toplum Gönüllüleri Vakfı deşifresinin ardından birçok Meydan Gazetesi okurunun yazıya desteklerini bildirdikleri postalarının yanı sıra çok sayıda TOG Vakfı üyesinin özeleştiri ve sorularını ilettikleri postalar da gelmişti.

Ancak söz konusu vakıftan bir yetkiliyi ise bu deşifrasyon çok kızdırmış. Yolladığı postada "Sivil toplum dediğimiz olayın kara para aklama veya günah çıkartma yeri olduğunu sizin kadar bizler de biliyoruz." ifadesiyle yaptığının ne denli farkında olduğunu belirtmiş. "Ayrıca işin kurumsal boyutuna girersek bir vakfın logosunu kafanıza göre değiştirmekten hakkınızda dava da açılabilir." diyerek tehditte bulunmuş, "Burada bahsettiğiniz gençlik, o logoyu taşıyan tişörtleri bir heves giyiyor, o rozetler onları mutlu hissettiriyorsa varsın kapitalizmin sürdürücüsü şirketler bağış yapsınlar, onların parasıyla biz gene gider Pfizer'in projesiyle Gençlere Sağlık eğitimleri yaparız." sözleriyle vakfın etik kurul üyelerinin etik anlayışlarını gözler önüne sermiştir. TOG Vakfı'nın etik anlayışına göre; katlettiği çocuklar üzerinden elde ettiği kârların bir kısmıyla günah çıkaran Pfizer'dan alınan fonla proje, katil şirketin logosuyla "gençlere sağlık" adı altında gençleri Pfizer reklamının figüranı yapmakta hiçbir sakınca yok. Yeter ki "Tüketen Gençlik" mutlu olsun.

21. yy'da Teslimiyet Teorileri ve Pratikleri:

Küresel Kapitalizmin Adaletsizliğinin Yeni Ortağı

Uluslararası Af Örgütü

Şehrin en kalabalık caddelerinde veya meydanlarından birinde yürürken, birden bir ses işitiyorsunuz; "İnsan hakları için bir dakikanızı alabilir miyim?". Sert ve olumsuz bir reddedişi bile zorlayan, sarı önlüklü part-time gönüllüleriyle Uluslararası Af Örgütü, sadece yaşadığımız coğrafyada değil; dünyanın birçok farklı bölgesinde toplamda yaklaşık 2 milyon üyesi ile giderek büyüyor. Kısa birkaç soruya vereceğiniz cevaplardan sonra her ay ödeyeceğiniz belli bir miktar karşılığı, Af Örgütü size "insan hakları savunucusu" olma ayrıcalığını temin ediyor.

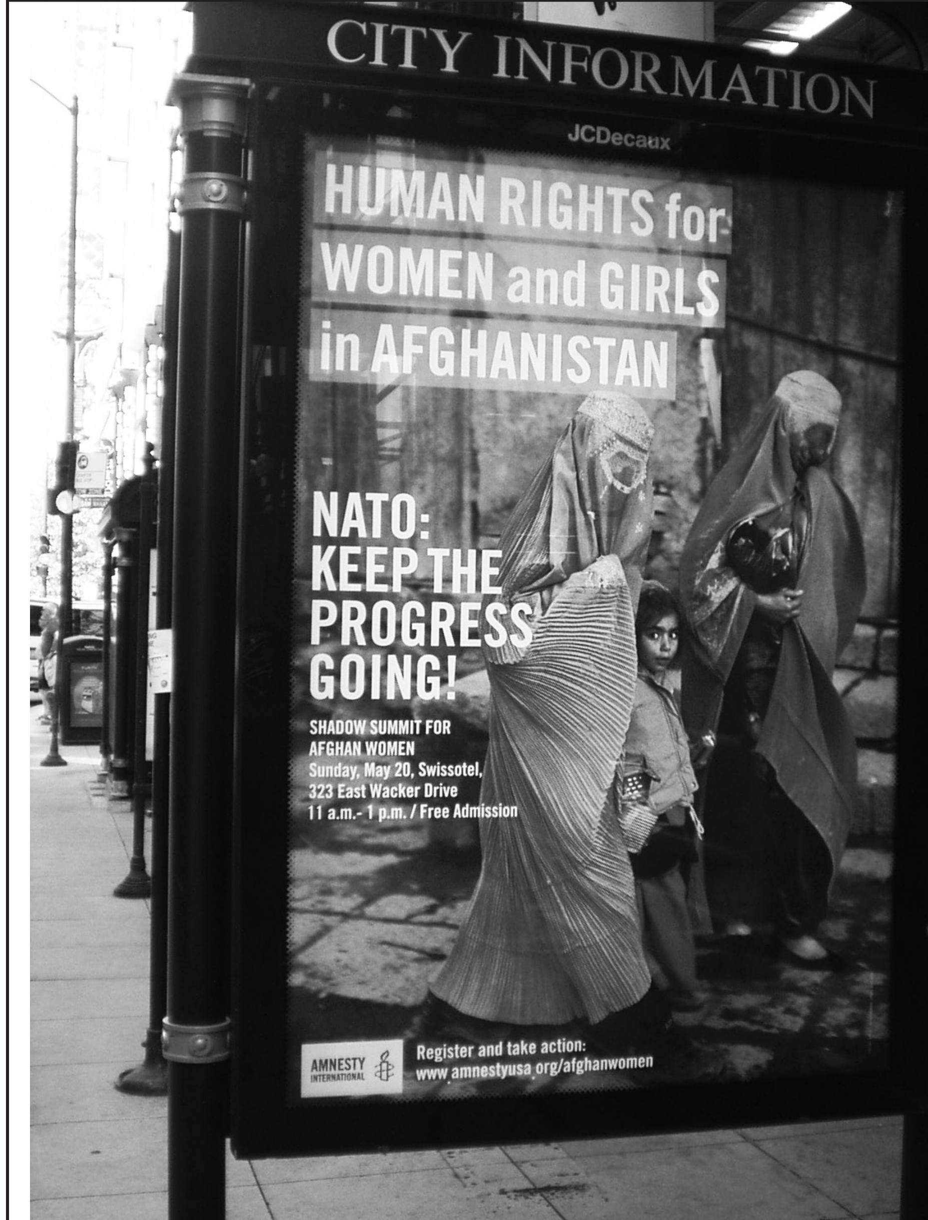
Sadece yaşadığınız coğrafyadaki insan hakları ihlalleri karşısında "birşeyler yapmış" olmuyorsunuz bu üyelikle, aynı zamanda küresel ölçekte gerçekleşen ihlallere karşı da "bir şeyler yapmış" oluyorsunuz. Hem de Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyi'nde, UNESCO'da, Avrupa Konseyi'nde ve dünya üzerinde birçok devlette, insan hakları alanında danışmanlık görevini üstlenen bir kurum aracılığıyla…

Kapitalizmin Sivil Toplum Stratejisi Küreselleşirken

Peter Benenson, 1961'de, İngiltere'nin yüksek tirajlı gazetelerinden biri olan The Observer'da "Unutulmuş Mahkumlar" isimli makalesini yayınladığında beraberinde "1961 Af İçin Çağrı" adıyla dünya çapında bir kampanya başlattı. Kampanya, Portekiz'de Salazar Rejimi'nde tutuklu bulunan iki öğrenci ile ilgiliydi. İşte bu çağrı ile birlikte Uluslararası Af Örgütü kuruluşunu gerçekleştirdi. Belçika, İngiltere, Fransa, Almanya, İrlanda, İsviçre ve ABD'den katılan delegelerle gerçekleşen bir toplantı sayesinde uluslararası konumunu kazandı.

Uluslararası Af Örgütü'nün kurulduğu yıllar, uluslararası siyaset açısından önemli yıllardı. Soğuk Savaş, devletlerarası kamplaşmalara neden olmuştu. Bu kamplaşmalar yaşanırken, devletlerin içerde ve dışarıda uyguladıkları baskıcı politikalar, bu politikalara söz üretebilecek bir organizasyonun meşruluğunu sağlar bir hale gelmişti. "Hükümetlerden, siyasi görüşten, dini inançtan bağımsız" olma vurgusuyla Af Örgütü, bu ihtiyacı karşılama rolüne soyunmuştu.

Örgüt, yasallığını ve dayanak noktasını, devletlerin kendi aralarında imzalamış oldukları ve uymayı vaat ettikleri anlaşmalardan alıyordu. Böylece Af Örgütü, kendi hazırladığı ve devletlere yüklediği görevler çerçevesinde değil, devletlerin zaten kabul ettiği maddeler çerçevesinde mücadele ediyordu. Devletlerin insan hakları açısından önemli bazı anlaşmaları imzalamasını sağlamak ve bunun için Birleşmiş Milletler'i baskı aracı olarak kullanmak, örgütün ana hedefleri arasında. İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin her maddesinin dünyanın her yerinde uygulanmasını sağlamak ve insan haklarını bir bilinç düzeyine taşımak da örgütün diğer hedeflerinden.

"Afganistan'da kadınlar ve kızlar için insan hakları"
"NATO: İlerleme sürsün"
Mayıs 2012'de Chicago'da yapılan NATO konferansı esnasında Uluslararası Af Örgütü'nün Chicago sokaklarına astığı afişler, Afganistan'daki savaşı meşrulaştıran bir propagandaya dönüşmüş ve tepki toplamıştı.

Af Örgütü Ne Yapar?

Yukarıda bahsi geçen hedefler doğrultusunda, araştırmalar ve ihlallerin sona ermesi için, Af Örgütü eylemler yapmaktadır. Bu eylemler yoğunluklu olarak kampanyalardır. Yapılan kampanyaların odak noktası; düşünce mahkumu siyasi, dini, vicdani, etnik köken, cinsiyet, renk, dil, uyruk, sosyal köken, ekonomik statü nedeniyle yaptırıma uğramış kişilerdir. Bu kişilerde Af Örgütü'nün aradığı özellik ise, şiddet kullanmamış veya şiddeti savunmamış olmasıdır.

Af Örgütü, "uluslararası konsül"de belirlediği stratejileri, yürütme komitesinden geçen kararla, 160'a yakın devlet bünyesinde bulunan şubeleri aracılığıyla gerçekleştiriyor. Örgütün merkezini ise geçtiğimiz Kasım ayından hatırlıyoruz. 300 çalışanı bulunan İngiltere'deki merkez ofiste, Af Örgütünün yeni yapılanma doğrultusunda yaptığı işten çıkarmalar sonucu gerçekleşen grev, medyada çokça konuşulmuştu.

Af Örgütü Gerçekte Ne Yapar?

Evrensel bir insan hakları mefhumuna sırtını dayayıp, bu mefhumun meşru olduğuna insanları ikna etmeyi amaç edinmiş; hak ihlalleri karşısında kampanyalar gerçekleştiriyor gibi görünen Af Örgütü, sokakta rastladığımız "sevimli" gönüllüleriyle ne kadar meşru görünüyor olsa da; STK'cılığın, kapitalizmin küreselleşmesinde nasıl bir rol oynuyor olduğunu akıldan çıkarmamak gerekiyor. Küresel meşru değerler yaratıp, yaratılan bu değerler doğrultusunda örtük bir şekilde kapitalist çıkarlara hizmet etmek tam da STK'ların temel hedefidir.

Af Örgütü'nün aktivitelerindeki bazı durumları belirginleştirmek, bu temel hedefleri görünür kılmak açısından önem taşıyor:

Örgüt ilk kampanyasını yayınladığı günden bu yana, savunduğu tarafsız olma ilkesi, Uluslararası Af Örgütü'nün saygınlığının ve meşruluğunun dayanaklarından biri. Soğuk Savaş döneminde ortaya çıksa da, "bir devletin, bir bloğun ya da paktın sözcüsü konumuna düşmemek için dikkat ettiği" şiarını Af Örgütü, tüzüğüne de eklemiş. Bu tarafsızlık konumu, maddi kaynakların sağlandığı fonlara ilişkin dikkat edildiğini belirten madde ile pekiştirilmiş. "Af Örgütü'nün ulusal bölümleri ve yerel grupları harekete para bulmaktan sorumludur. Herhangi hükümetten fon kabul edilmez."

İşte tam da bu madde, Af Örgütü tarafından defalarca kez çiğnendi. Bizzat İngiltere hükümetinin sağladığı birçok fonla Af Örgütü, çok sayıda kampanyaya girişti. Bunu 2011 yılı Faaliyet ve Ekonomi Raporu'nda görmek mümkün. 44 bin pound'dan 46 bin pound'a yükselen gelirlerin büyük bir bölümü, John D. ve Catherine T. MacArthur Vakfı, The Oak Vakfı, Açık Toplum Fonu (Gürcistan), Mauro Tunes ve Amerikalı Museviler Vakfı gibi yerlerden hibe edildiği belirtilirken; İngiltere Uluslararası Gelişim Departmanı'ndan da Afrika'daki eğitim projesi için dört yıllık bir fon alındığı belgede yer alıyor.

Buna benzer fonların, STK'ların "tarafsızlık" ilkelerini işletmelerinde ne denli etkili rol oynadığı aşikar! Bu durumu, Af Örgütü'nün ABD şubesi yönetim kurulu eski üyelerinden Francis Boyle, Dennis Bernstein'la yaptığı bir röportajda şu şekilde ifade ediyor, " Eğer ABD ya da İngiltere'ye muhalif bir ülkedeki insan hakları ihlali durumuyla uğraşıyorsanız, büyük bir dikkatle, tüm kaynakları, tüm insan gücünü, reklamları kullanabilirsiniz. Ancak bu ihlal ABD'de, İngiltere'de ya da İsrail'de gerçekleşiyorsa işi-

niz biraz zor. Birçok baskıya, kavgaya, dövüşe göğüs germeye hazır olmalısınız."

Bu durumun açıkça belirginleştiği birkaç örnekse, durumun vahametini anlamak açısından önemli.

Francis Boyle'un, 1991 yılındaki Körfez Savaşı'na ilişkin Af Örgütü ile ilgili verdiği bilgi oldukça çarpıcı. Savaş başlamadan önce, Hill&Knowlton şirketi ABD vatandaşlarını Kuveyt'e müdahale etmek için büyük bir propaganda kampanyası hazırlıyor. Kampanyanın bir parçası, ABD'deki Kuveyt büyükelçisinin kızının "bebekleri küvözlerden çıkarıp yere atıyorlar" yalanıydı. Bu durum ABD medyasında sıkça yer buldu. Sonra bir gün Başkan Bush kamera karşısına geçip elinde bir raporla küvöz hikayesine ilişkin bilgilendirmede bulundu. Bu da kampanyanın diğer parçasıydı. İşin önemli kısmı Bush'un elindeki raporu Uluslararası Af Örgütü'nün hazırlamış olmasıydı. Francis Boyle, bu raporun bir kopyasını, Başkan Bush'un eline geçmeden önce okumuştu. Hazırlanan raporun baştan savma bir şekilde hazırlandığını ve içinde çelişkiler barındırdığını belirten Boyle, Uluslararası Af Örgütü'nden bu konu üzerine biraz daha çalışılması gerektiğini belirttiğinde bir yanıt alamamış. Af Örgütü'nün hazırladığı rapordan etkilenen ABD Senatosu savaş kararı alıp Kuveyt'e müdahaleye onay veriyor. Boyle'un iddiası Af Örgütü'nün Londra ve ABD'deki şubelerinde İngiltere ya da ABD istihbaratından isimlerin üst düzey kademelerde olduğu yönünde. İddiaların gerçek olup olmadığı bir kenara, Af Örgütü'nün Kuveyt'e ABD işgali için meşru zemin hazırladığı açık.

Hak ihlallerini kendi çalışma alanı olarak belirleyen bir organizasyondan, insan hakları ihlallerine açık süreçler olan savaş dönemlerinde aktivitesini arttırması beklenir. Körfez Savaşı benzer bir örnek de 1999'da, NATO'nun Yugoslavaya'yı bombalaması ile ilgili. NATO bu bombalamayı haklılaştırmak için "insancıl bombalama" diye bir kavram üretti. Birçok tartışmaya neden olan bu kavram ve ardından gerçekleşen tartışmalara sessiz kalan Af Örgütü yöneticileri geç de olsa bir açıklamada buluyor; "Af Örgütü savaş karşıtı bir organizasyon değildir."

Af Örgütü'nün 2012 Mayıs'ında, Afganistan'da başlattığı "savaş çağrıcısı kampanya" sadece kamuoyunda değil, Af Örgütü içerisinde de bir tartışma başlattı. Af Örgütü-ABD yöneticilerinden Suzanne Nossel'in önerisi olduğu tartışılan kampanyanın afişinde, savaşı çağrır bir şekilde "NATO: İlerleme Devam Etsin" yazıyor.

17 Mayıs 2004'te gerçekleşen bir UNESCO toplantısında, UNESCO, Af Örgütü'nün Uluslararası Yürütme Kurulu'nun metnini çevirip yayımlamak istemedi. Metinde Af Örgütü, ABD'nin "war on terror" (terörle savaş) kampanyasını insan haklarını savunma kapsamında değerlendiriyor olması UNESCO'nun bu tepkisindeki ana nedendi.

Yine Francis Boyle'un ABD, İngiltere ve Af Örgütü'nün dış politikalarının bağlantıları hakkında söylediklerine bakmak önemli. Tüm Apartheid rejimi boyunca Af Örgütü'nün Güney Afrika'ya ilişkin tek söz söylememesini rastlantı olarak tanımlamıyor Boyle. Boyle, kendisinin ve birkaç arkadaşının ısrarlı çabalarına rağmen, Güney Afrika'da insan hakları ihlallerine neden olan Apartheid rejimine tek söz üretilmemesini; bu rejimin en büyük ekonomik ve siyasi destekçileri olan ABD ve İngiltere'nin etkisine bağlıyor.

10 Aralık 2003'te, Af Örgütü "Çeçenistan'da Katliam" ismiyle gerçekleştirilen etkinlikte birkaç kurumla beraber ev sahipliği yaptı. Bu kurumlar arasında, Çeçenistan'da Barış için Amerikan Komitesi, Freedom House, Jamestown Vakfı, Özgür Avrupa Radyosu vardı. Bu kurumların hepsinin özelliği, ABD'de sağ kanat bir politikayı benimsiyor ve Rusya-Çeçenistan Savaşı'nda taraf oluyor olmalarıydı. Tarafsız olduğunu iddia eden Af Örgütü'nün bu tarz bir etkinliği yapmasının nedeni neydi?

Af Örgütü, ABD'deki birçok üniversitedeki birçok bölümle bağlantılı. Her bölüm, kendi ilgisi oranında bir strateji belirlerken, bazı devletlerin eleştirisine kesinlikle izin vermiyor. Bu yanlış yönlendirme karşısında Af Örgütü herhangi tavır göstermezken, Af Örgütü'nün Kriz Danışmanı Donatella Rovera, böyle bir manipülasyon durumu varsa bile, bu gruplara müdahale etmenin onların işi olmadığını belirtiyor.

2 Temmuz 2004'te Sudan'a, 16 Şubat 2005'te Nepal'e silah ambargosu için çağrıda bulunan Af Örgütü, İsrail'e ilişkin benzer bir çağrıda bulunmuyor. Bu durumu Filistin'in hukuki durumuyla haklılaştırmaya çalışan Af Örgütü'nün bu tutumunu Francis Boyle, Af Örgütü'nün en büyük fon destekçisi konumunda bulunan devletleri hatırlatıyor. Af Örgütü neden fonlarının kesilmesini istesin ki?

Kübalı "vicdan mahkumları" Af Örgütü'nün en çok eleştiri aldığı meselelerden biri. Küba'da rejimi değiştirmek için ABD desteğiyle faaliyet yürüten kişilerin tutuklanması ardından, Af Örgütü'nün hummalı bir çalışmaya girişmesi, ABD dış politikasıyla ilişkilendiriliyor. Bu kişilerin doğrudan ABD ile ilgisinin olması, doğrudan ABD'den maddi destek alması ve Küba yasasında buna ilişkin hüküm bulunması Af Örgütü'ne yönelik eleştirilerin merkezini oluşturuyor. Bu tarz bir eleştirinin önyargılı olduğunu dile getiren Af Örgütü yetkilileri, eleştirileri ideolojik olmakla suçluyor. Tüm bu tartışmalara girmeden, Af Örgütü'nün benzer süreci İsrail'deki Filistinli mahkumlar için işletmiyor oluşu, bu çelişkiyi hatırlatmak adına önemli görünüyor. Örneğin, 12 Mayıs 2010'da "vicdan mahkumu" olamayacağına ilişkin bir yazı yayımlanan Emir Makhul (İsrail vatandaşı, Filistin İnsan Hakları Avukatı), bu iki yüzlü politikanın en bilinen örneklerinden. Bunun anlamı şu, Af Örgütü Emir Makhul için kampanya yapmayacak.

Bu çifte standart politikaların Uluslararası Sekreterliği'ni yapan Irene Khan ve Kate Gilmore'un, Af Örgütü'ndeki çalışmalarını sonlandırdıktan sonra yapılan ödeme kafalarda soru işaretleri yaratacak cinsten; Irene Khan 500.000 pound, Kate Gilmore 300.000 pound alıyor. Bu iki duruma ilişkin Af Örgütü herhangi bir açıklama yapmıyor. Bu da para bulmak için çabalayan yerel gruplar arasında bir kızgınlık durumu yaratıyor.

Af Örgütü'nün, bu faaliyetlerine ilişkin yapılan eleştiriler dışında, organizasyon yapısı içerisindeki bazı bölümler de oldukça dikkat çekici. Örneğin, 1991 yılında kurulan Af Örgütü İş Grubu (Amnesty International Business Group)… Organizasyon bu bölümü kurarak, devletler ve uluslararası kuruluşlar üzerinde insan haklarına etki edebilmek için ekonomik aktörleri çalışma alanına dahil etmeye karar verdi. Bunlar yoğunluklu olarak ulusüstü şirketler ve küresel finans kurumlarıydı. Af Örgütü, hükümetlerin insan hakları ihlallerine ilişkin bilgilerini bu şirketler üzerinden edinecekti. Af Örgütü şirketlerden, etkilerini kullanarak insan haklarını desteklemelerini; özellikle hükümetlerle yaptıkları anlaşmalarda insan haklarına ilişkin hükümleri geçirmelerini; diğer şirketlerle iş yaparken de aynı ölçütlere dikkat etmelerini istiyor.

Af Örgütü, insan hakları ihlallerini, bu konuda özellikle ücretler, çalışma koşulları, çalışma saatleri ve yoğunluğu üzerinden "duyarlılıkları"yla bildiğimiz şirketlere ve onların patronlarına gözlemletiyor. Af Örgütü'nün bu grubu yönetmesi için seçtiği isim ise, bu gruptan beklenenlerden daha da ilginç; Shell'in eski yöneticilerinden Geoffrey Chandler… Af Örgütü'nün, ihlallerle ilgili müdahale edebilmek için seçtiği ekonomik alanlar ve bu alanlarda faaliyet gösteren şirketler de gözlerden kaçmayacak nitelikte. Örneğin, Bakü-Tiflis-Ceyhan Boru Hattı çalışmaları, BP-Türkiye arasında imzalanan anlaşma… Af Örgütü'nün hak ihlalleri arayacağı yerleri, enerji politikalarına ilişkin oldukça fazla deneyimi olan Geoffrey Chandler belirliyor olsa gerek.

Sermayenin Küreselleşmesi ve Yeni Küresel Hukuk İhtiyacı

Soğuk Savaş sonrası, kapitalizmin ulaştığı yeni boyut, sadece sermayenin doğrudan ilgili olduğu şirketler ve finans kurumlarına ilişkin bir yapılanma süreci yaratmadı. Bu değişim, yeni bir iktidar mantığı ve yapısını ortaya çıkardı. Eski iktidar yapılanmalarının dayandığı meşruiyet kaynaklarını krize soktu. Ulus-devletlerin oluşturduğu düzen krize girdi.

Yaşanmakta olan bu değişim, devletlere yeni hukukun meşruluğunu tanımasını zorunlu kılıyor. Dolayısıyla bu değişimin/küreselleşmenin hukuku, anlaşmalar tarafından tanımlanmış eski hukuki çerçeveye yerleştiriliyor. Af Örgütü, İnsan Hakları İzleme Örgütü(Human's Right Watch) gibi STK'lar da, Birleşmiş Milletler gibi ulusüstü kuruluşlar da varlıklarını buraya yerleştiriyorlar. Eski hukuki değerler içerisinde kendilerini tanımlıyorlar, ancak bu kuruluşları meşrulaştıracak değerler, eski hukuki değerlerden çok daha farklı nitelikte. Yeni hukuki değerler, evrensel ve nesnel bir çerçevede kendini dayatıyor. Böylelikle, kendilerini ulus-devletlerden daha üst bir konuma yerleştirebiliyorlar.

Yaratılan bu yeni küresel değerlerle oluşan meşruluk, yeni iktidar tarzının kaynağını oluşturuyor. Bu yeni hak, hukuk, adalet kavramlarıyla uygulanacak her yaptırım evrensel barış ve hak için yapılır. Bu yaptırımlar ya da müdahaleler, temel adalet değerlerine gönderme yapılarak haklılaştırılır. Peki bu evrensel "barış, adalet, düzen" kavramlarına kim karar verecek, kim tanımlayacak?

Af Örgütü'nün stratejilerini, dış politikalarını belirlemede kimler etkiliyse tanımlayanlar da onlar olacak. Kapitalizmin sözde hukukun, adaletin, barışın meşruluğunda faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarının ve uluslararası kurumların amaçları, kendilerini her fırsatta ele vermeye devam edecektir.

KIYAMET bir yok oluş mu, yoksa kurtuluş mu?

“ *Mehdi bekleyişinin özünde başkaldırı, adalet arayışı ve iktidarlarla mücadele vardır.*

Özgür Benol
ozgurbenol@meydangazetesi.org

Geçtiğimiz ay bir kıyamet tartışması geldi, geçti. Kimileri kıyametten korkup Şirince'ye kaçtı, kimi ise kıyametten nasiplendi. Kıyamet kimilerine para, kimilerine reyting getirdi. Peki nedir ne değildir; yok oluş mu yoksa kurtuluş günü müdür bu kıyamet?

Kıyam Arapça' da ayağa kalkma, bir işe kalkışma anlamına gelir. Kıyamet kelimesi ise kıyam kökünün çoğul hali, kelime anlamıyla ayaklanma, başkaldırı, topluca ayağa kalkma anlamına gelir.

Mayalarda, İslam'da, Hinduizm'de, Hıristiyanlık'ta, Budizm'de, Yezidilik'te, Brahmanizm'de ve başka birçok dinde geleceğine inanılan bir kıyamet günü olmuştur. Budizm'de, dünyanın 6000 yıllık döngüsünde ilk binyılın başladığı gündür; Hıristiyanlıkta, Tanrının Krallığı'nın kurulacağı Altın Çağ'ın başladığı gündür. Tüm dinlerde benze şekilde kıyamet gününün, adaletsizliklerin ve bencilliğin dayanılamaz hale geldiği zamanlarda geleceği düşünülmektedir. Kıyamet ezilen halklar için kurtuluşu müjdeleyen kutlu gündür. Kıyametin tarihi belki devlet kadar eskidir.

Hristiyanlık inancına göre Adem ve Havva'nın cennetten kovulup dünyaya yollanmasıyla, dünya insanlığın cezalandırıldığı ve sınandığı bir yer olagelmiştir. İnsanlığa verilen ceza yoksulluk, açlık, savaş, afetler gibi felaketlerdir. Kıyamet günü ise insanların tanrı tarafından affedileceği, insanların kurtulacağı gündür. Aslında Tanrı'nın değil, devletin başının altından çıkmış bu felaketlerin sona ermesidir. Kıyamet devletin hükmünü kaybetmesi, Kutsal Ruh'un, Yahuda'nın, iyiliğin (Taoizmde “yin”) kurallarının geçerli olacağı kutlu günlerin gelmesi demektir.

Tarih boyunca halklar, Kıyamet'in geldiğine inanarak pek çok kez ayaklanmıştır. Örneğin, İsa'nın doğumundan hemen önce Kudüs ve bugünkü Filistin toprakları Roma kolonileriydi. Bölgede yaşayan Yahudi halkı, gelirlerinin %45'ini, Roma'ya ve Roma tapınaklarına vergi olarak vermek zorundaydılar. Çoğunluğunu topraksız köylüler, düşük ücretli işçiler ve kölelerin oluşturduğu halk, bir Mesih'in gelmesini ve Davut'un krallığını tekrar kurması umuduna sıkıca yapışmışlardı. İsa'nın asılmasının ardından, onun vatanı Galile'de yaşayan köylüler ayaklanmışlar ve Roma'ya karşı “kıyam”a girişmişlerdi. Galile'li köylüler, Roma' ya karşı savaşı ancak isyancı köylülerin yanında savaşmaya gelecek bir Mesih'in yardımı ile kazanabileceklerine inanıyorlardı. Ayaklanma sırasında pek çok kişi Mesih olduğunu iddia ederek, ayaklanmaya öncülük etmişti.

Mesih ve Mehdi kıyametin gerçekleşmesinden önce beklenen, insanları felaketlerden, savaşlardan kurtaracak, tekrar yeryüzünde adaleti kuracağına inanılan kişidir. Mehdi; İslam'da kıyametten önce, insanlara doğru yolu gösterecek, insanları imana yönlendirecek kişidir. Maniheizm'de, Tanrı Ahura Mazda'nın elçisi olan Mehdi'nin kıyametten önce gelip insanları dine yönelteceğine inanılır. Hristiyanlıkta İsa Mesih, Tanrının Krallığı'nı tekrar kuracaktır. Fakat bu krallık, yeryüzü krallıklarının aksine zorla ve kılıçla değil; barış ve ikna ile yönetilecektir. Kıyametle birlikte Mesih ve Mehdi inanışı neredeyse her dinde vardır. Mehdi hakkındaki genel inanış, Mehdinin son savaşçı, yeryüzüne barış ve huzuru getirecek kişi olduğudur. Mehdi aslında kurtarıcı sembolüdür.

Kıyamet; geçmişte pek çok halk için bir ayaklanma günü, eski bozuk düzenin değişeceği bir kurtuluş gününü ifade etti. Kıyamet ilahi adaletin sağlanacağı bir kutlu gündü. Ancak kıyamet dünyanın değil, bozuk düzenin sonudur. Halklar “artık kıyamet günü geldi.” diyerek defalarca ayaklandılar. Bu ayaklanmalara da genelde mehdiler öncülük etti.

11. yy. ila 13. yy arasında Avrupa'da pek çok başka tarikatı etkilemiş Hristiyan Fransisken tarikatı mensuplarına göre tarih Tanrı üçe ayrılmıştır. Bu inanışa göre birinci dönemde insanlar ancak korku ve baskı ile yönetilmişti; ikinci dönemde bilgelik ve disiplin hakim olmuştu. Gelecekteki son dönemde ise bütün yeryüzü yasalarının sonu gelecekti, bütün yeryüzü efendileri ortadan kalkacaktı. Bu dönem insanlık için sevgi ve ruhsal kurtuluş çağı olacaktı. Fransiskenler mülkiyeti reddettikleri gibi papazların, baronların mülklerine de el koyup, bu mülkleri dağıtıyorlardı. Aynı dönemde Avrupa'nın dört bir yanında köylüler özel mülkiyeti kaldırıyor, kilisenin dini otoritesini reddediyor, Papa'yı Deccal ilan ediyorlardı. Beklentileri İsa'nın dönmesi ve Avrupa'daki Babil olan Vatikan'ı ortadan kaldırmasıydı.

Bundan 650 yıl sonra Filistin'e yakın bir bölgede, bu sefer başka bir devlet, topraklar fethedip, cihatta bulunduğunu iddia ederek bölge halklarına zulmediyordu. Emevi Dönemi'nde İslam Devlet'i zalimleşmiş, bölgede Arap halkı dışındaki halkları hor görmüş, sömürmüş, öfkelerini katliamlarla dize getirmeye çalışmıştı. Bu baskılardan nasibini alan halk; (özellikle Arap olmayanlar) Ali ve soyunun da yaşamış olduğu eziyetleri görerek, kendilerini Ali'nin yanında olduğunu belirterek, ezilen kimliklerini öne çıkartıp kendilerine Şii demişlerdir. Aynı dönemde bir kültür beşiği olan şimdiki İran, Irak, Suriye, Azerbaycan ve Anadolu' da yaşayan pek çok halk, İslam'daki ezilen damarı benimseyip inandıkları dinlerle harmanlamışlardı. Tabii hepsi, “doğru” İslam'ı yayma iddiasındaki Emevi, ardından Abbasi hanedanlarının hışmına uğramışlardır. Emevilerin hanedanının sonu ve Abbasi hanedanının başına yayılan 130 yılda sayısız isyan gerçekleşmiştir. Ezilenlerin yanında duran söylemlerle iktidara gelmiş Abbasiler de halklara aynı inkar ve imha politikasını uygulamıştır. Bölge halkları, bu dayanılmaz koşulları değerlendirerek, kıyamet vaktinin geldiğine inanmışlardır. Bu dönemde en çok ayaklanmanın baş gösterdiği İran'da Şiiliği ve Şiilik ile ilişkili mezhepleri benimseyen halk, Muhammed'in soyundan gelen 12. İmam'ın(12. önder) yeryüzüne adaleti ve barışı getireceğine inanmıştı. Halkın içinden birçok kişi çıkıp, 12. İmam olduğunu ilan ederek, ayaklanma başlatmıştır. Bazen halk ortaya çıkan imamı kendi yükseltmiştir.

Mehdi bekleyişinin özünde başkaldırı, adalet arayışı ve iktidarlara mücadele vardır. Mehdi bozuk düzeni düzeltecektir, adaleti hakim kılacak kişinin ise kavga etmesi gereken; sözde adalet tekelini elinde bulunduran devlettir. Çünkü devlet tebaası altındaki halklara hükmederken, adaletli olduğunu varsayar. Düzenin adaletsiz olduğunu söyleyen ve düzelmesi gerektiğini dile getiren, devletle ters düşecektir. Tarihte Mehdi olduğu iddiasıyla ortaya kişiler, her seferinde mevcut bulunan iktidarla savaşmışlardır. İçinden çıktığı halkı iktidara karşı kıyam etmeye çağırmış, halkın adalet arayışını dile getirmişlerdir.

Adaletsizliklere karşı Mehdi olduğu iddiasıyla ayaklanan çoğu önder, ayaklanmanın bastırılması halinde işkencelere maruz kalarak öldürülmüştür. (İsa; savaşmayı, şiddeti reddetmesine rağmen işkenceyle öldürülmüştür.)

Halk ise Mehdilerin kılıçla, okla, işkence ile öldürülemeyeceğine inanır. Mehdi bedenen ölmüş gözükse bile aslında ölmemiştir. Kıyametten önce geri gelmek üzere ya toplumdan uzakta bir mağaraya çekilmiştir ya da Tanrı onu yanında korumaya almıştır. O kıyamet günü geldiğinde toplumsal adaleti sağlamak için dönmeyi beklemektedir. Mehdi'nin ölümsüz olması aslında insanlara anlattığı ilkelerde, uğruna savaştığı, öldürüldüğü adalet ve özgürlük mücadelesinde yaşamaktadır. Mehdiler bedensel varoluşlarının ötesine geçmiş, uğruna insanlara anlattığı, savaştığı, öldürüldüğü adalet ve özgürlük mücadelesinde var olmaya başlamışlardır. Bu ölümsüzlük anlayışı Mehdilik inancına özgü değildir, halkların özgürlük mücadelelerinde sembole dönüşmüş çoğu ayaklanma lideri için de geçerlidir.

Kıyamet, ya her dinin kutsal kitabında geleceği bildirilmiş, ya da

yazılı olmayan dinlerde bir kehanete dayandırılmıştır. Kıyamet gelecekte bir günde beklenmektedir. Buradan baktığımızda; kıyamet beklentisinin, halkların adalet ve özgürlük arayışlarını, tarihi meçhul bir güne ertelemelerine yol açacağı düşünülebilir. Fakat tarihi incelediğimizde kıyameti bekleyenlerin, kıyameti tanrıdan beklemediğini, kendi kıyametlerini yarattıklarını görüyoruz. Kıyamet kehaneti ise kendini gerçekleştirmeye yönelik öngörülen kehanetlerdendir. Çünkü kıyamet beklentisi insanların adalet beklentisiyle örtüşmektedir. Ezilenler toplumsal adaleti sağlama, zalim iktidarları lağvetme şansını yakaladıklarında, kendi kıyamet günlerini ilan etmişlerdir. Kıyamet gününde ayaklanmayla hem kalkıştıkları işi kutsal kılmışlar hem de iktidara yenilemeyeceklerini bildirmişlerdir.

Buraya kadar günümüzde inanılandan epey farklı bir kıyamet inanışı çizdik. Günümüzde insanların korktuğu, sakındığı, beraberinde dünyanın sonunun getireceğine inandıkları bir kıyamet günü var. İki kıyamet arasında bir uçurum var gibi gözükse de iki kıyametin de temelinde insanlığın aynı ihtiyaçları ve beklentileri var. Günümüzde kıyamet, bütün insanlığın kurtuluşunu ifade etmiyor olsa da iman edenler için cennet vadediyor. Günümüz kıyametinde, iktidarlar halkın mahkemelerine çıkmıyor, bireyler tanrının mahkemelerine çıkıyor. Günümüz kıyametinde adalet beklentisi bireylerin cennetlik ve cehennemlik olarak ayrılmasından ileri geliyor. Kuran-ı Kerim'de detaylıca tariflenen mahşer meydanında; insanların günah ve sevaplarının şeceresi çıkartılıyor, her insan kendi işlediği suçlardan sorumlu tutuluyor. Hırsız çaldığı maldan yargılanırken, onu çalmaya zorunlu kılan yoksulluk, açlık durumları hesaba katılmıyor. Hırsızın ihtiyaç duyduğu besinden veya eşyadan fazlasına sahip olduğu halde ihtiyacı olanları mahrum bırakan mülk sahiplerine herhangi bir kefaret yüklenmiyor. Günümüzde kıyamet; firavunlar, zalimler, devletler için bir gelecek felaketi değil tüm insanlık ve beraberinde dünyadaki tüm yaşamın nihayete ermesi anlamına geliyor. Günümüzde, ahlakın bozulmasından, kardeşin kardeşi öldürmesinden, dünyanın çivisinin çıkmasından sorumlu tutulanlar; insanlığı yoksulluğa sürükleyen, savaşlar çıkartan, halkı kendi arasında amansız bir rekabete sokan şirketler, devletler, zalimler değil; yeryüzünde yolunda gitmeyen şeylerin vebali (yoksulluk, savaş, açlık, yozlaşma) bireylerin başına yıkılıyor.

Günümüzde kıyametin faturası tek tek bireylere kesiliyor. İnsanların gereksinimlerinden adalet ise, cennet ve cehennem arasında sıkıştırılmış durumda. Kıyamet anlayışındaki süregelen bu köklü değişim bize kıyametin ötesinde, değişen bir din anlayışını da işaret ediyor. Açıkça bu değişim, devletçi bir anlayışın yansımasıdır.

FARELER VE İNSANLAR

Saliha Gündüz
sgunduz@meydangazetesi.org

İkisi de bir dünya klasiği olan John Steinbeck'in Fareler ve İnsanlar ve José Mauro De Vasconcelos'un Şeker Portakalı isimli romanı geçtiğimiz haftalarda M.E.B. ve İzmir İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün isteğiyle soruşturulmuş ve inceleme komisyonu tarafından, her iki roman da çocuklar ve gençler için "sakıncalı" ve "müstehcen" bulunmuştu. İzmir İl Milli Eğitim Müdürü Vefa Bardakçı basına yapmış olduğu bir açıklamasında Fareler ve İnsanlar isimli romandan "Ben kitabı okumadım, sadece sakıncalı kısımları okudum. Valla bir gencin çok bilmesi gereken şeyler değil bunlar diye düşünüyorum." diyerek bahsetmişti. Bu gelişmeler ve sarf edilen bu sözler edebiyatçıları ve birçok kesimi hayretler içine bıraktı.

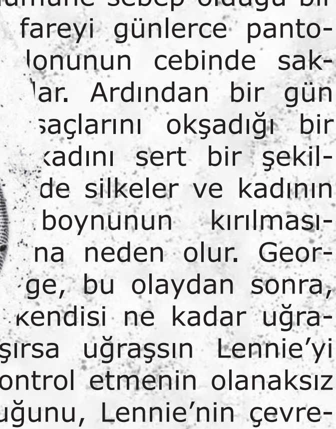
Ancak bu iki önemli edebiyat klasiği roman, okuyucular üzerinde derin izler bırakmıştır. Bu kitapları soruşturanların "sakıncalı" ve "müstehcen" diyerek tanımladıkları olumsuz bir izden ve etkiden bahsetmiyorum. Zaten onlar ve onların yaşamları bu etki alanının çok dışındadır. Onlar bu romanların konusunda adı geçen kahramanların hayallerinin, hikayelerinin, sevinçlerinin ve üzüntülerinin ne anlam taşıdığını anlayamayacak olanlardır. Bu yüzden onları eleştirenlere de sormak isterim niye bu kadar şaşırdınız?

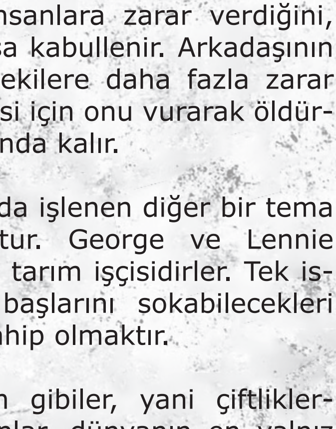
Bu gibi romanlar okuyucuya çok şey katar. Önce dokunur, sonra harekete geçirir. Belki de sadece bu yüzden sakıncalı ve müstehcen görülmüş bile olabilirler.

Yoksullar, İşçiler, Arkadaşlar

John Steinbeck'in Fareler ve İnsanlar isimli romanı 1937 yılında yayımlanmıştır. Yazar romanda, Kaliforniya'nın Salinas Vadisi'ndeki çiftliklerde çalışan tarım işçilerinin kötü çalışma koşullarını, zengin tarla sahipleri tarafından sömürülmelerini, her türlü olumsuzluğa rağmen yaşama sevinçlerini, umutlarını kaybetmeyen, yaşama tutunmaya çalışan insanları anlatır. Ezilen ve sömürülen tarım işçilerinin çalışma koşullarının iyileştirilmesi için bir edebiyatçı olarak elinden geleni yapmaya çalışır. Belki bu yazdıkları, kendisi de bu çiftliklerde çalıştığından, onun için ayrı bir öneme sahiptir.

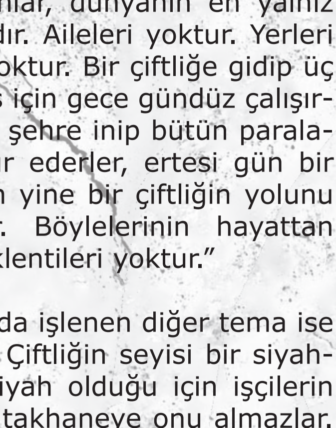
Fareler ve İnsanlar romanında işlenen en önemli temalardan biri arkadaşlıktır. Romanın hikayesi iki arkadaş arasında geçer. George ufak tefek, zeki ve olgundur. Lennie ise iri yarı ancak zekası küçük bir çocuğunki kadardır. Romanda George'un Lennie'ye karşı gösterdiği sabırlı ve içten tutumu, insan ilişkileri üzerine yazılmış değerli bir anlatımdır. George, Lennie'nin rahat yaşayabilmesi için elinden geleni yapar, fakat Lennie yaptığı hiçbir şeyin farkında değildir. Aynı zamanda "dokunma hastalığı" denilen bir içgüdüye sahiptir. Bu yüzden de hayvanlara dokunmayı ve onları okşamayı pek sever. Fareler de Lennie için bu hayvanlardan biridir. Dokunarak istemeden ölümüne sebep olduğu bir fareyi günlerce pantolonunun cebinde saklar. Ardından bir gün saçlarını okşadığı bir kadını sert bir şekilde silkeler ve kadının boynunun kırılmasına neden olur. George, bu olaydan sonra, kendisi ne kadar uğraşırsa uğraşsın Lennie'yi kontrol etmenin olanaksız olduğunu, Lennie'nin çevresindeki insanlara zarar verdiğini, acı da olsa kabullenir. Arkadaşının çevresindekilere daha fazla zarar vermemesi için onu vurarak öldürmek zorunda kalır.

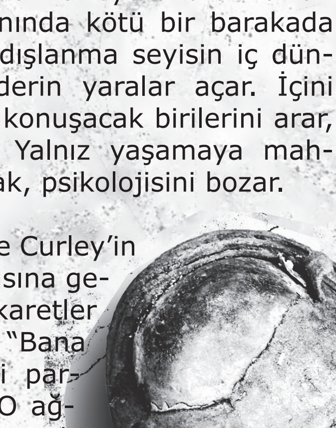
Romanda işlenen diğer bir tema yoksulluktur. George ve Lennie yoksul iki tarım işçisidirler. Tek istedikleri başlarını sokabilecekleri bir eve sahip olmaktır.

"Bizim gibiler, yani çiftliklerde çalışanlar, dünyanın en yalnız adamlarıdır. Aileleri yoktur. Yerleri yurtları yoktur. Bir çiftliğe gidip üç beş kuruş için gece gündüz çalışırlar, sonra şehre inip bütün paralarını çarçur ederler, ertesi gün bir bakmışsın yine bir çiftliğin yolunu tutmuşlar. Böylelerinin hayattan hiçbir beklentileri yoktur."

Romanda işlenen diğer tema ise ırkçılıktır. Çiftliğin seyisi bir siyahtır. Sırf siyah olduğu için işçilerin kaldığı yatakhaneye onu almazlar. Ahırın yanında kötü bir barakada kalır. Bu dışlanma seyisin iç dünyasında derin yaralar açar. İçini dökecek, konuşacak birilerini arar, bulamaz. Yalnız yaşamaya mahkum olmak, psikolojisini bozar.

Bir gece Curley'in karısı odasına gelir, hakaretler yağdırır. "Bana bak zenci parçası" … "O ağzını açacak olursan sana neler yapacağımı biliyorsun değil mi?" … "Zenci köpeğin birisin, haddini bil."

Roman bu üç temanın iç içe geçtiği belki de 1930'lardan bugünlere değişmeyen bu gerçekliklere ayna tutmuş önemli bir eserdir. Belki de okuması tavsiyelerden öte bir anlatıma sahip bu romanın, "sakıncalı" ve "müstehcen" kısımlarına bakmakta bir fayda var.

"Kaça patlıyor?"

"İki buçuk veriyorsun sadece. Yirmi beş sente bir duble viski içebilirsin. Susy'nin güzel koltukları var, onlara kurulup içkini içebilirsin. Canın kız çekmiyorsa bir koltuğa oturup içkini yudumlayabilirsin de, bütün gün takılabilirsin orada Susy sesini çıkarmaz. Müşteri peşinde koşturmaz, kız istemeyenleri kapının önüne koymaz."

"Bir gelip görmek lazım," dedi George.

"Gel tabii. Çok eğlenceli bir yer, hiç durmadan espri patlatıp durur Susy. Geçenlerde ne dedi biliyor musun? "Yere bir halı serip, masaya da süslü bir lambayla bir gramofon koyup ev işlettiklerini sananlar var." Clara'nın evini söylüyor. "Ben siz erkeklerin ne istediğini çok iyi bilirim" dedi sonra. Benim kızlarım temizdir ve viskime de su katılmamıştır" dedi. İlle de süslü lambaya bakıp kazıklanmak istiyorum ben diyorsanız nereye gideceğinizi iyi biliyorsunuz" dedikten sonra bir de şunu ekledi: "Burada süslü lambaya bakmayı sevdikleri için pantolonlarının önünü kaldırarak yürümek zorunda kalan çocuklar görüyorum ben."

Bu romanı okuyan herkes çok iyi bilir, George ve Lennie'nin hayali kazandıkları parayla barlara gidip içki yudumlamak veya kadınlarla birlikte olmak değildir. Onlar yoksulluklarına rağmen hayallerinin peşinden koşan insanlardır. Ve onların hayalleri güzeldir.

Fareler ve İnsanlar, bize her şeye rağmen güzel olanın ve hayallerin peşinden gitmeyi anlatıyor. Bu romanı "sakıncalı" ve "müstehcen" diyerek nitelendirenler öncelikle bunu anlamalılar.

ÇÜŞ OHA YUH

“Hükümet halkı nasıl soyacağının hesabını herhangi bir açık bırakmayacak şekilde her detayıyla hayata geçiriyor

Oğul Akdoğan
ogula@meydangazetesi.org

Yoksulun tepesine basa basa iktidarını sürdüren AKP hükümetinin, halkın sırtına yüklediği keyfi uygulamalarından biri de ev ve iş yerlerine gelen faturalara yansımış olan kesintiler.

Hükümetin kalkınmak için yapamayacağı şey yok!

Geçenlerde televizyonda doğalgaza ve elektriğe yapılan zamlarla ilgili bir haberde vatandaşın birine soruyorlar; asgari ücret belirlendi 774 lira, ancak yapılan son zamlarla vatandaş bu parayla yine zorda kalacağa benziyor. Vatandaş soruya cevap veriyor, “Başbakan kalkınma peşinde, gelişiyoruz. Eee zam yapıyorsa, vardır bir bildiği”. Yani bizim de çorbada tuzumuz olsun der gibi konuşuyor. Yalnız çorba kaynamış, dibi tutmak üzere. Nasıl mı?

Faturalara yansıyan zamların peşi sıra yapılıyor olmasının “bilinen nedeni” kalkınma peşindeki ülkenin giderek borçlanması, borcun artması ve artan borcun envai çeşit vergi saçmalıklarıyla hissettirilmeden vatandaştan kesilmesi. Olayın özetinin özeti bu, ancak vatandaşın cebinden çıkan bu kesintilerin “asgari” yani çorba da bir miktar tuz olmadığı, neredeyse insanlardan zorla “gasp” edildiği gözden kaçmamalı. Peki bu gasp nasıl oluyor?

KAZIK FATURA

Bir faturaya 9 çeşit vergi ve fon

Elektrik faturası incelendiğinde, faturaya yansıyan enerji bedelinin dışında, 9 çeşit vergi ve fon olduğu görülmektedir. Bunlar Kayıp- Kaçak Bedeli, Dağıtım Bedeli, Perakende Satış Hizmet Bedeli, Sayaç Okuma Bedeli, İletim Sistemlerini Kullanma Bedeli, Enerji Fonu, TRT Payı, Elektrik Tüketim Vergisi ve KDV şeklinde sıralanır. Fatura tutarı incelendiğinde 100 liralık bir faturanın yaklaşık 50 lirası enerji bedeli ise, 50 lirası da bu 9 çeşit vergi ve fon adına kesilmektedir.

Kaçak elektrik bahane! Rant şahane!

Hükümet bu bedellere gerekçe olarak “kaçak” olarak tabir edilen elektrik kullanımına işaret etmektedir. Elektrik kaçağı bir bölgeye verilen belirli watt elektrik dışında kullanıldığı tespit edilmiş olan enerji kullanımıdır. Bu kullanımın bedeli bölgesel değişkenlik göstererek, vatandaşın elektrik faturasına yansımakta, eşit miktarda dağıtılmaktadır. Şu sıralar meclise önerge olarak sunulan, kaçak kullanım meselesi yani “Herkes ‘dürüst vatandaş’ olmalı, kimse kimsenin faturasına ortak olmamalı” sözleri gündemde. Özellikle gecekondu yerleşimlerinin bir sorunu olarak gösterilmek istenen bu durum, hükümetin insanları birbirine düşürmek amacıyla uydurduğu esas sorunu görünmez kılma çabasıdır. Zaten yıllardır her hükümet kayıp, kaçak denilen sorunu çözme yöntemini “Doğudaki kaçak kullanıyor, onların bedelini batıdaki ödüyor” propagandasıyla yapmaktaydı. Yani bu konuda iktidar da muhalefet de aynı tarafta, ama farklı çalıp oynuyorlar. Biri kaçak elektrik peşinde, diğeri enerji bahanesiyle (HES)lerle köylünün suyunu gasp etme peşinde. Zaten hükümetin asıl istediği enerji ve ekonomi konusunda kalkınma değil, kalkınma adıyla insanları kandırma politikasıdır.

Peki bu “kaçak” olarak tabir edilen bedel neye göre belirleniyor?

Kaçağın nasıl belirlendiğine ilişkin, Enerji Piyasası Denetleme Kurumu’dan bir yetkilinin basına yansıyan bir konuşması oldukça düşündürücüydü. Yetkili, “Mevcut teknoloji eski olduğu için kayıp ve kaçağı tam olarak ölçmek mümkün olmuyor. O nedenle genel bir oran alıp bunu ülke çapında uyguluyoruz” demişti. Bu itiraf bile “kaçak tutar” diye vatandaşın faturalarına yansıyan bedelin tümüyle keyfi bir uygulama olduğunu ortaya koymaktadır.

Hem zamlar hem de faturalara yansıyan bu keyfi kesintilerle yine olan yoksullara oluyor. Ancak hükümetin elini cebimize sokarak gasp etiği bu keyfi uygulamalara karşı, bizlerin de yapabileceği şeyler var. Faturalara yansıyan bu kesintilere itiraz etmeli, bu konularla ilgili mecra olan Hakem Heyetleri'ne keyfi olarak alınan pay için müracaat ederek kısaca bizden alınanı geri alabiliriz. Hakem Heyetleri'nde alacağımız sonuç olumsuz olsa bile, davayı Tüketici Mahkemesi'ne taşıyarak hukuki bir mücadele başlatabiliriz. Benzer bir hukuki kazanım yakın bir tarihte yaşandı. Emekli öğretmen olan İhsan Çolak, lehine sonuçlanan karar sonrasında, elektrik faturasına yansıyan 25 aylık kesintilerin toplamını icra yoluyla geri aldı. Emekli öğretmen İhsan Çolak, “Kayıp kaçak bedeli”, “Perakende satış hizmet bedeli”, “Sayaç okuma bedeli”', “İletim bedeli” adı altında kesinti yapılmasını haksızlık olarak nitelemiş, faturaya yansıtılan toplam bedel üzerinden, harcanan elektrik, KDV ve kesintilerin ay ay dökümünü yaptı. 25 ayda 2 bin 788 liralık fatura ödeyerek kendisinden fazla tahsil edildiğini öne sürdüğü 707 lirayı AKEDAŞ'tan geri aldı. Ancak bu bir örnek kazanım olsa da herkes için bu şekilde sonuçlanmayabilir. Devletin adaletinin zenginin, şirketin, patronun ve kendi tarafında olduğunu göz önünde bulundurduğumuzda, yoksulun bu işten pek çıkarı olmasa da, yine de bu gaspın peşine düşmeliyiz. Böylelikle asıl hırsızın kaçak elektrik kullanmaya mecbur bırakılmış yoksul değil, elini zorla cebimize atan hükümet olduğunu deşifre etmeliyiz.

Kontörlü sayaç soygunu

Hükümet artık kontörlü sayaç uygulamasını zaten hayata geçirmiş durumda. Yani paran varsa suyun, elektriğin ve ısınmak için gazın var. Paran yoksa hiçbirini kullanmaya da hakkın yok. Kontörlü sayaç ile ilk olarak halk, hizmet garantisi almaksızın belediyeye ve belediyelerin anlaşmalı olduğu şirketlere ödeme garantisi vermiş oluyor. Son zamanlarda Tayyip’in “tasarruflu olalım” sözlerinin ardında bu uygulamanın büyük payı var. Önce sayaç montajları, sonra kontör dolumu yapmak için ödenen nakit para yani sıcak para. Belediyeler ve anlaşmalı şirketler için hepsi kazanç, hepsi birer rant kapısı. Vatandaş, eline tutuşturulan bu kartlı sistemle yaşamsal ihtiyaçlarını karşılamak için daha da borçlanacak ve bir sömürünün daha pençesine düşecek.

Bir de bu sayaçların kontrolünü yapacak, dijital faturalarını yazacak ve denetleyecek olan görevliler var. Özelleştirmelerle birlikte taşeron şirketlere çalışan ve çoğu geçici olan bu görevliler söktükleri sayaç, tespit ettikleri kaçak kullanım üzerinden de prim kazanacaklar. Böylece sökülen her sayaç, kesilen her kullanım ihtiyacı, her ihbar bu görevli için ekmek parasına; soğukta, karanlıkta ve susuz kalacak olan için de eziyete dönüşecektir.

Sosyal adaletsizlik, sosyal patlama

Hükümet halkı nasıl soyacağının hesabını herhangi bir açık bırakmayacak şekilde her detayıyla hayata geçiriyor. Ancak bu gaspın getirisi şimdilik pek hissettirmese de ilerleyen zamanlarda büyük bir sosyal adaletsizliğin sonucu olarak karşımıza çıkacaktır. Ve burada karşı karşıya gelen yine yoksullar ve işsizler olacaktır. Umalım ki böyle olmasın, bu adaletsizlikler yerini hükümete, belediyelere, şirketlere ve patronlara karşı oluşacak olan toplumsal bir adalet mücadelesine bıraksın.

Borçlar büyüyor icra dosyaları sayısı artıyor

21 Milyon Kişi İcralık

Ekonomi büyüyor haberleri daha gündemden düşmeden büyüyen kabus icra dosyaları da katlanarak büyüyor. Türkiye'nin tarihinde hiç olmadığı kadar hızlı oranda artan icra dosyaları, artık arşivlere sığmıyor, koridorlara taşıyor.

21 milyon kişi icralık

2013 itibariyle Türkiye'de 21 milyon kişi icralık. Önümüzdeki yıllarda ise bunun her yıl %30 oranında artacağı tahmin ediliyor. Bu dosyaların büyük çoğunluğu banka kredi kartlarından kaynaklanan borçlar. Ayrıca iletişim hizmetinden kaynaklanan borçlar da ikinci sırada. Bunlar ekonomik sıkıntı ve işsizliğin getirdiği sorunlardan kaynaklanıyor.

Çocuklar borçlu doğuyor

Farklı bir çok şehirde faaliyet gösteren yüzlerce icra tetkik mercii hakimliği, başta taahhüdü ihlal, nafaka ödememe, memur ve imza şikayetlerinden oluşan ceza ve hukuk davalarında binlerce dosya ile her yıl evlere haciz yolluyor. Yıllardır artan borçlanmanın, artık ödenemez hale geldiği 2013 yılında, çocuklar dahi borçlu doğuyor.

Bu uzun ve kanlı listenin en büyük sorumlusu bankalar. Normalde tüccarlar dışında hiç kimseye faiz üstüne faiz koyma hakkına sahip olunamazken, bankalar tüketicileri "tüccar" sayıyor, "faiz üstüne faiz uygulayıp" borçları ödenmez hale getiriyorlar. Bugün Türkiye'de 50 milyon kişi bankalara borçlu.

İntiharlar arttı

2005 yılından bu yana kredi kartı ve banka borçları yüzünden intihar edenlerin sayısı 200'ün üzerinde. Sadece geçen yıl basına yansıyan 30 civarında intihar ve cinnet vakası var. Kart ve banka borcu yüzünden işsiz, evsiz kalanlar, yıllarca gizlenerek yaşayanlar bu rakama dahil değil. Borcunu ödeyemeyen insanların yaşadığı intihar vakaları ise gün ve gün artıyor. Eskiden komşusu, akrabası icracıyı kapıdan döndürürken, artık "borcun intihar ettirdiği kişileri evinde icracılar buluyor" haberleri kimseyi şaşırtmıyor.

Kullan at Kılavuz

Kapitalist işleyiş içerisinde zaman zaman kullanılabilecek ama paylaşma ve dayanışmayla örülü özgür dünyada hiçbir şeye yaramayacak bilgiler...

Hacize Karşı

kullanat@meydangazetesi.org

Borç yiğidin kamçısıdır derler. Ama günümüzde borçlar, türlü ödemelerle baş edemeyen ailelerin en büyük kabuslarından biri. Haciz ise borcunu ödeyemeyen aileler için, gölgesi kendinden daha büyük bir yaptırım. Evdeki eşyalar çoğu zaman borcu karşılayamıyor olsa da eve gelen haczin yarattığı korku, yaptırımın ta kendisi. Bunu bilen bankalar ya da alacaklılar ise, borçlarını tahsil etmek için ilk olarak avukatları aracılığıyla adreslerimize çeşitli kağıtlar gönderiyorlar. Kişilerin bu konudaki bilgisizlik ve çaresizliğinden de faydalanarak faizdi, masraftı, vekalet ücretiydi derken ödenecek miktarın çok üstünde bir fatura çıkartıyorlar. Peki, bizler kendimizi bu yavuz hırsızlardan korumak için ne yapmalıyız?

Eve İcradan Kâğıt Geldi!

İcra Takibi alacaklının borçludan alacağını almak için, İcra Müdürlüğü'nde başlattığı işlemin hukuki adıdır. Haciz ise borçlunun mal ve haklarına İcra Müdürlüğü aracılığı ile el konulması demektir. Haciz halk arasında icra işlemlerinin tümünü kapsayacak şekilde kullanılmakta ise de icra takibi işlemlerinin bir aşamasından ibarettir.

İcra Müdürlüğü tarafından gönderilen tebligatlar, genellikle icra takibi üzerine düzenlenen ödeme veya icra emridir. Üzerini dikkatle okuyunuz. Eğer borcunuz yoksa, borç miktarı doğru değilse, önceden ödediğiniz borç tekrar isteniyorsa, yasal haklarınızı kullanarak takibi durdurabilirsiniz.

Takibe İtiraz Etmemenin Sonuçları Nelerdir?

İtiraz etmemeniz halinde, itiraz süresi sonunda hakkınızdaki icra takibi kesinleşir. Takip kesinleştikten sonra evinize hacze gelinebilir, aracınız haczedilip yakalanabilir. Bankada bulunan paralarınıza, gayrimenkullerinize ve üçüncü kişilerde bulunan hak ve alacaklarınıza haciz konulabilir. İtiraz ederek takibi durdurmanız durumunda, açılacak dava sonucunda itirazınız mahkemece haksız bulunursa aleyhinize %20 icra inkar tazminatına hükmedilebilir. Alacaklı mal kaçırma ihtimaliniz olduğunu düşünüyorsa, mahkemeden aldığı 'ihtiyati haciz kararı' ile size ödeme emri tebliğ edilmeden, mallarınızı ihtiyaten haczedebilir.

Haciz İşlemi Nedir?

İcra memurunun gözetiminde alacağın tahsili için yetecek miktarda eşyanın tespit edilerek haciz tutanağına yazılmasıdır. Alacaklının talebi olursa eşyalarınız evinizden alınarak yediemin depolarına götürülebilir veya size yediemin olarak bırakılabilir. Haciz işlemi sırasında icra memuru beyan ve taleplerinizi haciz zaptına yazmakla yükümlüdür. Haciz tutanağını dikkatle okuyun, okumadan imzalamayın. Talepleriniz yazılmaz ise bu hususu yazarak zaptı imzalayabilir veya imzalamaktan çekinebilirsiniz.

Maaş Haczedilebilir mi?

Borçlunun almakta olduğu maaşın ancak 1/4'ü haczedilebilir. Emekli maaşları, kural olarak haczedilemez. Takip kesinleştikten sonra borçlunun muvafakati halinde haczedilebilir. Emekli maaşlarında haczin kaldırılması süreye bağlı değildir ve İcra Müdürlüğü'nden talep edilir.

Haczedilen Eşyaların Akıbeti Nedir?

Haczedilen eşyalar alacaklının talebi olursa yediemin depolarına götürülür. Daha sonra yasal prosedüre uygun olarak icra müdürlükleri tarafından satılır. Satış bedelinde, borca yetecek kadarı alacaklıya ödenir.

Haczedilen Eşyamı Geri Alabilir miym?

İcra takibine neden olan borcunuzu ve icra masraflarını ödediğinizde haczedilen eşyanızı geri alabilirsiniz. Eşyanızın tutulduğu yediemin deposunun ücretini de sizin ödemeniz gerekir.

Borçluların büyük kısmı orta ve dar gelirliler

İcra takiplerinin çoğu, kredi kartı ve bireysel kredilerden kaynaklı banka alacaklarından kaynaklanıyor. Borçluların büyük kısmı ise orta ve dar gelirliler.

Bankalar ödemeler aksamaya başladığında, çoğunlukla dosyayı idari takibe alarak telefonla aramaya başlar. Koşulları uygun olursa, borcu yeniden yapılandırırlar. İcra takibindeki banka dosyalarından ilk kez hacze gidildiğinde, yöntem olarak eşyalar muhafaza altına alınmaz. Sadece haczedilip borçlu ya da 3. bir şahsa yed-i emin olarak bırakılır. Çünkü orta halli bir evden haczedilerek muhafaza altına alınan eşyaların satışından elde edilecek para, çoğunlukla haciz ve muhafaza sırasında yapılan masrafları ve yed-i emin ücretini ancak karşılar. Eşyalar yeni bile olsa fiyatları 2. el eşya fiyatı üzerinden belirlenir. Ve bu rakamın da %60 ya da %40'ına satılır. Bu yüzden genellikle haciz ve muhafaza yapmaktan çok bunun yapılacağına dair baskı yapılarak tahsil edilme yolu tercih edilir.

Hiçbir belgeyi imzalamayın

Alacaklı haciz sırasında ya da icra dairesinde borçludan icra taahhüdü almak isteyebilir. Bu taahhüdü hiçbir şekilde imzalamayın. İmzalamak bu borcu ödeyeceğinizi taahhüt etmek olacaktır. Ve borcu bu kez ödemezseniz normalde karşınıza çıkmayacak ceza hükümlerine tabi olabilirsiniz. Siz her zaman için "Tamam öderim, olunca öderim" gibi ifadelerle geçiştirin. Ve hiçbir şekilde hiçbir belgeye imza atmayın. Sizi korkutacaklardır, korkmayın, kanmayın. Ama "yasal" avukatınız size şöyle diyebilir: "Ödeyemeyeceğiniz taahhütte bulunmayın, icra taahhüdünü ihlal ettiğiniz takdirde, taahhüdü ihlalden hakkınızda ceza davası açılabilir." Siz yine de hiçbir belgeyi imzalamayın.

Taahhüt vermeyin, muvafakat etmeyin, icra kefili olmayın

Borçludan tahsil edilme olasılığı düşükse haciz sırasında veya icra dairesinde borçlunun yakını vs. dosyaya icra kefili alınmaya çalışabilir. Birinin icra kefili olması durumunda o kişiye aynı dosyadan icra emri gönderilerek, icra takibe kefil olunan miktar için bu kişiye karşı haciz işlemlerine başlanır. Yani bu şekilde borçtan kurtulunmaz. Böyle bir durumda icra kefili olmayın, herhangi bir taahhüt vermeyin, emekli maaşının haczine muvafakat etmeyin.

Lüzumlu eşyalardan bir taneden fazla bulundurmayın

Evinizde lüzumlu eşyalar birer tane olsun. Çünkü yürürlüğe giren yeni yargı paketine göre, borçlu ve aynı çatı altında yaşayan aile bireyleri için lüzumlu eşyaların birer tane olması durumunda bu eşyalar haczedilemiyor.

Ayrıca, borçlunun ekonomik faaliyetini sürdürebilmesi için gerekli eşyalar da haczedilemiyor. Yani terzilikle geçimini sürdüren bir kimsenin dikiş makinesi haczedilemiyor. Bankalarda alacaklarınız ve hesaplarınıza haciz konulmaması için de banka hesabınızı kullanmayın.

> Orta halli bir evden haczedilen eşyaların satışından elde edilecek para, çoğunlukla haciz ve muhafaza sırasında yapılan masraflar ve yed-i emin ücretini ancak karşılar. Bu yüzden genellikle haciz ve muhafaza yapmaktan çok, avukatlar ve avukatlık kimliği kullanılarak haciz yapılacağına dair baskı yapılarak tahsil edilme yolu tercih edilebilir.

YALINAYAK

Sohbet Etmek Bile Yasak!

2007 yılında Adalet Bakanlığı'nın yayınladığı genelge ile kabul edilen sohbet hakkı, cezaevlerindeki mücadeleler neticesinde devletin kabul etmek zorunda kaldığı bir haktır. Hapishanelerdeki tecridi ortadan kaldıramayacağının bilinmesine rağmen uygulanan sohbet hakkı, devletin tutsaklara uyguladığı tecridin devlet tarafından kabulünün bir göstergesidir. Adalet Bakanlığı'nın 45/1 sayılı genelgesinin "Ortak Etkinlikler" başlıklı 13. Maddesinde, tutuklu ve hükümlüler için "haftada 10 saatlik sohbet hakkı"nın kabul edilmesine karşın bu hapishane yönetimlerinin keyfi uygulamalarıyla engellenmekte ya da kısıtlanmaktadır.

Sohbet hakkını keyfi olarak engelleyen hapishane yönetimlerinin sebep olarak gösterdikleri temel nedenlerden biri, yeterli yer olmadığıdır. Yakın zamanda yaşanan bir örnek bunun en iyi göstergelerindendir: Tekirdağ 2 No'lu F tipi hapishanesinde yeterli yer olmadığı gerekçesiyle tutsakların sohbet hakları tamamen engellenmiştir. Oysaki Tekirdağ 2 No'lu F tipi hapishanesi 43.800 metrekare alana inşa edilmiştir ve bu büyüklükteki bir hapishanede yeterli yer bulunamaması son derece dikkat çekicidir. 10 kişilik gruplar halinde 2 saatlik görüşmeler olarak, haftada 10 saat uygulanması gereken sohbet hakkı, haftada 6.5 saate indirilmiştir. Tutsakların yazdığı mektuplarda anlattıkları ise hapishane yönetimlerinin türlü gerekçelerle tutsaklar üzerindeki tecridi arttırdığını göstermektedir; haftalık 6,30 saate düşürülen sohbet süresi 15 dakika geç götürülme ve 10 dakika erken alınma uygulamalarıyla 5,30 saate indirilmiştir.

Aynı süre zarfı içerisinde sohbet görüşmeleri öncesinde tutsakların üzerleri aranarak görüşmelere kağıt, kalem vs. götürmelerine izin verilmemiştir. Ayrıca tutsakların revire gitmesi durumunda da sohbet hakkı gardiyanlar tarafından elinden alınmış, keyfi olarak engellenmiştir. Açık görüşün olduğu haftalarda ise tutsakların sohbet için ortak alanlara çıkmasına izin verilmemiştir.

Adalet Bakanlığı'nın yayınladığı genelgenin 13. maddesinde "Sohbet hakkı hafta içerisinde açık görüş, avukat ve ziyaretçi görüşlerini aksatmayacak şekilde yaptırılır." ifadesinin açıkça yer almasına karşın bu görüşmeler de bahane edilerek sohbet hakkı engellenmiştir.

Hapishane yönetimlerinin sürekli ortaya attığı yeterli yer ve güvenlik şartları olmadığı gerekçesi aslında yayınlanan genelgeye aykırıdır. Hapishanede bulunan açık spor alanı, kütüphane, atölye vs. gibi sosyal alanlar bulunmasa dahi hapishanelerin bu alanları oluşturana kadar tutsaklar bulundukları hücrelerde 10 kişilik gruplar halinde bu hakkı kullanabilmelidirler. Sohbet hakkı, tutsakların direnişleri sonucunda kazanılmıştır. Fakat hapishane yönetimlerinin keyfi uygulamalarıyla bu hak engellenerek, var olan tecrit şartları daha da ağırlaştırılmaya, tutsakların direnci kırılmaya çalışılmaktadır.

Müzik

Anadolu Halkları Türkülerini Yüzyıllardır Adalet İçin Söylüyor

"Şalvarı şaltak Osmanlı
Eğeri kaltak Osmanlı
Ekende yok biçende yok
Yiyende ortak Osmanlı

Anadolu'daki Türkmen topluluklarının bir özdeyişi olan, ama zamanla Osmanlı Devleti'nin zulüm ve adaletsizlikleri karşısında ezilenlerin diline yerleşen bu söz, dönemin mazlumlarının adalet arayışı için gerçekleştirdikleri isyanların belki de esin noktasıdır.

Adalet arayışı, bu topraklardaki toplumların, zaman içerisinde yarattıkları türkülerde de dile gelmiştir. Osmanlı İmparatorluğu döneminde toplanan ve halkı soyan "öşür vergisi" sistemine karşı, mazlumların öfkesini dillendiren türküler gibi.

Resmi tarihçilerin, Osmanlı İmparatorluğu'nun "duraklama ve gerileme devri" diye adlandırdığı dönemde, devletin savaş ve işgal gücü oldukça zayıflamıştı. İmparatorluğun "yükseliş devri" diye nitelenen döneminde ise, devletin temel gelir kaynağını, başka ülkelerin işgal ve istila edilmesiyle elde edilen savaş ganimetleri oluşturuyordu. Osmanlı Devleti, "duraklamaya girdiği" dönemde bu başlıca gelir kaynağından mahrum kalınca, gelirlerini yoksul halktan aldığı öşür vergisine ve zaten eskiden beri var olan bu verginin daha da ağırlaştırılmasına dayandırmaya başladı.

Öşür, her ne kadar Arapça bir kelime olarak "onda bir" anlamına gelse de, Osmanlı'nın halktan topladığı öşür vergisinin miktarı onda bir ile sınırlı kalmamıştır.

Osmanlı Devleti'nde her yıl sonu hazinenin durumu görüşülürken, gelecek yıl için hazineye kaç altın gerekli olduğu tespit edilir ve bunun üzerine padişah defterdarlara, öşür vergisinin tahsil edilmesi için ferman çıkarırdı. Defterdarlar da vergi toplama ihalesi açarak, bu işi "mültezim" adı verilen vergi toplayıcılara verirdi. Vergi toplama sırasında yoksul halka karşı yaptıkları merhametsizliklerle tanınan mültezimler, büyük bir korku ve aynı zamanda adaletsiz Osmanlı Devleti'ne karşı öfke vesilesiydi. Yanlarındaki adamlarla köylere giren "öşürcüler", elinde avucunda verecek hiçbir şeyi kalmayan kişiyi, köy meydanında ellerindeki meşe sopalarıyla falakaya yatırırlardı.

Her defasında arttırılarak "onda birden" devletin hazinesinin ihtiyacının "onlarca katına" çıkarılan öşür vergisinin, yoksul halk için gerçek anlamı aslında budur. Resmi tarihçilerin ve okul kitaplarının, çağın en modern vergi toplama sistemi diye övgüler düzmesinin aksine öşür vergisi, mazlumlar için adalet arayışına yol açan zulümdür.

Bolu bölgesindeki Türkmen köylülerinin yaktığı "Çatal Çama" türküsü de, Anadolu yoksullarının adalet arayışı için mücadelelerinin bir örneğidir. Türkünün son iki dizesinde geçen; "Öşürcüler bizim köyden kovuldu, düşmanların dumanlara boğuldu" sözleri, Osmanlı Devleti'nin zulüm ve adaletsizlikleri karşısında isyan eden, mücadeleyi seçen ve kendi adaletini uygulayan ezilenlerin kazandığını da vurgular aynı zamanda.

19. yüzyıl ortalarında yaşamış olan Aşık Serdari'nin de "Nesini Söyleyim" türküsünde de yine öşür vergisi özelinde aynı adaletsizliklere karşı bir mücadele çağrısı vardır. Serdari, öşürcüleri "Tahsildar da çıkmış,köyleri gezer/Elinde kamçısı yoksulu ezer" diye tanımlarken, "Kısa çöp uzundan hakkın alacak/Bu düzen yıkılıp viran olacak" diyerek de mücadele edenlerin kazanacağını anlatır bizlere bu türküde.

Yüzyıllar boyunca dilden dile söylenerek bugünlere ulaşan bu türküler, bir geleneğin de sürdüğünü göstermektedir bize. Bu gelenek, ezilenlerin efendilere karşı sürdürdüğü adalet için mücadele etme, "kısa çöpün,uzun çöpten hakkın alma" geleneğidir.

ATLARI DA VURURLAR

“ Kimin kazanacağı umurlarında değil. Tek istedikleri biraz sefillik görmek. Bu sayede kendilerini daha iyi hissediyorlar.

Gürşat Özdamar
gozdamar@meydangazetesi.org

Yeni bir takvim yılı başlangıcında belki de en çok konuşulan konulardan birisi, milli piyango ikramiyeleridir. Her yıl bir öncekinden daha büyük ve daha çok sayıda ikramiye açıklanır. Umutlar biletlere akıtılır. İstanbul'daysak muhakkak alacağımız bir biletin Nimet Abla'dan olmasına önem verilir. Ve yılbaşı gecesi televizyonlardan canlı yayınlanan çekilişe odaklanılır. Sonunda birileri bu ikramiyeyi kazanır. Ama Milli Piyango idaresinin resmi rakamları asıl kazananın Türk Silahlı Kuvvetleri olduğu gerçeğini ortaya koymaz. Savaşa ayrılan bütçe yüzünden her geçen gün daha da yoksullaştırılanlar, umutlarını gene kendileri satın almakta ve dahası gene kendilerini yoksul bırakanları kazandıran bir kısır döngüden çıkamamaktadırlar.

Elbette, kazanma isteği yıl içinde diğer kampanyalar ve yarışmalarla da tetiklenir. Önceleri belli bir beceriyi yapabilen ya da belli bir konuda bilgisi olanların bilgilerini yarıştırma gibi "masum" biçimlerde ortaya çıkan yarışmalar, bir yandan yoksulluğun daha da derinleşmesi diğer yandan kanallar arası rekabetin iyice kızışması sonucunda amacını daha net ortaya koyan isimlere dönüştü: "Kim şu kadar para istemez ki?"

Evine bir somun götürme derdi insanları daha da çaresiz, çaresiz kaldıkça da daha da ümitsiz yapıyor. Bu ümitsizlik bu kez de umut tacirleri için yeni bir kazanç kapısı biçimine bürünüyor. Bugün hemen her kanalda olmazsa olmaz durumuna gelen yarışma programları yoksullara yalandan da olsa bir umut sayılırken, onu izleyenleri ise hem eğlendiriyor ve hem de kendi hallerine şükrettiriyor. Bu tezgah, -ki örneğin Survivior'da yarışmacılardan birinin "bize ne yapacağımızı, nasıl davranacağımızı söylüyorlar" şeklinde ki açıklamaları bunu çok net ortaya koyuyor- iyi de reklam getiriyor. Ekranları başındaki milyonlarca kişi, tüm bu illüzyonu izlerken gene kazanan şirketler oluyor.

Sydney Pollack'ın 1969 yılı yapımı "Atları Da Vururlar" filmi 1930'ların Amerika'sını anlatıyor olsa da yukarıda saydığımız tabloya baktığımızda, filmde bugüne dair pek çok şeyi bulmak mümkün. 2023 ya da 2071 hedefleri tutar mı bilinmez, ama 1930 hedefini tutturduğumuz çok açık.

Jane Fonda, Michael Sarrazin, Susannah York gibi oyuncuların muhteşem bir performans sergilediği bu film günümüz medyasının, tüketim toplumunun değerlerini ve kapitalist tüketim denizinde bir oradan bir buraya savrulan insanoğlunun sıkışmışlığını ve dramını son derece etkili ve vurucu bir şekilde anlatan derin bir dikkat ve özümseme gerektiren bir eserdir.

"Dans Star Amerika"dan "Pop Star Alaturka"ya...

Sinema tarihinin bir diğer önemli filmi Ben-Hur'un finalindeki atların yarışırken çektiği acı sahnesinin bir benzeri, ama bu kez yarışanlar ve acı çekenler insanlar olmak üzere bu filmde de tekrarlanıyor.

Hepsi de işsiz, beş parasız, çaresiz, umutsuz durumda olan yüzlerce genç, bir organizasyonun düzenlediği bir dans maratonuna katılmaya karar verirler. Çiftler halinde durmaksızın dans edecekler ve belli bir sürenin sonunda hala ayakta kalmayı başarabilirlerse ortaya konan para ödülünü alabileceklerdir. Hiçbiri ümitsizlikle dolu hayatlarında son bir umut olarak sarıldıkları bu yarışmadan vazgeçmek istemezler ve hem zamanla hem de birbirleriyle kıyasıya kapışırlar.

Yarışma kapalı bir spor salonunda yapılmaktadır ve izlemek isteyenler bilet alıp girmek durumundadırlar. Ama izleyiciler isterlerse belli çiftleri destekleyebilmekte yani onların üzerine bir anlamda bahis oynamaktadır. Dansçıların belirlenen saatlerin dışında durmaları yasaktır ve eğer yorgunluktan düşer de ayağa kalkamaz durumda kalırlarsa diskalifiye yani yarışma dışı olacaklardır.

Birbirinden farklı yerlerden gelen, farklı farklı hayalleri olan yarışmacılara, belli aralıklarla özel şovlar da yaptırarak -şarkı söyleyip fıkra anlatmak gibi- tribünlerde oturan izleyicilerin kendilerine atacakları -izleyicinin beğendiği ölçüde- bozuk paraları alma imkanları da "sağlanmıştır." Her şey bir yana, çoğu için, bir kaç gün için de olsa sıcak bir yer bulmak ve aralarda dağıtılan "hot-dog" ile karınlarını doyurmak fikri bile olağanüstü bir durumdur.

KURALLAR ÇETİN, AMA ÇETİN BİR DÖNEMDEN GEÇİYORUZ

Rocky: "Kader dansına hoş geldiniz bayanlar baylar! Pistte dönüp duracağız. Ve bu sadece başlangıç. Sürdükçe sürecek. Peki, ne zaman sona erecek? Ancak bu saf, pırlanta gibi gençlerden son ikisi kaldığında. Tek bir çift, yıpranmış bedenlerle yitik hayallerin üstüne basa basa buradan çıkacak ve büyük ödülümüzü alacak. Pes edenlerse, teslim olanlarsa atılacak! Doğru, kurallar çetin. Ama çetin bir dönemden geçiyoruz. Büyük önderimiz Herbert Hoover'ın deyimiyle, refah iki adım ötede. Peki ekonomik krize ne diyoruz biz?" (ekonomik krizin vız geldiğini belirtir manada, nanik gibi bir hareket yapar)

İzleyicinin Tek İsteği Sefalet Çeken İnsanlar Görmek

Filmde Gloria ve partneri olan bir denizcinin dans yarışması sürerken kendi aralarında yaptıkları bir konuşmada denizci *"Bir keresinde iki donanma görevi arasında bir sığır gemisinde çalışmıştım. O da bu işin aynıydı. Anlatabiliyor muyum?"* der. Gloria cevap verir: *"Sığırların durumu bizimkinden çok da kötü değil. Hatta daha iyi. Mezbahaya semiz gitsinler diye karınları devamlı doyuruluyor. Ama başlarına ne geleceğini bilmiyorlar. Bu yüzden bizden bir basamak üstte sayılırlar."*

Film, kapitalizme dair eleştirilerle doludur. Bu yarışmanın organizatörü, Rocky, programını bir şovmen gibi sunmaktadır. Tanınmış bir oyuncu olma hayalleri olan Alice isimli yarışmacının diğerlerine göre daha parlak ve yeni durumda olan giysilerini çöpe atarken amacını şöyle açıklar: *"Gösterinin iyiliği için. Hepimizi ilgilendiren de gösteri zaten"*

Bir başka yarışmacı olan Robert "Gösteri? Yarışma değil mi bu? Reklamlarda yarışma olduğunu söylemiyor musunuz?" diye itiraz eder.

Rocky: "Onlar için değil. Senin için öyle belki, ama onlar için değil! Kimin kazanacağı umurlarında değil. Tek istedikleri biraz sefillik görmek. Bu sayede kendilerini daha iyi hissediyorlar. Buna hakları var."

Robert: "Halimize bir bak! Kir içindeyiz. Ayaklarımız şişti. Gözümüzden uyku akıyor. Ne istiyorsun? Bu kadarı yeterli değil mi?"

Rocky: "Elbette. Yeter ki seyirci inanabilsin. Ama Alice, Bukingham Sarayı'ndaki partiye gidiyormuş gibi görünürse nasıl inanabilirler ki? Alice büyüyü bozuyordu. Şimdi o da görünmesi gerektiği gibi görünüyor."

Atları Da Vururlar, Öyle Değil Mi?

Film, çevrildiği yıl bir çok dalda Oscar'a aday gösterilir ama tek bir ödül alabilir. Yarışmanın organizatörü ve sunucusu Rocky rolündeki Gig Young alır bu tek ödülü. Akademi üyeleri, bir bakıma bu tercihleriyle, yarışma organizatörlerini bir kez daha kazandırmış oluyordu.

Film, adını sonlara doğru geçen bir konuşmadan alır. Artık yarışamayacak bir durumda olan genç kadın, partnerinden kendisini öldürmesini ister. Genç erkek yapar, kadının çantasından çıkardığı silahla kafasına sıkar. Polisler neden böyle bir şey yaptığını sorduklarında da sakatlanan atların acı çekmemesi için vurulmalarına gönderme yaparak *"Atları da vururlar, öyle değil mi?"* diye sorar.

Canından bezmiş bir çift yarışmayı kazanır ama etrafta ne alkış ne de bir ses vardır. Geride, kendisinden daha kötü durumdakileri seyretmenin zevkiyle salonu dolduran izleyiciler, bütün bu yoksulluğu kendilerine para olarak döndürmeyi bilen "fırsatlar ülkesi"nin şirketleri ve organizatörleri kalmıştır.

Tüm bunların farkına varmazsak asıl elenenin, asıl kaybedenin, asıl vurulanın biz olduğu gerçeği pek de değişeceğe benzemez.

Kitap

P.J. Proudhon'un 1840'ta yazdığı kitap

Mülkiyet Nedir?

MÜLKİYET HIRSIZLIKTIR!

Devrim sonrası Fransa'sında, yasaya bağlanan özgürlük ve eşitlik gibi ideallerin evrenselliği, bu kavramlar çerçevesinde devlet, toplum, sözleşme, birey tartışmalarında birçok düşünür ve yazar tarafından savunulmaya başlanmıştı. Bu kavramaların getirmiş olduğu tartışmalar içinde yaşanılan toplumun yeniden kurumsallaşması da önem taşıyordu. Bu kurumsallaşmayı sağlayan toplumsal sınıflar, kendi iktidarlarının meşruluğunu bu tartışmalarla sağlamaya yüz tutmuşken yasalarla meşrulaştırdıkları bu haklarını da uygulamaya sokuyorlardı.

Rousseau ve Montesquieu gibi düşünürler bu tarz bir çabanın sözcüsü olurken, sadece Fransa'da değil, Fransız Devrimi'nin ortaya çıkarttığı idealleri sahiplenen her coğrafyada böylesi bir hukukun sembolleştirdiği isimler haline geliyorlardı.

Bu kavramların böylesine yükseldiği bir dönemde bir düşünür, çoktan es geçilmiş ya da görünmez kılınmış bir konuyu gündem ederek evrensel kılındığı söylenen tüm hukukun, bu hukuka dayalı tüm kurumsal yapılanmaların ve aslında bütün bu yeniden kurumsallaşmaya yol açan burjuvazinin kaynağını sorguluyordu. Pierre Joseph Proudhon'un "Mülkiyet Nedir?" sorusu ve bu soruya verdiği cevabı 1840'ların Fransa'sında büyük tartışmalara yol açtı. Proudhon, Besançon Akademisi'ne gönderdiği bu tezi "hukukun ve yönetimin ilkesi üzerine araştırmalar" olarak da isimlendirmişti.

O, toplumdaki sefalet ve acıların nedenini ve bireyin mutsuzluğunun kaynağını, kimi reform girişimcilerinin kurnazlıkla yaptığı gibi, hükümetin beceriksizliğinde ve genel cahillikte aramadı. Mülkiyet nedir sorusuna doğrudan hırsızlıktır cevabını verdiği ve hükümetin ve kurumların temel ilkesi olan mülkiyeti tartışmaya kalktığı kitabın birinci bölümünde mülkiyetin yasallaşma sürecini tartışır. Mülkiyet ve adalet arasındaki ilişkiyi mülkiyetin bir hak değil, insanlar arasında adaletsizliğe yol açan bir ilişki biçimi olarak tanımlamasıyla, kitabın ilk bölümünde kitapta izlenen yöntemi anlatır. İkinci bölümde mülkiyetin doğal hak olarak görülme nedenleri ve genel kabul gören mülkiyetin temelinin ne olduğunu açıklar.

Üçüncü bölümde mülkiyet hakkının nedenini sorgulayan Proudhon, mülkiyetin olanaksızlığını ispata giriştiği dördüncü bölümde mülkiyet hakkının fiziksel ve matematiksel açılardan olamayacağını tartışır: Mülkiyet olanaksızdır, çünkü yoktan bir şey üretmeye çalışır; çünkü mülkiyetin geçerli olduğu her yerde üretim değerinden daha pahalıya mal olur; çünkü sermaye veriliyken, üretim mülke göre değil çalışmaya göre değişir; çünkü cinayettir; çünkü mülkiyet varken toplum kendi kendini üretir; çünkü despotluğun anasıdır; çünkü mülkiyet getirisini harcarken yok eder, istiflerken akamete uğratır, sermaye yaparken onu üretime karşı döndürür; çünkü sınırsız biriktirme gücüne sahip olmasına rağmen ancak sınırlı nicelikler üzerinde tatbik edilir; mülkiyet karşısında aciz olduğu için olanaksızdır; çünkü eşitliğin yadsınmasıdır. Bu on önermeyle mülkiyetin olanaksızlığını ispat etmeye çalıştıktan sonra, hak ve haksızlık fikirlerinin hükümet ve hukuk ilkeleriyle ilişkisini ortaya koyduğu son bölümle tezini(kitabını) sonlandırır.

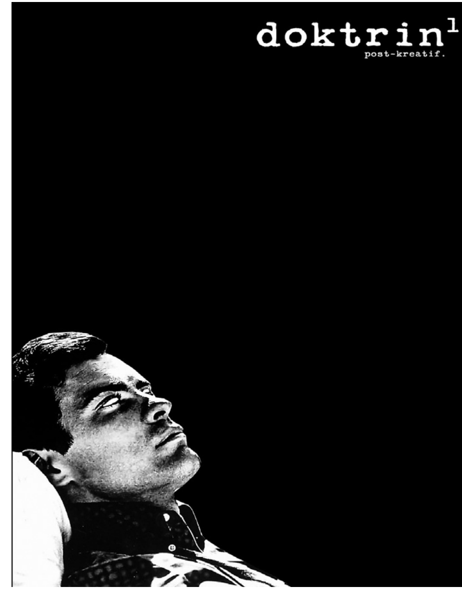
Besançon Akademisi her ne kadar bu tezi kabul etmese de Proudhon'un bu tezi yüzyıllar sonra bile mülkiyet meselelerinde ses getiren bir kitap olma konumunu koruyor. Mülkiyetin kökenini ve hukukla ilişkisini sorguladığı bu kitap, dönemin toplumsal hareketlenmeleri üzerinde bir hayli önemli etki yaratabilmiş durumdaydı.

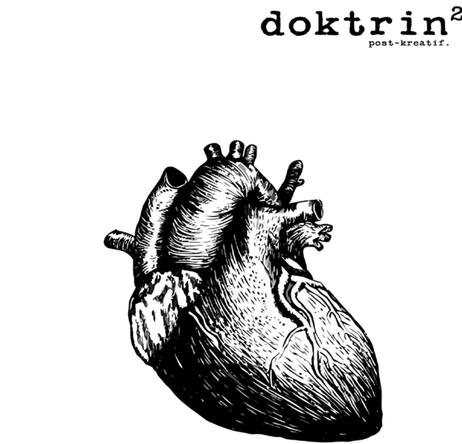
Mülkiyetin hırsızlık olduğunu iddia ettiği bu çalışmasından sonra daha çok sosyal ve siyasi konularda çalışmaya yönelse de, Proudhon tüm çalışmalarında bu temel ilkeden izler taşıdı. Düşüncelerini pratiklemeye giriştiği deneyimlerle mülkiyetin toplumsal ilişkilerdeki konumunu ezilenlere aktardı. Ölümünden yıllar sonra dahi onun iktisadi, sosyal, siyasi önerileri ezilenlerin örgütlenmesinde yer buldu.

İlk basımı 1969 yılında Ararat yayınevi tarafından yapılan Mülkiyet Nedir?, 1998'de Toplumsal Dönüşüm Yayınevi, 2010'da da İş Bankası yayınlarınca yeniden basılmıştır. Fransızca orjinalinden çevrilen kitabın daha önceki basımlarında hukuksal terimlerle yapılan tartışmaların dili, kitabı daha az anlaşılır kılarken, son yapılan çevirisi bu anlam bulanıklığını ortadan kaldırıyor. 173 yıl önce yazılmış bu kitap tartıştırdığı konularla güncelliğini hala daha koruyor.

Fanzin

Doktrin Fanzin

21 aralık'ta hiçbir şey olmadı ve bugüne geldik.

Doktrin Post Kreatif ekibinin üç sayısını çıkarttıkları ve şimdilerde dördüncü sayıyı çıkartmaya hazırlandıkları fanzin, ilk sayısından itibaren edebiyatı farklı bir içerik ve ifade tarzıyla yeniden tanımlıyor.

"İçlerindeki ay ışığını takip eden" Doktrin Post Kreatif ekibi, her sayılarında şiirlere, kısa hikâye ve anılara yer veriyor. Bazen absürt bazen yapı bozumcu görsellerle süsledikleri fanzin, aperiyodik bir şekilde, onların deyimiyle "canları istediğinde" çıkıyor.

Fanzinin basılmaya başladığı günden itibaren insiyatifleri olan Ali, Batuhan, Emre ve Murat ile Doktrin Post Kreatif üzerine sohbet ettik. Fanzinin adının neden Doktrin olduğunu özel bir anlamı olup olmadığını sorduğumuzda, "Doktrin'in kelime anlamı öğreti. Doktrin Post Kreatif ise bir nevi yaratıcılık sonrası öğreti anlamına geliyor. Yaratıcılıkla ortaya koyduğumuz bu yazıları insanlara iletirken, öteki yandan 'hah budur' dedirtmeye çalışıyoruz. İsmi bulurken belli bir anlam kaygımız yoktu" diye cevaplıyorlar. Demirbaş kadro olarak nitelendirdikleri bu isimler dışında da her sayıda aralarına konuk yazarlar katılabiliyor fanzine. Yaklaşık 1.5-2 aylık sürelerde çıkan fanzinin, İstanbul, Ankara, İzmir, Eskişehir gibi illerdeki fanzin noktalarından da dağıtımı yapılıyor. Doktrin Post Kreatif Fanzin ekibi, fanzin kültürüne ilişkinse sözlerini şunları söylüyor: "Günümüzde edebiyat ne yazık ki bir endüstri sektörü haline gelmiş durumda. Yazı ya da şiir yazan kimseler, sanatçı değil de yayınevinin asalak gibi sırtından beslendiği bir hale gelmiş durumda. İnternet çağının da gelmesiyle beraber edebiyat daha da sade bir hal almış durumda. Artık bir blog ya da twitter hesabı açan kendini "yazar" yahut "şair" diye nitelendirebiliyor… Son zamanlarda fanzin kültürü giderek popüler olmaya başladı. Dürüst olmamız gerekirse fanzini biz bu haliyle, az olmasıyla seviyoruz. Onu değerli kılan bu. Her kafadan bir ses çıksın diyerekten yaratılmış boş bir gürültünün hâkimiyetine lüzum yok."

Üslup ve içerik açısından farklı tarzlarıyla, sistemin kendi kalıbına sokmaya kalktığı edebiyata ve piyasalaşan kültüre karşı tavırlarıyla Doktrin Post Kreatif her sayısıyla "yabancılaşmış algılarımıza" saldırıyor. Fanzini Beyoğlu Papillon, Beyoğlu Mephisto ve Kadıköy 26A Sahaf'tan edinebilirsiniz.

Tiyatro

Boşsahne'de bir maymun

"Merhaba sayın akademi üyeleri! geçmişteki maymun yaşamıma ilişkin bir raporu akademiye sunmaya çağırmakla bana şeref veriyorsunuz"

Didem Erbak
derbak@meydangazetesi.org

Yahudi olduğu için Almanlar tarafından sevilmeyen, Almanca konuştuğu için Çekler tarafından hor görülen, babası Hermann Kafka içinse bir böcek Franz Kafka.

Kafka hayatı boyunca bürokrasiye ve otoriteye, zorluklardan kaçtığı için karşı koyamamış ve bu nedenle kızgınlıklarını, arayışlarını, yapayalnızlığını yazdığı hikâyelere yansıtmıştır. Bu hikâyelerden birisi de, bir avcı şirket tarafından yakalanıp gemiye tutsak edilen bir maymunun insanlaşma sürecini anlattığı "Akademi İçin Bir Rapor" isimli hikâyesidir. Bu hikâyede tutsak edilen maymun, bir zamanlar "her tarafa yayılan bir duygu olarak tanımladığı özgürlüğü", gemiden okyanusa atlama ihtimali olarak görür. Buna karşın tek çıkış yolunu onu kapatan insanları taklit etmekte bulur ve zamanla insanlaşarak büyük kafesten kurtulur. İsmi artık Peter olur. Hatta bir insan olarak şempanze bile beslemeye başlamıştır. Kafka'nın maymunu kimisine göre sahte özgürlüğün yanılsaması, kimisine göre ise sonsuz bir modern köleliğin çelişkisi olmuştur.

Öyküdeki çelişkileri, arayışları ve eleştirileri irdelerken bu öyküyü bir tiyatro oyunu olarak sahneleyen Boş Sahne isimli tiyatro grubunu izleme ve onlarla tanışma fırsatı buldum. Boş Sahne ekibi (Saim Güveloğlu ve Filiz Bozkuş) "sade ve özgür bir şekilde yaşamak, yaşadığımız gibi tiyatro yapmak istiyoruz" diyorlar. Neden Boş Sahne diye sorduğumda ise Peter Brook'un Boş Alan kuramından etkilenerek karar verdiklerini söylüyorlar. Günümüz yönetmenlerinden Peter Brook'un bu kuramına göre her boş alan sahnedir, oyuncu o boş alanda yalnızdır ve o alanı istediği gibi doldurabilir.

2011 yılından beri oyunlarını sahneleyen Boş Sahne'nin ilk oyunu Ursula K. Le Guin'in aynı adlı öyküsünden oyunlaştırdıkları "Labirentler" isimli oyun. Bu oyun üzerine yaptığımız sohbette ise bu oyunu neden seçtiklerini ve oyunun nelerden bahsettiğini anlattılar. "Oyun bir yaratığın başka bir yaratığa labirentler içerisinde yaptığı farklı birçok deneyi, deneye maruz kalanın bakış açısıyla anlatıyor" diyorlar ve ekliyorlar "Bizim insan olarak bildiğimiz şu; deneyleri bizim başka bir insana veya hayvana yapmamız olduğu için deneyi yapanın gözünden bakmak. Ursula ise bu öyküsünde deneye maruz kalanın tarafından bakıyor." Öykünün onları etkileyen ve onlara güzel gelen yanı ise Ursula'nın hikayeyi bir ajitasyon içerisinde değil de bir yandan isyan eden, bir yandan komik duruma düşen, bir yandan da ağlayan, aslında farklı bir çok boyutu yansıtan bir şekilde, yazması olmuş.

Bu oyuna hazırlanırken Foucault okumaları gerçekleştirmiş, kapatılma ve hapishanelerde yapılan deneyler ile ilgili araştırmalar yapmışlar. Ve tüm bu çalışmalar sonrasında oyunu, Foucault'nun tanımlamış olduğu mikro iktidar üzerinden yorumlamışlar. Aynı zamanda "Oyunu didaktik olmaktan çıkararak Ursula'nın kendi edebiyatında yapmayı önemsediği bir şeyi yaptık" diyorlar.

Gelelim yazının başında da bahsettiğim ikinci oyunları Kafka'nın öyküsü "Akademi İçin Bir Rapor"a. Bu oyunu neden seçtiklerini sorduğumda Kafka'nın minör edebiyatını* tiyatroya uyarlamak istemelerinin, karşılarına bu oyunu çıkarttığını söylediler. Bu oyuna 8 ay çalışmış, çalışmaları yoğunluklu olarak üç ayda tamamlamışlar. Bu yüzden oyunu, oynadıkça keşfettiklerini söylüyorlar. İnsanlaşan maymun Peter, "Sayın akademi üyeleri" diye başlıyor oyununa ve ilk olarak tükürmeyi öğrendiğini söylüyor. "İnsanlarla aramda bir fark vardı: Onlar bana tükürdüğünde ben yüzümü siliyordum fakat ben tükürdüğümde onlar yüzlerini silmediler". Yine oyunun bazı kısımlarında "ilerlemeliyim, ilerlemeliyim" diyerek koşuyor Peter. "Bu durum modernizme bir eleştiri mi acaba?" diye sorduğumda, aslında oyunda maymunun bir yaban olarak modern dünyaya baktığının vurgusunu yapıyorlar. Maymunun kendi maymunluğu bastırarak, insan olma durumunun eleştirisinin aslında Kafka'nın kendi yaşamında da olduğu belirterek "Tıpkı oyunda maymunun kendi kimliğini bastırdığı gibi Kafka da kendi yaşamında anadili Çekçe olmasına rağmen, Almanca yazıyor" diye ekliyorlar. Bu öyküde maymunun yersiz-yurtsuzlaştırılarak tutsaklaştırılması ve yavaş yavaş kendi dilinden, kimliğinden uzaklaşmasının, yaşadığımız coğrafyadan tanıdığımız bir gerçeklik olduğunu söylüyorlar.

Tüm bunlara rağmen Kafka oyunda, maymunun insanlaşmasını tek çıkış yolu olarak belirtiyor ve özgürlüğü çıkış yolundan farklı bir yere koyuyor. Sizce Kafka çıkış yolu ve özgürlük arasında nasıl bir fark koyuyor dediğimde, bana aslında öykünün bu ayrımında Kafka kendisi konuşuyor diyorlar. "Genel özgürlük veya çözümler Kafka'ya göre değil; bunun yerine o çıkış yolları arıyor. Kafka bu konuştuklarımızdan günlüklerinde de bahsedebilir aslında. Ama Deleuze'ün minör bir edebiyat içinde yazdığı, bunun çok politik olduğudur. Kafka yüce bir özgürlük duygusundan bahsetmiyor fakat her an bir çıkış yolu aramanın yani insanın bunu aramasının aslında politik bir karşılığı olduğundan bahsediyor." diye ekliyorlar.

Peki, insanlaşmak onun için tek çıkış yolu mu dediğimde "O koşullar altında. Mesela Almanca konuşmak zorunda olduğunda Almanca konuşuyor Kafka. Ve tam bu yüzden Deleuze, Kafka bu kadar politik olabilir. O, Almanca yazmak zorunda olduğunu biliyordur ve azınlık olarak çoğunluğun dilinde yaptığı edebiyat politik bir eyleme dönüşür." diyorlar.

Oyunda maymun karakterini Filiz Bozkuş canlandırıyor. Oyunu izlerken karakterin özelliklerini, izleyene oldukça iyi yansıtıyor ve dolu bir tek kişilik performans sergiliyor. Oyunu bir oyuncunun öyküyü anlama çabası olarak tasarladıklarını söylüyorlar. Ve bu anlama çabasını seyirci ile paylaşıyorlar. Seyircinin artık didaktik tiyatronun öğreticiliğini, yani tepeden inme bir şeyi, kabul etmek istemediğini söylüyorlar. Ve son olarak " Biz anladık oynuyoruz değil, siz de gelin ortak olun, birlikte anlayalım demek istedik" diye ekliyorlar sohbetimizin sonunda.

Gelgelelim Kafka'ya; O öyküsünde tüm çelişkileriyle, arayışlarıyla ve eleştirileriyle özgürlüğün değil ama bir çıkış yolunun peşinden koşuyordu. Ben ise "boş sahneye" baktığımda görüyorum ki, eğer kapitalizm yaşamlarımızın içerisine bu kadar sızmamış olsaydı, insanlaşmak tutsak edilen maymun için belki bir çıkış yolu olarak görülebilirdi. Bense yaşamlarımıza dönüp baktığımda, yaşadığımız sistemin içindeki bütün çıkış yollarının yine bu sisteme çıktığını görüyorum. Ve hatta diyebilirim ki bu yolları bize tek çıkış yolu olarak gösteren ve insanları gerçek özgürlüğe dair ümitsizleştiren de bu sistemin ta kendisi.

Eğer bir gün gemideki tutsak edilmiş maymunlar, insanları taklit edip tükürmeyi öğrenmek yerine, hep beraber zincirlerini kırmayı seçerlerse, özgürlük bütün maymunlar için bir hayal değil, gerçeklik olacaktır.

Bakalım sizler bu oyunu izlemek için gittiğinizde kendinizi bir akademi üyesi olarak mı yoksa bir maymun olarak mı göreceksiniz? İşte bu sorgulamayı yaşayabilmek için bu oyuna gitmenizi ve aynı zamanda Kafka ile tanışmanızı kesinlikle tavsiye ediyorum.

** Minör edebiyat, Deleuze ve Guattari tarafından etnik bir azınlığa mensup yazarın yaşadığı ülkenin dili ile yaptığı edebiyat olarak tanımlanır.*

Hindistan'ın Pembe Giymiş Kadınları

GULABİ ÇETESİ

"Onların ne adaletsizliğe tahammülü, ne de adalet için mahkemelere ve hakimlere ihtiyaçları var. Onların adaleti vicdanlarından ve ellerindeki bambu sopalarından geliyor, onlar Gulabi Çetesi.

Gulabi çetesi kimlerden mi oluşuyor? Onlar başlık parası yüzünden kaynanasından, sofradaki yemek yüzünden kocasından dayak yiyenler; yoksulluktan aç yatıp, işsizlik maaşı almaya gittiklerinde ise memurlara rüşvet vermek zorunda kalanlar. Çoğu okuma yazma bilmiyor, çocuk yaşta evlendiriliyor. Onlar Hindistan'ın en yoksul bölgesi olan Banda ve civarında yaşayan, kastın en altında olmaları sebebiyle ezilen, kadın olmaları sebebiyle de iki kez ezilen kadınlar...

Gulabi Çetesi'nin kadınları, tüm bu koşullar hayatlarını işkenceye çevirirken sessiz kalmakyerine isyan etmeyi, tek başlarına dertlenip kahır çekmektense bir araya gelip örgütlenmeyi seçmiş kadınlar.

"Kim yalnız başına savaşabilir" diyor bu çetenin kurucularından Sambat ve ekliyor; "Gücümüzmücadelemizden geliyor. Ben kadınların çektiklerini gördüm, benim savaşım sadece kendim için değil, ezilen tüm kadınlar için. Kadınlar bize katılıyorlar çünkü artık katlanmak istemiyorlar, bu onların da savaşı."

Gulabi Çetesi yalnızca kadınlara yönelik adaletsizliklere değil, toplumsal adaletsizliklerede doğrudan eylemle karşılık veriyorlar. Karşılarındaki ister polis, isterse devlet yetkilisi olsun, onlar doğru bildiklerini yapmaktan hiç geri durmuyorlar. Örneğin toplumsal bir adaletsizliğe karşı yapılan bir eylemde gözaltına alınan ve on gün boyunca hakkında hiçbir suçlama olmaksızın nezarette tutulan birinin durumunu sormak için karakola giden Sambat, orada yaşadıklarını şöyle anlatıyor: "Ona ne olduğunu sorduğumda beni dinlemediler. Onlara beni dinleyin dedim ama bana bu işe karışmamı söyleyip beni oradan uzaklaştırmaya çalıştılar. Bense orada kalmakta ısrarcı oldum fakat aralarından biri benim üzerime yürüdü ve beni dövmeye kalktı. Ben de kendimi korumak için elimdeki defteri yüzüme siper ettim ve geri çekildim, bunun üzerine daha da sinirlenen polis bana vurmaya başlayınca ben de defteri bırakıp elime sopamı aldım ve onun kafasına vurdum... O günden beri bizden korkuyorlar ve ne zaman biri polisle bir sorun yaşasa - ki bu her gün oluyor- biz gidiyoruz ve kolayca çözüyoruz."

Benzer başka bir örnek ise elektrik idaresinde yaşanıyor; faturalarını ödeyemeyenlerin elektriklerini kesen memurlar, bir de elektrikleri yeniden açmak için rüşvet istediğinde karşılarında Gulabi Çetesi'ni buluyor. Ellerinde lathi dedikleri uzun sopalarla pembe giymiş kadınları karşılarında bulan memurlar, tam da o anda bir hata yaptıklarının farkına varıyorlar.

Başka bir örnek ise şöyle; köyde fakirler için ayrılan buğdayları deposunda öylece tutan memurun ofisinin kapısına dayanan Gulabi Çetesi, ayrılan buğdayları iki traktöre yükleyerek ihtiyacı olanlara dağıtıyor.

Onlar şiddet uygulayan erkeklerin ya da devlet yetkililerinin hayatlarını zindan ederken, kendi aralarında kurdukları dayanışma ile de birbirlerinin hayatlarını kolaylaştırıyorlar. Kendilerini şöyle tarif ediyorlar: "Biz hizmet edenlere, alt tabaka diyorlar oysa altta olanlar aslında bizi kendilerine hizmet ettirenler; çünkü biz, onların çamaşırlarını yıkayan, sokakları süpüren, saçlarını kesenleriz. Ve bu yüzden onlardan çok daha üstlerdeyiz..."

Gulabi Çetesi kadınlarının nüfusu bugün Banda ve çevresinde neredeyse 100.000'e ulaşmış durumda. Onlar sömürüye karşı, yaşamları için mücadele ediyorlar. Her türden adaletsizliğe karşı doğrudan eylemle hareket eden ve örgütlülüklerinin gücüyle hayatlarını dönüştüren Gulabi Çetesi'nin kadınlarını selamlayarak, onların sözleriyle yazımızı sonlandıralım:

"Bu yol çiçeklerle değil tersine dikenlerle kaplı bir yol ve yalnızca kalplerinde dünyanın çilesini taşıyanlar bu yolda yürüyecek cesarete sahiptir."